

GROSSERER MANDRUP PHILIPSENS LEGAT "MINDET" OG "STRANDRIDERGÅRDEN"

Jens Bruhn, Henning W. Nielsen og Jens Refsgaard

Idons Forlag

Grosserer Mandrup Philipsens Legat "Mindet" og "Strandridergården"

Udgivet i 200 eksemplarer

© Copyright

Jens Bruhn, Henning W. Nielsen og Jens Refsgaard

Bagsidebilledet er et maleri af en ukendt kunstner af
Peter Wissing Due Mandrup Philipsen

Typografi

AkzidenzGrotesk

Papir

Omslag: 150 gr. dobbeltbestrøget

Indhold: 150 gr. Arctic Volume Ivory

Design - Layout

Peter R. Lassen

Produktion

Idon Grafisk ApS

Tryk: Narayana

Bogen er finansieret af Mandrup Philipsens Legat.

Idons forlag

ISBN 978-87-89724-79-9

Bogen er også udgivet som e-bog, som findes på legatets hjemmeside

Kopiering af denne bog må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har
indgået aftale med Copydan og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen.

GROSSERER MANDRUP PHILIPSENS LEGAT

"MINDET" OG "STRANDRIDERGÅRDEN"

Jens Bruhn, Henning W. Nielsen og Jens Refsgaard

Idons Forlag

Indhold

Forord.	5
Indledning	7
Grosserer Mandrup Philipsens Legat, Mindet og Strandridergården	9
Strandridergårdens bygningshistorie	21
Jens Refsgaard, Erindringer fra Strandridergården	25
Kirsten Bruun Jensen, Erindringer fra Strandridergården	35
"Strandridergården lukker", Rudersdal Avis 21.3. 2013.	38
Pædagog Gerda Zacho Hansens, Mine oplevelser	39
Heidi Andreasson og Kis Refsgaard, Strandridergården set fra et fugleperspektiv	41
"De reparerer børn, der er gået i stykker", Alt for Damerne, 7. -13 juni 1979	43
Michael Mogens Buchard, "Strandridergården blev rammen for min tilværelse"	47
"Det er hårdt at være 12 år og udenfor", Alt for Damerne, 1977	49
Mikkel Taugott Hasseldam Hartwich, "Et hjertevarmt sted"	53
Claus Ulrich Dahlfelt, "Jeg valgte at bo på Strandridergården"	55
"Indholdet kom før rammerne" Socialpædagogen nr. 16, 1973	58
"Når familien lukker" Politiken den 2.7. 2013.	60
"Verdens smukkeste hus"	67
"At sige mere end 1000 ord" Berlingske Tidende den 9.3. 2014	71
Blev Mandrup Philipsens intentioner opfyldt?	73
Foto- og Kildehenvisninger	78

Forord

Længe har der været efterlyst en publikation, der fortæller om grosserer Peter Mandrup Philipsen, hans legat, legatets historie og dets store betydning for døgninstitutionerne "Mindet" og "Strandridergården".

Begge institutioner havde til huse i arkitekten Thorvald Bindesbølls smukke villa på Vedbæk Strandvej 506 fra 1952, hvor Legatet erhvervede bygningen med det formål at drive stedet som døgninstitution med økonomisk støtte til driften fra Rundskuedagen og Journalistforbundet. Med forskellige ejere og funktioner fungerede Strandridergården som et velfungerende børnehjem, indtil Rudersdal Kommunalbestyrelse besluttede at nedlægge stedet i 2013, da andre pædagogiske vinde begyndte at blæse.

I forbindelse med lukningen tilbagefaldt ejerskabet af Strandridergården til Mandrup Philipsens Legatbestyrelse, som besluttede at sælge bygningen. Ved salget blev fondens formue betydeligt forøget, og flere midler kunne fremover uddeles til kvalificerede ansøgninger.

For at lette ansøgningsproceduren besluttede fondsbestyrelsen at digitalisere ansøgningsskemaerne og etablere en hjemmeside, der fortæller om legatet.

Mange mennesker, som har haft behov for en hjælpende hånd, har gennem årene søgt legatet om økonomisk støtte til at få lettet hverdagens udfordringer. Forhåbentligt kan legatet fortsætte sine uddelinger i mange år fremover, så endnu flere kan få glæde af Peter Mandrup Philipsens tanker om at hjælpe mennesker til en bedre tilværelse.

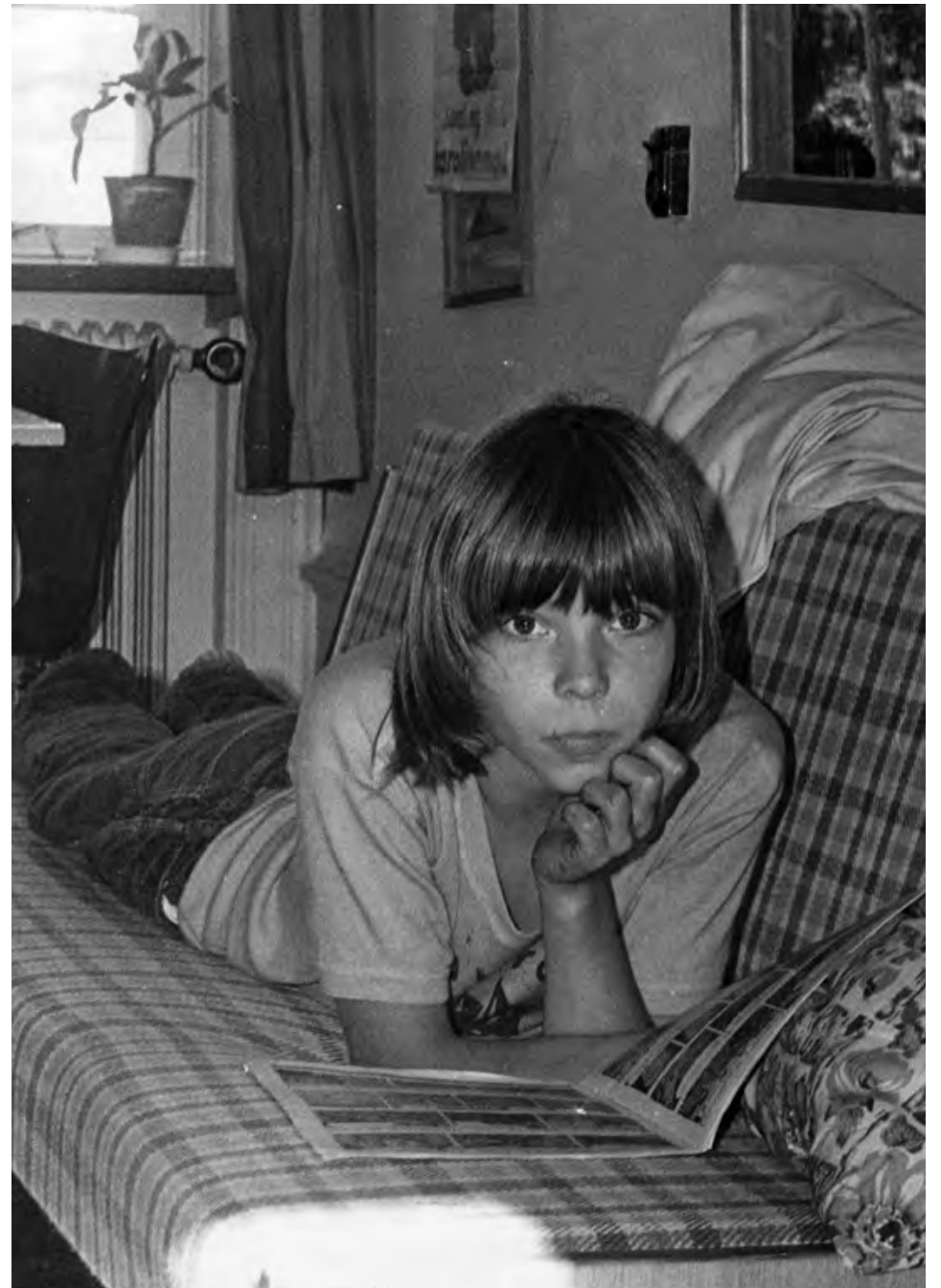
Jeg vil gerne takke de mange bidragsydere, som har skrevet artikler til bogen for at give et mangfoldigt indtryk af livet på Strandridergården, og en helt særlig tak skal de tre hovedskribenter fhv. socialudvalgsformand Jens Bruhn, fhv. ledende skolepsykolog Henning W. Nielsen og fhv. forstander Jens Refsgaard have.

Hørsholm, december 2020

Sanna Dragholm

Formand for

Mandrup Philipsens Legat

Indledning

Målet med denne publikation er at udbrede kendskabet til og fortællingen om forretningsmanden Peter Mandrup Philipsens Legats virke og historien om døgninstitutionerne "Mindet" og "Strandridergården". Begge institutioner havde til huse i Th. Bindesbølls smukke villa "Strandridergården", Vedbæk Strandvej 506, i årene 1952 til 2013.

Det historiske indhold er skrevet på baggrund af det foreliggende materiale, hovedsagelig bestyrelsesreferater og korrespondance med myndighederne. Fra starten af Strandridergårdens virke og frem til lukningen bringes der tillige erindringer fra ansatte og beboere.

For at udarbejde en så korrekt fremstilling som muligt af fortællingen, har vi gennemgået de arkivalier, vi har kunne få adgang til på Lokalhistorisk Arkiv for Rudersdal Kommune og legatets bestyrelsesprotokoller. Derudover har vi gennemset Søllerød Tidende om stof, der omhandler institutionerne fra årene 1950 til 2015. Forskellige uge- og fagblade er også blevet fremdraget og benyttet som gode kildematerialer.

Desværre har det ikke været muligt at fremskaffe materiale om de børn, som legatets virksomhed gennem årene er kommet til gode.

For at få så alsidigt et billede af livet på Strandridergården som muligt har forskellige tidlige beboere og ansatte været så engagerede og hjælpsomme, at de har skrevet om deres oplevelser på stedet. Derfor sender vi en stor tak til tidligere forstander Kirsten Bruun Jensen, tidligere pædagog og afdelingsleder Gerda Zacho Hansen, husholdningsleder Kis Refsgaard, køkkenleder Heidi Andreasson, og de tidligere elever Claus Ulrich Dalfelt, Mikkel Traugott Hesseldam Hartwich og Michael Mogens Buchardt.

Strandridergårdens omfattende fotosamling har også været gennemgået, desværre uden at finde ret mange velegnede billeder til gengivelse.

Arkivar Morten Meinert fra Rudersdal Arkiv og advokat Kåre Stattau skal også have en stor tak for utrættelig hjælpsomhed.

It-konsulent Erik Trudsø Jespersen og Jimmy Rehak skal også takkes for deres altid store hjælpsomhed i forbindelse med løsningen af de mange uforudsete it-udfordringer, som er dukket op undervejs i projektet.

Nærum, december 2020

Jens Bruhn, Henning W. Nielsen og Jens Refsgaard

Fotoet til høyre:
Strandridergården set mod nordvest - omkring 1900.
Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune.

GROSSERER MANDRUP PHILIPSENS LEGAT, "MINDET" OG "STRANDRIDERGÅRDEN"

Mandrup Philipsen

Det er ikke megen biografisk viden, vi har om stifteren af grosserer Mandrup Philipsens Legat. Dog ved vi, at stifteren, grosserer Peter Mandrup Due Wissing Philipsen, blev født 16. december 1875 i Løgstør og døde den 22. oktober 1937 på Frederiksberg.

Ved sin død boede han på Hauchsvej 8 på Frederiksberg, men blev begravet i Viborg.

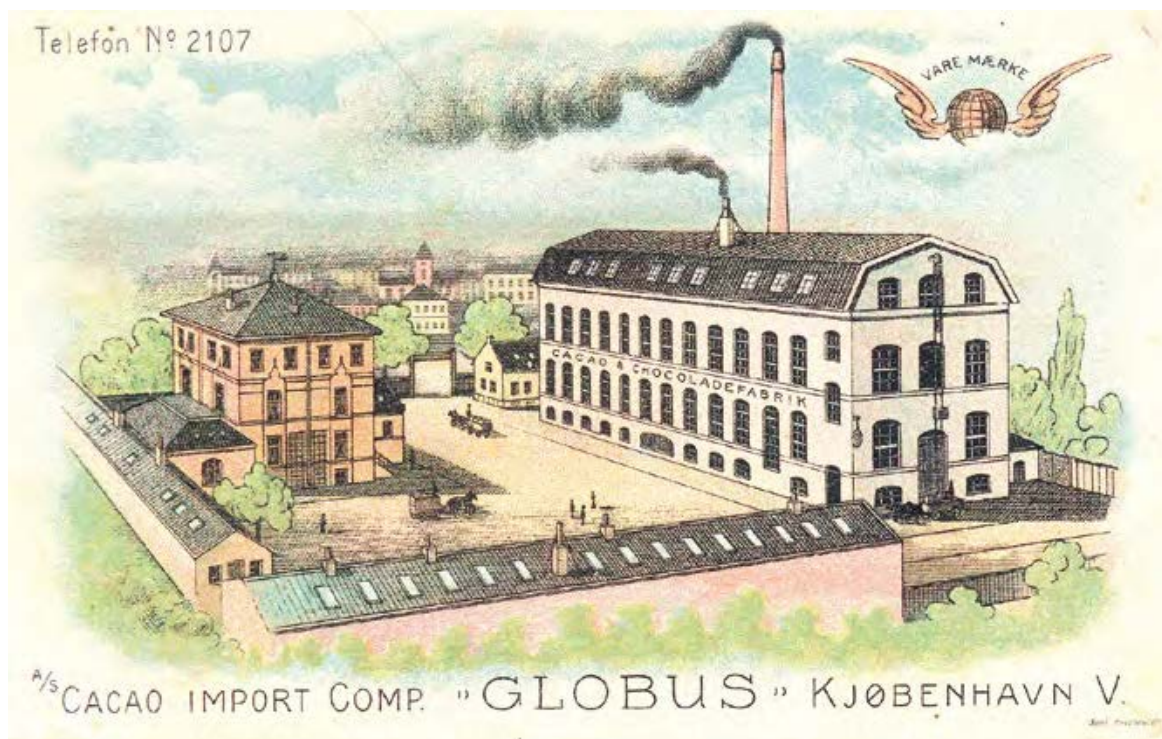
Han er søn af lærer og organist Albert Ludvig Philipsen (1844-1919) og hustru Lykke født Wissing (f. 1847).

Peter Wissing Due Mandrup Philipsen var købmand og fabrikant. Han opbyggede den indtægtsgivende chokoladefabrik "Globus" på Frederiksberg, og han fremstod som bygherre af forskellige basarbygninger i København og stod tillige for driften af Frederiksbergs mange plakatsøjler.

P. W. D. M. Philipsen testamenterede den 23. juni 1920 sin kapital til et legat, der skulle drive et børnerekreationshjem. Legatet blev indsat som universalarving, og for denne institution blev der udarbejdet en fundats, der den 20. september 1920 blev "forsynet med kgl. Konfirmation". Efter fundatsens bestemmelser var legatets formål at oprette et hjem for skrofuløse eller kirtelsvage børn, samt børn, der har overstået en hård sygdom som for eksempel meningitis. Fortrinsret havde børn fra uformuende hjem, der ikke på anden måde kunne få en lige så god pleje andetsteds.

Hjemmet skulle være kristeligt præget. Der skulle hver morgen synges en salme og om søndagen holdes en "lille køn gudstjeneste". En særlig bestemmelse i fundatsen var, at bestyrelsen kunne tage bestemmelse om, hvornår hjemmet skulle grundlægges, men det kunne tidligst ske, når legatets kapital oversteg 400.000 kr., hvilket på dette tidspunkt var et ganske betydeligt beløb.

Der findes kun dette ene billede, der fortæller os, hvordan Mandrup Philipsen så ud. Maleriet hang i mange år på Strandridergårdens trappe. Efter lukningen af institutionen blev maleriet overdraget til Rudersdals Museer. Hvem portrætmaleren er, vides ikke.

Et tegnet litografisk reklamepostkort fra ca. 1910. Motivet er Mandrup Philipsens Cacao & Chokolade fabrik "Globus" på Grundtvigsvej 9 på Frederiksberg. Fabriksbygningerne er givet blev gjort lidt større, end den var i virkeligheden, for virkeligt at profilere virksomheden. Jens Bruhns samling.

Det blev endvidere bestemt, at formand, professor, dr. med Carl Edvard Bloch (1872-1952) og højesteretssagfører Otto Bang (1883-1950) skulle udgøre bestyrelsen, indtil der var truffet bestemmelse om hjemmets beliggenhed. Disse to herrer havde været behjælpelige ved oprettelsen af testamentet. Ved etablering og opbygningen af hjemmet skulle en ny bestyrelse tiltræde bestående af overlægen ved Rigshospitalets børneafdeling, sognepræsten i beliggenhedssognet og direktøren for Rigshospitalet. Denne sammensætning er senere blevet ændret flere gange af praktiske hensyn.

Bestyrelsen var i fundatsen tillagt stor myndighed; den forestod visitation til hjemmet, og tog alle beslutninger af økonomisk og personale-mæssig karakter. Oprettelsen af legatet skulle ses på baggrund af, at mange børn levede under svære kår i små usunde lejligheder, hvor

der var yderst begrænsede muligheder for støtte fra stat og kommuner. Faktisk var hospitalsvæsenet for mange familier den eneste mulighed for hjælp, så derfor var det naturligt, at legatet blev knyttet til hospitalsbehandling, og at en overlæge blev den, der skulle udvælge de børn, der skulle tilgodeses.

Skrofulose

Er en af de mange sygdomme, der i denne periode navnlig ramte børn, og som man på det tidspunkt havde meget begrænsede behandlingsmuligheder for. Skrofulosen er som mange af de andre sygdomme forsvundet. Sygdommen var en tuberkuløs lidelse, der medførte en opsvulmning af lymfekirtlerne og en almen svækkelse af de ramte børn. Den kunne medføre store skæmmende sår og sårddannelser. Da man fik gode behandlingsmuligheder for kvægtuberkulose, som havde tæt sammenhæng med sygdommen, forsvandt den. Behandlingen bestod hovedsagelig af lysbehandlinger og frisk luft. Derfor var et sygere-kreationshjem meget relevant. Behovet for hjemmet skal også ses i sammenhæng med de generelt dårlige sociale forhold, som mange af børnene kom fra.

I 1950 havde legatet en størrelse, så det var realistisk at påbegynde etableringen af et børnerekreationshjem. Derfor tiltrådte en ny bestyrelse bestående af som formand professor Preben Plum (1906-2002) leder af Rigshospitalets børneafdeling, hospitalsdirektør Fabricius-Bjerre, højesteretsadvokat E. Clan og sognepræst Holger Sørensen, Hørsholm. Man erhvervede ejendommen "Jægersro" i Hørsholm Kommune og bad arkitekt Poul Henningsen om at forestå ombygning og indretning af ejendommen til det nye formål.

Det viste sig imidlertid, at ombygningsomkostningerne ville blive langt større end tidligere antaget, da etableringsudgifterne kom op på 218.000 kr. Samtidig viste bygningen sig mindre egnet som børnehjem, og huset ville få en mindre kapacitet end forudsat, hvorfor det besluttedes at afhænde huset igen.

I august blev det tydeligt, at det ville være meget svært at oprette og drive et børnehjem af det ønskede omfang alene for legatets egne midler, som det var forudsat i testamentet. Samtidig havde man øje for, at legatets formue forringedes hurtigere som følge af inflation, end afkastet af formuen kunne dække. Professor Plum tog derfor initiativ til en kontakt til Københavns Journalistforbund, der drev den velgørende organisation "Rundskuedagen", og han førte orienterende forhandlinger om et samarbejde om driften af institutionen, hvorved man kunne blive uafhængig af statstilskud, hvilket var vigtigt for bestyrelsen. Rundskuedagen var stiftet af Københavns Journalistforbund i 1910 og bestod indtil 1987, hvor den opløstes på grund af manglende interesse fra offentligheden.

Rundskuedagen blev afholdt hvert år i september, hvor et kuponhæfte kunne købes med et indhold af adgangsbilletter til en række arrangementer og institutionsbesøg. Det indeholdt desuden en række konkurrencer og lodtrækninger.

Overskuddet fra salget blev benyttet til støtte for en række pleje- og børnehjem. Rundskuedagen var således en naturlig samarbejdspartner for legatbestyrelsen. Journalistforbundet var villige til at yde et årligt tilskud til driften på 50.000 kr. og et driftslån på 120.000 kr. Betingelserne herfor var, at der skulle være plads til 30 børn under den undervisningspligtige alder, at hjemmet fik navnet "Rundskuedagens Børnerekreationshjem Mindet", og at bestyrelsen blev sammensat af tre medlemmer fra legatbestyrelsen og tre medlemmer fra Rundskuedagens bestyrelse.

Ved et bestyrelsesmøde i februar 1951 afholdt i formand Preben Plums hjem i "Villa Søhuset", Vedbæk Strandvej 406, besluttedes det at udvide bestyrelsen med tre medlemmer udpeget af Journalistforbundet Rundskuedagen. Disse tre sidstnævnte bestyrelsesmedlemmer skulle skaffe midler til børnehjemmets drift,

mens legatet skulle dække alle udgifter i forbindelse med renovering og vedligeholdelse af bygninger.

Legatmidlerne skulle fortsat administreres af legatbestyrelsen i henhold til legatets fundats. Tilknyttet bestyrelsen var landsretssagfører Svend Heltberg, der skulle være behjælpelig ved ejendoms køb og finansiering.

I maj 1951 blev der afholdt bestyrelsesmøde på Rigshospitalet. Her blev det oplyst, at Socialministeriet havde givet tilladelse til, at der af Rundskuedagens overskud fremover årligt måtte overføres midler til børnehjemmet "Mindet". Det blev aftalt, at Revisions- og Forvaltningsinstituttet fremover skulle føre legatets regnskab.

Tre medlemmer blev udpeget af Journalistforbundet til den planlagte udvidelse af bestyrelsen. Der var nu givet mulighed for at påbegynde ombygningsplanerne af legatets ejendom "Jægersro". Landsretssagfører Svend Heltberg fremkom under mødet med det forslag at sælge "Jægersro" og købe etatsråds Georg Bestles bo på Strandvejen 506 kaldet "Strandridergården". Ejendommen var bygget i 1896 efter tegninger af arkitekt Thorvald Bindesbøll.

Bestyrelsen havde haft mulighed for at besigtige Strandridergården, og den ejendom fandtes bedre egnet til formålet end "Jægersro". Der blev indledt købsforhandlinger med sælgerne, direktørerne Carl og Peter Drejer, der forlangte 70.000 kr. for bygningen, og grunden kunne erhverves for 7 kr. pr. kvadratalen. Efter samtale med kontorchef Holger Horsten i Socialministeriet besluttedes det at købe ejendommen Strandridergården og at afhænde "Jægersro", som man havde fået et købstilbud på 205.000 kr. til.

Arkitekt Poul Henningsen, der blev bedt om at forestå udarbejdelsen af planer til ombygning af ejendommen, havde oplyst, at en ombygning ville koste mellem to og tre hundrede tusinde kroner, hvilket senere viste sig at være alt for optimistisk.

Med dette tilbud i tankerne besluttedes det at forhandle videre om et køb af Strandridergården. Forudsætningerne for købet var dog, at legatet ikke på noget tidspunkt kom til at ligge inde med flere ejendomme. Det ville sige, at Jægersro skulle afhændes før køb af den nye ejendom. Der blev aftalt, at en landmåler skulle opmåle arealet – så grunden kunne harmoniseres i forhold til bygningen, og der skulle etableres en nedgang til stranden. Der var videre enighed om at få en skønsmæssig opgørelse over omkostningerne ved den nødvendige ombygning af Strandridergården – oven i en udgift på 32.000 kr. til etableringen af et centralvarmeanlæg.

Under forhandlingerne tilbød sælgerne at nedsætte prisen på grunden til 6,35 kr. pr. kvadratalen på betingelse af, at køberen satte et hegn op mod nord, svarende til det hegn, som sælgerne var pligtige til at opsætte, hvis Strandridergården skulle anvendes til børnehjem.

Efter dette tilbud vedtog bestyrelsen at købe Strandridergården og afhænde Jægersro til grosserer Chr. W. Møller, Odense. Søllerød Kommune havde stillet yderligere vilkår for dispensationstilladelsen vedrørende byplanen.

Det blev blandt andet krævet, at der skulle etableres et beplantningsbælte på mindst fem meters bredde langs skellet, og at børnene aldrig måtte være længere end tre måneder på rekreationshjemmet, naboen skulle også give sit samtykke til ejendommen kunne benyttes til rekreationshjem.

Naboen nægtede denne tilladelse, hvorefter Søllerød Kommune frafaldt kravet om naboaccept. Samtidig tilbød sælger at betale halvdelen af udgifterne til et beplantningsbælte. I juni blev der afholdt møde på Hotel d'Angleterre i København mellem Preben Plum, Knud Kirchner (1910-1979) og Svens Helberg (1903-1971) og sælgerne direktørerne Dreyer og deres sagfører Moltke Leth.

Da landmålerens kort forelå, og der var enighed om slutsedlen, blev købet accepteret og slutsedlen underskrevet. Købesummen var 260.000 kr., hvoraf 100.000 kr. skulle erlægges i udbetaling.

I juli mødes hele bestyrelsen hos provst Vilhelm Dickmeiss (1908-2006) på Sdr. Jagtvej 1 i Hørsholm. Det endelige skøde på Jægersro blev underskrevet af køberen grosserer Chr. W. Møller, Odense.

Kontorchef i Socialministeriet Holger Horsten (1908-1987) havde forud meddelt, at ministeriet intet havde imod, at legatet købte Strandridergården, og solgte Jægersro. Provst Dickmeiss forblev i bestyrelsen, selvom Strandridergården lå uden for hans sogn i Hørsholm.

Det blev besluttet at antage arkitekt Poul Henningsen (1894-1967) og hans søn Simon P. Henningsen (1920-1974) til at forestå de nødvendige ombygninger af Strandridergården.

Som en særdeles egnet leder af børnehjemmet foreslog professor Preben Plum sygeplejerske Grete Laursen, der var ansat på Preben Plums afdeling på Rigshospitalet. Det besluttedes også at afholde et byggemøde på Strandridergården den 3. juli, hvor arkitekterne, bestyrelsen og den kommende leder kunne gennemgå og aftale de nødvendige ombygningsplaner.

I august konstituerede bestyrelsen sig med tre medlemmer fra Rundskuedagen og tre fra legatbestyrelsen. Som næstformand udpeges redaktør Søren Hansen (1905-1985). Desuden blev journalist Susanne Palsbo (1907-1989) og redaktør Wolmer Kristiansen medlemmer af bestyrelsen. Professor Plum udpegedes som formand. Det blev endvidere besluttet, at arkitekterne Poul Henningsen og Simon P. Henningsen fortsat skulle forestå de nødvendige ombygninger af Strandridergården.

Man planlagde med et børnetal på 30 i alderen op til 7 år, og man regnede med at ansætte et personale på 10 personer, nemlig: en forstander, en økonom, tre sygeplejersker, en børnehavelærer, to barneplejersker og to unge piger.

Hele personalet skulle bo på hjemmet, hvilket var ganske almindeligt i denne periode. I december konstateredes det, at legatets økonomi var anspændt, og det drøftedes om hjemmet kunne klassificeres som et optagelseshjem med statstilskud.

Fra Rundskuedagen var man stærkt imod denne løsning, da man ønskede en institution, der var uafhængig af staten. Fra legatets side mente man, at der ville være behov for offentlig støtte før eller senere.

Ombygningen påbegyndtes, men blev noget forsinket af restriktioner på tildeling af byggematerialer, der på dette tidspunkt var en mangelvare blandt andet på grund af den militære opbygning, der skete i denne periode. I februar 1952 konstateredes det, at byggeriet blev meget dyrere end planlagt. Samtidig var der opstået forsinkelser. Legatbestyrelsen var derfor meget betænkelig ved situationen.

I marts opstod der en meget stærk uenighed i bestyrelsen vedrørende omstændighederne ved de tidligere ejendomshandler, der skulle have påført legatet store tab. Uenigheden bliver ikke afklaret.

Det besluttedes, at en stor del af inventaret skulle indkøbes fra skolehjemmet Godhavn, der havde en særlig møbelproduktion af institutionsmøbler. Dette ville kunne begrænse udgifterne betydeligt. Der blev tildelt børnehjemmet en telefon. På dette tidspunkt var der lang ventetid på en sådan tildeling.

Det besluttedes tillige at fru Grete Laursen skulle tiltræde som forstander fra 15. juni.

I juni blev der gjort et forsøg på at få forbedret økonomien ved et besøg fra sygekassedirektoratet, da der var mulighed for, at der kunne ydes tilskud til ophold, hvis forældrene til de anbragte børn var medlemmer af en sygekasse. Imidlertid var der ikke fra sygekassedirektoratet interesse for et samarbejde.

Det var tvivlsomt, om driften ville komme i gang inden Rundskuedagen i september. Der blev presset hårdt på fra bestyrelsesmedlemmerne fra Rundskuedagen for at få fremskyndet ombygningsarbejdet. Der opfordredes til at vise størst mulig tilbageholdenhed med hensyn til personaleansættelser, som var et område, hvor der var mulighed for at opnå besparelser.

Alligevel skete der store overskridelser på byggeprojektet. Bestyrelsen manglede at betale 150.000 kr. Det betød svære likviditetsproblemer i legatet. Det bestemtes, at der kun skulle være en ansat medarbejder for hver femte barn, og der lagdes op til, at man i den første tid kun modtog børn med lettere vanskeligheder.

I september 1952 diskuteredes en offentlig godkendelse af børnehjemmet. Det så nu ud til at være den eneste mulighed for både på kortere og længere sigt at klare de økonomiske problemer. Det indebar, at halvdelen af pladserne skulle belægges af børneforsorgen. Bestyrelsesmedlemmerne fra Rundskuedagen følte sig skuffede over denne udvikling.

Ombygningen havde indtil dette tidspunkt kostet 400.000 kr., og inventaret stod i 90.000 kr.

Legatet rådede over 171.000 kr. og udbyttet fra ejendomshandler. Legatets kapital var dermed brugt, og man var nødsaget til at sælge alle legatets værdipapirer.

I oktober planlagde bestyrelsen åbningen af rekreationshjemmet til den 15. november. En del af ombygningerne kunne nemlig være afsluttet til den tid, men der var store problemer med madelevator og fyr.

De økonomiske problemer gav betydelige problemer og uenigheder i bestyrelsen. Det fastlagdes dog, at visitation til ophold lagdes hos overlægen og lederen af børneafdelingen på Rigshospitalet.

I november fik børnerekreationshjemmet Mindet godkendelse som optagelseshjem. Sygekasserne var fortsat ikke interesseret i at disponere over pladser, da man mente sig dækket ind gennem ophold på Julemærkehjem, hvilket var en skuffelse for bestyrelsen.

De store overskridelser på byggeprojektet medførte en klage over arkitekt Poul Henningsen, der afviste klagen.

Den 24. november 1952 åbnedes Rundskuedagens rekreationshjem "Mindet" med syv børn.

I marts 1953 opstod der store personalekonflikter, som bestyrelsen blev indblandet i. Det medførte, at bestyrelsesmedlemmer fra legatbestyrelsen ville trække sig

med den begrundelse, at bestyrelsen i en lang periode havde været handlingslammet på grund af mange konflikter hovedsagelig over økonomiske forhold.

Formand Preben Plum opfordredes af den øvrige bestyrelse til at trække sig på grund af nogle økonomiske transaktioner, han havde foretaget sig, hvilket han dog afslog. I april fritog Socialministeriet professor Preben Plum for hvervet som bestyrelsesmedlem og formand for legatbestyrelsen.

Ministeriet anmoder de to andre bestyrelsesmedlemmer fra legatbestyrelsen om at fortsætte arbejdet i bestyrelsen, hvilket de accepterede.

I maj tiltrådte overlæge Arne Rothe-Meyer (1903-1958) fra Børnehospitalet på Fuglebakken, som formand for legatbestyrelsen og børnehjemmets bestyrelse. Resten af bestyrelsen blev siddende. Ved besøg på hjemmet konstaterede overinspektøren fra Socialstyrelsen en dårlig stemning i personalet.

I august blev rekreationsbørnehjemmet "Mindet" officielt indviet. Begivenheden blev dækket med store artikler i Berlingske Tidende, Aftenbladet og Politiken. På det tidspunkt var personalesituationen stabiliseret.

Der var på dette tidspunkt anbragt 25 børn i alderen op til syv år. Det tilstræbtes fortsat, at der ikke anbragtes alt for vanskelige børn. Anbringelsestiden blev fastsat til to måneder med mulighed for en måneds forlængelse.

De følgende år syntes at være uden særlige problemer. Der meldtes om stor efterspørgsel på pladserne. Der var i perioder tilmed overbelægning. Økonomisk kunne det løbe rundt med stor sparsommelighed, men der var ikke penge til væsentlige fornyelser. I slutningen af 50'erne kunne der konstateres fuld belægning.

Henvendelser fra børneværnet måtte afvises. Der var anbragt ret mange børn fra Grønland, hvilket skyldes, at megen hospitalsbehandling af grønlandske børn skete i Danmark, og at børnene oftest kom hertil alene. Bestyrelsen tilstræbte i sine anbringelsesprocedurer ligelig fordeling mellem "offentlige og private børn".

I december 1958 døde overlæge Arne Rothe-Meyer pludseligt, så en ny formand skulle findes. Som hans efterfølger udpegedes overlæge og specialist i børnesygdomme Folke Tudvad (1914-1964) fra børneafdelingen på Sundby Hospital.

I 1961 ønskede redaktørerne Søren Hansen og Wolmer Kristiansen at udtræde af bestyrelsen, da de ikke længere var medlemmer af Journalistforbundets bestyrelse. På opfordring indvilligede Søren Hansen dog i at blive i bestyrelsen. Redaktør Fleischer Michaelsen fra Rundskuedagen indtrådte i bestyrelsen.

Der konstateredes en stadig mere anstrengt økonomi, og der måtte ydes et ekstraordinært tilskud fra Rundskuedagen. I 1964 afgik overlæge Folke Tudvad ved døden.

Overlæge ved børnehospitalet "Fuglebakken" Henning Andersen blev udpeget til bestyrelsen og valgt til formand. I august 1967 blev Mindets økonomiske forhold og hele fremtid drøftet i bestyrelsen og med direktør i direktoratet for børneforsorgen Holger Horsten.

Grønlandske børn var en stadig større del af det samlede antal børn på børnehjemmet. Hjemmet udviklede sig stort set til en aflastning af hospitalerne.

Belægningen var for ringe til, at hjemmet kan føres videre. Samtidig var både bygning og inventar nedslidt, og der var ingen mulighed for restaurering.

I september 1970 var konklusionen i en redegørelse, at børnerekreationshjemmet skulle nedlægges, idet de samfundsmæssige ændringer og ændringer i sygdomsbehandling havde gjort rekreationsophold mindre påtrængende.

Samtidig var der fra faglige kredse en stadig større opmærksomhed på, at fjernelse af mindre børn fra deres forældre kan have mange alvorlige psykiske følger.

I oktober afholdtes et møde mellem bestyrelsen, kontorchef Holger Horsten, inspektør Arne Rohde og forstanderinde fru Grete Laursen. Der var på dette tidspunkt 12 børn på hjemmet, hvoraf de ni kunne afvikles med kort varsel. De tre resterende kunne anbringes på spædbørnshjemmet i Sletten. Samtidigt søgtes det at skaffe forstanderinden en anden stilling.

Der forhandlede om hjemmets fremtidige anvendelse til andet børneforsorgsmål. Det besluttes samtidig at børnehjemmet Mindet afvikledes den 1. november 1970.

Børnehjemmet Strandridergården

I marts 1971 tilbagekaldte Socialministeriet anerkendelse af børnehjemmet til ophold af kortere varighed og godkendte, at det omdannedes til et almindeligt børnehjem til anbringelse af længere varighed.

Socialstyrelsen gav samtidig udtryk for, at man ønskede legatbestyrelsen sammensat med en repræsentant fra Søllerød Kommune og en pædagog fra Københavns Amt. Som en følge af bestemmelserne i fundatsen var den stedlige sognepræst også født medlem af legatbestyrelsen. Efter opslag af en forstanderstilling, hvortil der indkom 12 ansøgninger, besluttedes det at ansætte afdelingsleder Jens Refsgaard fra Nærumgård Børnehjem som forstander med øjeblikkelig tiltræden.

I august trådte den hidtidige legatbestyrelse tilbage. For to af medlemmernes vedkommende efter mange års virke, mens de tre medlemmer, der var udpeget af Rundskuedagen fortsætter i bestyrelsen.

Der var planer om at opføre en selvstændig forstanderbolig på grunden, hvilket imidlertid krævede ændring af byplanvedtægterne.

Der havde været 15 henvendelser om de fire opslåede stillinger. Ansættelserne blev Claus Hegelund som viceforstander, Søren Sigsgaard som førsteassistent, Lone Post som børneforsorgspædagog og Jytte Claudi som assistent.

Det var fra Socialstyrelsen blevet pålagt personalet at udarbejde et pædagogisk oplæg sammen med inspektør Arne Rode fra Socialstyrelsen. Dette oplæg blev frem over grundlag for børnehjemmets virksomhed og stadfæstede en socialpædagogisk arbejdsform. Samtidig var der lagt op til et tæt samarbejde med skolevæsenet i Søllerød Kommune og andre lokale instanser, så børnehjemmet i høj grad blev mere integreret i det lokale miljø.

Fra Rundskuedagen kunne man på daværende tidspunkt ikke give løfte om fremtidige økonomiske forpligtelser. Den nyudnævnte forstander søgte på vegne af bestyrelsen Socialstyrelsen om et så stort beløb som muligt af rådighedssummerne til forbedrings- og moderniseringsarbejde.

Der udarbejdedes et fornyelsesprojekt sammen med arkitekt Steen Andkilde.

Navnlig var køkkenområdet helt nedslidt, idet der ikke var sket fornyelser siden institutionens start i 1952. Der var på dette tidspunkt 12 børn på børnehjemmet, som boede i den tidligere personalebeboelse. Man ville ikke kunne modtage flere, før der var foretaget ombygning. Samtidig havde der været mange forespørgsler om anbringelser.

Fotografi taget i højderne over Strandridergården i begyndelsen af 1970'erne. Luftfotografiet er formentligt taget af Sylvest Jensens fotografiske firma. Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune.

I 1972 ændredes reglerne for bestyrelsens sammensætning ved et tillæg til fundatsen, idet der ønskedes en mere lokalt præget sammensætning med tilknytning til både det politiske og faglige område.

I bestyrelsen indtrådte som formand oberstløjtnant F. K. Sylvestersen (1913-1976), der var formand for både skole- og socialudvalg i Søllerød Kommune, sognepræst John Rasmussen, Vedbæk kirke og ledende skolepsykolog Henning W. Nielsen (f. 1934), der var leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Søllerød Kommune.

Ved det konstituerende møde 29. maj valgtes oberstløjtnant F. K. Sylvestersen som formand for legatbestyrelsen og for børnehjemmets bestyrelse. Redaktør Søren Hansen fortsatte som næstformand.

Børnehjemmet havde på dette tidspunkt været uden funktionsdygtig bestyrelse i 10 måneder, hvilket havde forsinket byggeplanerne og forhandlinger med Socialstyrelsen.

I juni afholdtes møde mellem bestyrelsen og direktør Holger Horsten, hvor byggeplaner og udbygningsplaner for institutionen drøftedes. Der var fra Socialstyrelsen en meget positiv holdning til udbygning, som støttedes økonomisk.

I august afholdtes bestyrelsesmøde. Som noget nyt deltog en forældrerepræsentant og en repræsentant for personalet i mødet. Samtidig fungerede forstanderen som sekretær for bestyrelsen.

Bestyrelsen besluttede, at ansættelseskompetence og økonomisk styring tillagdes forstander og personale. Fra Rundskuedagen fremlagdes et forslag til, at man ville optage et lån på 600.000 kr., der skulle afdrages over 10 år, og som skulle træde i stedet for det årlige tilskud fra Rundskuedagen.

Denne disposition skulle gøre det muligt at finansiere opførelse af forstanderbolig.

I maj afholdtes byggemøde i Socialstyrelsen, hvor Rundskuedagen fremsatte sit tilbud om finansiering. Man vedtog et reduceret byggeprogram for forstanderbolig i parken.

I juni fremlagdes forslag til samarbejdsaftale for bestyrelsen på Strandridergården udarbejdet af advokat Henning Bolt Jørgensen. Forslaget skulle regulere samarbejdet mellem legatbestyrelsen og repræsentanterne for Rundskuedagen.

Institutionens ændrede status medførte en ændret finansiering og dermed mindre behov for driftsfinansiering fra Rundskuedagen.

Repræsentanterne fremlagde et tilbud om at bekoste en forstanderbolig i parken. Dette forudsatte imidlertid en udmatrikulering af grunden, som der imidlertid ikke umiddelbart kunne opnås tilsagn til fra kommunen.

I oktober 1972 afholdtes møde i bestyrelsen. Det var svært at finde enighed om det fortsatte samarbejde. Navnlig var der stor uenighed om grundlaget for visitering til institutionen, hvor Rundskuedagen ville have godkendelse af, at der fremover skulle afsættes 10 pladser til disposition for Københavns Kommune visiteret gennem skolepsykiatrisk konsultation. Desuden ville man have, at et firma, som Rundskuedagen samarbejdede med skulle stå for opførelsen af forstanderboligen.

Da der ikke kunne opnås enighed med legatbestyrelsen, besluttede Rundskuedagen at trække sig fra samarbejdet, og legatbestyrelsen fortsatte alene som bestyrelse for børnehjemmet.

I maj 1973 bevilgedes fra legatets midler penge til køb af minibus og havetraktor. Minibussen var nødvendig, idet børnene fra Strandridergården var fordelt på syv af kommunens skoler.

Havetraktoren var nødvendig for pasning af parken. Det maksimale børnetal på institutionen øgedes til 19.

I maj 1974 opnåedes tilsagn fra realkreditfond om lån til byggearbejdet ved forstanderbolig. Københavns amt trak imidlertid sagen i langdrag, da man ventede på Bistandslovens ikrafttræden, der indebar at institutionen fra 1976 ville blive en del af det amtslige system af institutioner. På grund af udsættelsen var det ikke muligt at realisere planerne om opførelse af en forstanderbolig.

Ombygning af køkken og den midlertidige forstanderbolig i tre værelser i tagetagen sattes i gang i juni.

Boligforholdene for forstanderen var under al kritik og langt fra, hvad der er lovet ved ansættelsen. Og køkkenfaciliteterne var meget nedslidte og meget utidssvarende.

Samarbejdet med Rundskuedagen bragtes formelt til ophør. Det begrundedes fra Rundskuedagens side med børnehjemmets ændrede karakter, hvorved det grundlag man gik ind i samarbejdet med, var væk.

I sommeren 1975 var der indskrevet 22 børn på Strandridergården. Alt var i en god gænge, og institutionen var ved at blive kendt for sit pædagogiske arbejde. Efter forhandling med amtet forventedes en oprykning af børnehjemmet til gruppe II, hvilket var børnehjem med særlige formål. Man forventede dermed, at institutionen

på grund af personalets kvalifikationer og det tætte samarbejde, man havde til alle sider, ville være i stand til at indskrive børn med meget svære vanskeligheder. Imidlertid var der meget svære forhandlinger med amtet om den nødvendige normering.

Efter lang tids sygdom døde oberstløjtnant Sylvestersen i april 1976. Samtidig havde sognepræst John Rasmussen haft længere sygeperioder, som endte med at han fik tilkendt pension. Som afløser for Sylvestersen udpegedes socialudvalgsformand i Søllerød Kommune, direktør Bent Møller-Hansen (1929-1995), og som afløser for John Rasmussen sognepræst i Vedbæk Viggo Møllerup (1930-2006).

Bestyrelsesarbejdet havde da i en kritisk periode ligget stille.

I februar 1977 var ombygningen og moderniseringen færdig efter en byggeperiode, der havde belastet institutionen meget. Der var fortsat store vanskeligheder med at rumme alle aktiviteter indenfor de bygningsmæssige rammer. Børneværelserne levede heller ikke op til den almindelige standard. Der var på institutionen fire enkeltværelser, fire dobbeltværelser, et trepersoners- og et firepersonersværelse. Det utilfredsstillende blev særlig udtalt, da de børn, der anbragtes, til stadighed var ældre.

I marts blev driftsoverenskomsten med Københavns Amt underskrevet efter mange forhandlinger, hvor det havde været svært at opnå enighed. Amdsrådsmedlemmet Marie Louise Sort indtrådte i bestyrelsen som repræsentant for Københavns amt.

I maj blev institutionen bedt om at tilslutte sig amtets standardvedtægt. Imidlertid havde bestyrelsen ikke fundet den dækkende for Strandridergården, hvorfor man havde udarbejdet et alternativt sæt vedtægter.

Der havde været ført flere forhandlinger herom. Der er ikke kommet reaktion fra amtet på bestyrelsens forslag. Der lå et skitseforslag til en forstanderbolig. Forslaget rummede foruden boligen et aktivitetsrum i kælderen og på 1. sal, en familiebolig til familie til børn på institutionen og gæsteværelser. Der var søgt om forhåndsgodkendelse i kreditforening.

I august afholdtes den sommerfamiliefest, der siden blev en årlig tradition med i alt 82 deltagere.

Naboejendommen Strandvejen 508, der var sat til salg, blev besat. Den kunne have været en mulighed som alternativ til bebyggelse på grunden. Imidlertid skønnedes udgifterne til indretning at blive alt for store for legatet.

På grund af vanskelighederne ved at foretage en om- og tilbygning på Strandridergården, og den meget pressede lokalesituation, der begrænsede børnehjemmets

anvendelsesmuligheder, besluttede bestyrelsen at købe ejendommen Strandvejen 503, der lå umiddelbart på den anden side af Strandvejen. Købesummen var 2.100.000 kr.

Overtagelsen af ejendommen skulle finde sted 15. januar. Ejendommen blev fundet velegnet til forstanderbolig, mødelokaler og værksteder. Det var planen, at der i den hidtidige midlertidige forstanderbolig i øverste etage skulle indrettes en afdeling for teenagere.

Inden købet indhentede bestyrelsesformanden et mundtligt tilsagn om dækning af driftsudgifterne fra Københavns Amt.

Købet hastede, da der havde meldt sig andre interesserede købere. Der var tale om en smuk og velholdt ejendom, der på enhver måde kunne imødekomme institutionens behov.

I januar 1982 godkendtes lejekontrakten for Strandridergården i økonomiudvalget i Københavns Amt. Efter forhandlinger med amtet om vedtægter for institutionen fik Strandridergården status som specialpædagogisk behandlingshjem.

Der var uenighed med amtet om huslejens størrelse. Ved møde i amtsrådet i marts blev huslejen for Strandridergården godkendt, mens man på trods af det mundtlige tilsagn ikke kunne godkende lejeudgiften til Strandvejen 503.

Legatbestyrelsen var med denne beslutning kommet i svære vanskeligheder, idet det ikke på længere sigt ville være muligt at dække udgifterne til den nyerhvervede ejendom med legatets midler.

Samtidig var de løbende udgifter til den nyerhvervede ejendom dækket af legatets midler, hvilket betød, at der var svære likviditetsproblemer. Der var derfor ikke anden mulighed end hurtigst muligt at afhænde ejendommen bedst muligt. På grund af de økonomiske vanskeligheder måtte legatbestyrelsen imødekomme et købstilbud på Strandridergården fra Københavns amt på 1.650.000 kr.

I købsbestemmelserne indgik en tilbagekøbsbestemmelse, hvorefter legatet kunne købe ejendommen tilbage til købsprisen, hvis Strandridergården ikke mere skulle benyttes til børneinstitution.

I og med at Strandridergården blev solgt til Københavns Amt, trådte legatbestyrelsen tilbage som bestyrelse for børnehjemmet. Det blev besluttet, at legatudgifter fremover i så høj grad, der var behov, skulle tilfalde Strandridergården eller nuværende eller tidligere beboere på børnehjemmet.

I 1984 blev der fastsat ny fundats for legatet, idet den hidtidige fundats ikke var dækkende for legatets virksomhed efter salget af Strandridergården. Legatets formue var på dette tidspunkt 1.758.000 kr. Legatformuen kan ikke røres, men mellem 10 og 25 procent af udbyttet kan tillægges formuen.

Efter den nye formulering skal legatet yde støtte til almennyttige og almenvelgørende formål inden for dansk børne- og ungdomsforsorg primært til børn og unge, der lider under følgerne af alvorlig sygdom eller andre fysiske og psykiske lidelser. Der skal være tale om behov, der ikke kan tilgodeses gennem offentlige støtteordninger. Legatbestyrelsens sammensætning er uændret. Ved en tilføjelse i 1997 privilegeredes børn, der har været anbragt på Strandridergården.

I 1992 indtrådte sognepræst Kim Jacobsen (f. 1959) ved Gl. Holte kirke i legatbestyrelsen som afløser af Viggo Møllerup.

I forbindelse med børnehjemmets og forstanders og køkkenleders 25-års jubilæum i 1996 betænkte børnehjemmet med gaver fra legatet. Og i 1998 støttede legatet et arrangement med Harley Davinsons Klubbens besøg med 36.500 kr. I alt var der 200 motorcykler og 500 besøgende.

Et længe næret ønske om en "multibane" til boldspil og forskellige fysiske aktiviteter støttedes i 2002 med 189.000 kr. Søllerød Kommune stod som bygherre.

Ved Bent Møller-Hansens død i 1994 overtog advokat Eigil Koefoed (1936-2004) der hidtil havde fungeret som bestyrelsens juridiske konsulent, formandsposten og fungerede samtidig som det administrative og juridiske bagland for bestyrelsen.

Ved Eigil Koefoed døde i 2004 udpegedes Jens Bruhn (f.1948), der var formand for socialudvalget i Rudersdal Kommune, til bestyrelsen. Samtidig overtog Henning W. Nielsen formandsposten, som han bestred frem til 2008, hvor han trak sig tilbage fra bestyrelsesarbejdet efter 37 års engagement.

Som efterfølgende formand blev sognepræst Kim Jakobsen valgt.

Et kommende mangeårigt samarbejde med en gruppe borgere, der varetager sent udviklede velfærd, i Forældreforeningen i Søllerød og Kontaktgruppen for indvandrere, flygtninge og danskere i Rudersdal Kommune indledtes.

I forbindelse med strukturreformen i 2007 overgik Strandridergården fra Københavns amt til Rudersdal Kommune, og i 2009 afsatte Legatet et betydeligt beløb til en ny badebro ved Strandridergården.

Motorikken skal trænes, og balancen opøves. Foto fra december 1999.

1. januar 2012 engageredes advokat Kåre Stattau (f.1954) som fondens administrator, og den 14. december indtrådte provst Grete Bøje (f. 1956) i bestyrelsen som afløser for sognepræst Kim Jakobsen, der skulle virke som felterpræst. Leder af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Rudersdal Kommune Sanna Dragholm overtog formandsposten.

Kommunalbestyrelsen besluttede at nedlægge Strandridergården den 1. juli. 2013. Efter denne beslutning skulle ejendommen tilbageskødes til Mandrup Philipsens Legat.

Ejendommen blev sat til salg og blev solgt for 26 millioner kr. med overdragelse den 1. januar 2014. Provenuet blev på 15,7 millioner kr., som indgik i Mandrup Philipsens Legat, efter der var afregnet med Skat og Rudersdal Kommune. Legatbestyrelsens formue var nu på 17,7 millioner kr.

Legatet oprettede i 2015 en hjemmeside, [www. Mandrupslegat.dk](http://www.Mandrupslegat.dk), der fremover skal fungere som information om legatets virke og som platform for ansøgninger.

Der udloddes nu frem over legatportioner for ca. 400 – 500.000 kr. årligt. Det aftales, at legatmidlerne fremover både tilgodeser enkeltpersoner, tidligere elever fra Strandridergården og institutioner, der understøtter fundatsens formål.

Legatbestyrelsen og forstander Kirsten Bruun Jensen tog i 2016 initiativ til at støtte en årlig sammenkomst for tidligere elever fra Strandridergården.

I 2017 får Holtehus Efterskole bevilget midler til en etablering af en multibane.

I de sidste par år er der blevet skabt mulighed for at støtte "Birkerød Flygtninge Kontakt", og et projekt med "Foreningen For Lige Vilkår" påbegyndes.

Naturligvis var der også fest og farver, når fastelavn stod for døren. Her svinger en dreng fastelavnskøllen i det fromme håb om at blive årets kattekonge. Foto 1999.

Strandridergården

– *bygningshistorie*

Navnet "Strandridergården" kan spores helt tilbage til tiden, hvor ridende toldbetjente, strandridere, var en del af toldopsynet langs Øresunds kyst.

Navnet "Strandridergården" kendes tilbage til 1810, da General-Toldkammer og Commerce-Coligiet købte "Villa Alexandria", syd for Vedbæk havn, af W. Salomonsen. I dag grunden med villaen "Miramare".

To jordlodder ved Smidstrup rådede staten tillige over. Her lå "Toldergården", en mindre bolig for en toldopsynsmand – strandrideren frem til 1865.

I 1839 blev dette hus og grund bortsolgt, og opsynsposten henlagt under strandkontrollørdistriktet for Rungsted.

Grunden, der var på syv tønder land, lå hen, frem til vinhandler C. W. F. Bestle (1832- 1892) erhvervede den i 1876 for 35.000 kr. og derpå indrettede et sommerhus her. Sønnen, etatsråd Georg Bestle (1855-1933), overtog efter farens død grunden, som i dag er Vedbæk Strandvej 506.

Georg Bestle havde det ønske, at der nu skulle opføres en sommerbolig til glæde for sig og sin familie og lod derfor farens hus nedrive i 1895. For at leve op til intentionen om, at bygningen kunne fremstå "standsmæssigt", bad han arkitekten Thorvald Bindesbøll (1846 -1908) om at udføre tegningen af huset.

Når vi hører navnet Thorvald Bindesbøll, er det ikke den første tanke, der slår ned i én, at han tillige var en original arkitekt. Det er mere forestillingen om, at det da er ham, der kreerede Carlsbergs Hof-etikette, var formgiveren af mange unikke keramiske værker og ikke mindst designer af pragtfuldt sølvtøj. Dog har han også som arkitekt efterladt os nogle smukke bygningsværker. Her skal blot nævnes Bombebøssen på Christianshavn og fiskepakhusene i Skagen.

Bygningen kom til at bestå af to fløje i vinkel, begge hvidpudsede med et lille anstrøg af herregårdsarkitektur over sig. Således er der et buet mønster, som løber hele vejen rundt mellem etagerne – en såkaldt lombardisk frise. Ud over den lidt tunge borgagtige udformning er huset påfaldende enkelt og uden brug af historiserende stilarter, som datidens arkitekter ellers var så glade for.

I tiden frem til begyndelsen af 1950'erne havde Strandridergården kun været ejet af familien Bestle og de to direktørbrødre Carl og Peter Drejer, men i 1951 erhvervede Mandrup Philipsens Legat bygningen, og arkitekten Poul Henningsen blev engageret til at omdanne villaen til en døgninstitution.

Den 28. august 1953 kunne man i Søllerød Tidende under overskriften læse:

"Et herligt Børnerekreationshjem i Vedbæk" og med manchetten: "PH har skabt ideelle Forhold for 24 Børn, der trænger til Fred og Tryghed"

"Siden November har Arkitekt Poul Henningsen været i Gang med at ombygge den store Villa "Strandridergaarden" i Vedbæk til et moderne Børnehjem og i sidste Uge var man kommet saa vidt, at Resultatet kunne vises frem for Pressen. Huset er indkøbt og indrettet for et Legat paa 800.000 Kr. efter den københavnske Grosserer Mandrup Philipsen, der døde i 1937. Den aarlige Drift, som beløber sig til omkring 65.000Kr., betales af Midler fra Journalistforbundets Rundskuedag.

PH er som bekendt en stor Børneven, og denne Egenskab har præget hans arkitektoniske Arbejde med "Mindet", som Børneinstitutionen er blevet døbt. Han har del Huset op i tre "Lejligheder", saa børnene kan leve et rigtigt Familieliv i Grupper. Der bliver 8 Familiemedlemmer i hver Gruppe, og de faar Dagligstue, Legeværelser, Sovestue, Bad og Toilet for sig selv.

Villa for Høi Handler Georg Bestle
 i Strandrigsgaarden
 Matrik. Nr. 8
 Vestisk By, Sjællands Læn.

L. No. 73.

Med Løse af 29.3.95.

Maj 95

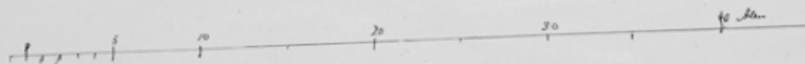
indgik

indgik

Tegningen af 12. Marts 1895

Thorvald Bindsbøl

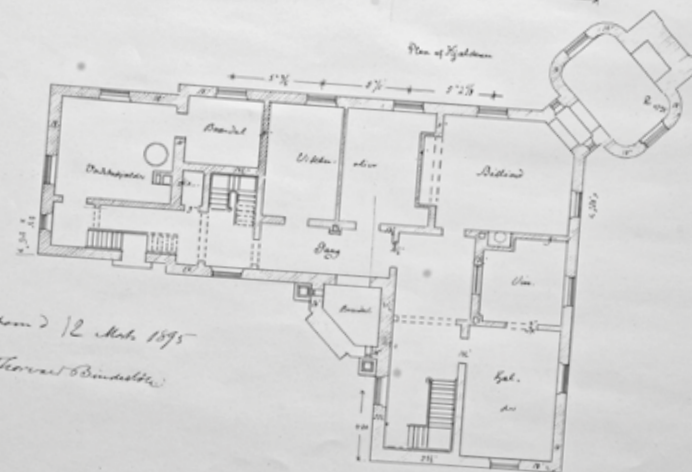
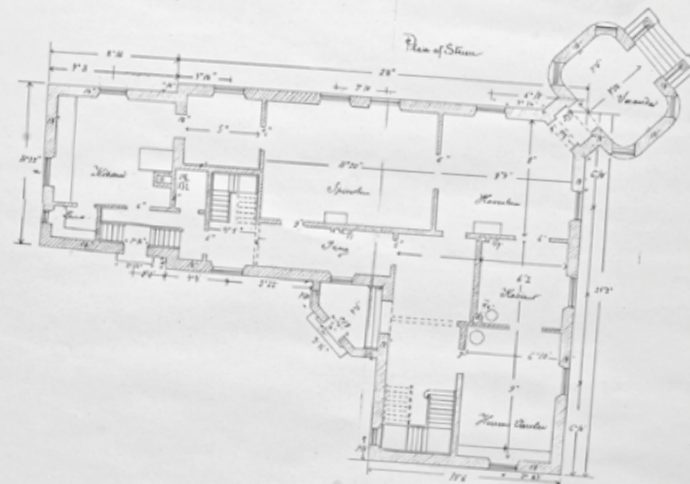
Thorvald Bindsbøls tegninger af Strandrigsgården dateret 29. marts 1895
 Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune.

Villa for Høi Handler Georg Bestle
 i Strandrigsgaarden
 Matrik. Nr. 8
 Vestisk By, Sjællands Læn.

L. No. 73.

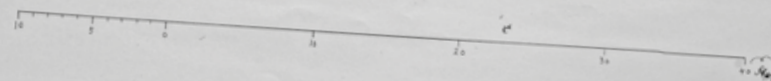
Med Løse af 29.3.95.

Maj 95

Tegningen af 12. Marts 1895

Thorvald Bindsbøl

Før var den 2 Tdr. Land store friserede Park med flade Plæner og lige Have-gange omkring Villaen. På 10 dage vendte en Bulldozer op og ned paa det hele, saa der opstod de herligste Løbebaner og Kælkebaner og Gryder, hvor Børnene kan sidde og hygge sig i Sommertiden.

Hvilken Farveglæde i dette Hus! Poul Henningsen har været dristig, men det var jo ogsaa at forvente. I Stedet for Farver på Væggene og hvidtede Lofter som hos os andre borgerlige Individer har han malet Væggene hvide med Plasticmaling og Lofterne mørkerøde, blaa og grønne. Det virker ikke helt så chokerende, som det lyder. Rørene med de elektriske Installationer er malet tomatrøde, og de farvede Rør tegner muntre Streger paa de hvide Vægge. En helt tredje Farve er givet loftgesimserne. Hvad mener man om en lilla Kant til et kornblaat Loft?

I Stueetagen finder man et veludstyret Værksted, hvor Børnene kan prøve deres Fingerfærdighed, og et andet Sted indrettet en fantasifuld Indianer Hule med aabent Ildsted, Trofæer paa Væggene og sjove Hynder.

Hvilke Børn kan komme ind i dette Paradis? Henvisningen sker fra Hospitaler eller fra Skolelærerne. 12 af 24 Pladser forbeholdes Rekonvalescenter. Resten anvendes til Børn, der af en eller anden Grund maa væk fra deres Hjem i en Periode. Man modtager baade Dreng og Pige i Alderen fra tre Aar og opefter i den skolepligtige Alder. Der lægges Vægt paa at give Søkende – som ellers ofte skilles den Dag, de forlader Hjemmet – et fælles Sted i det nye Rekreationshjem.

Man fik et levende Indtryk af, at Børnene befandt sig særdeles vel i det morsomme Hus med de grønne Omgivelser. Her vil de under trygge og sunde Forhold kunne genvinde deres Helbred og gode Humør. Hjemmet ledes af fru Grete Laursen. ”

Grundarealet var på 11.780 kvm, og var dermed en af Strandvejens største grunde.

Det var i disse rammer, at Strandridergården i 1971 indrettedes, dog forbedret betydeligt gennem de følgende år, da mange ombygninger blev udført.

Erindringer fra Strandridergården

Af Jens Refsgaard

Forstander på Strandridergården fra 1971 til 2003.

En spændende start

Den officielle start af Strandridergården var 1. april 1971, hvor Socialministeriets godkendelse betød, at børnehjemmet blev godkendt til anbringelser af længere varighed for 23 børn i alderen fra tre år til 14 år ved optagelsen. Der var imidlertid lang vej til, at børnehjemmet var fuldt udbygget.

Ved starten var der tale om en meget nedslidt institution, der slet ikke var indrettet til sit formål, så der lå et stort arbejde forude. I slutningen af marts måned meddelte bestyrelsen for institutionen, at jeg var indstillet til forstanderstillingen med tiltrædelse allerede 1. maj 1971. Jeg var på det tidspunkt viceforstander på børnehjemmet Nærumgård, og jeg fik derfor lavet en aftale om to års orlov, så jeg kunne tiltræde min nye stilling. Jeg fik straks udleveret nøglerne, så jeg kunne starte forberedelserne til åbning af Strandridergården.

Vinteren havde været lang og hård med sne og streng frost. Skotrenderne var utætte, og understrygningen af taget var mangelfuld, så min første opgave var at fjerne al den fygesne og det vand, der havde samlet sig på det store loftsgulv.

Som gæstelærer på forsorgsseminariet i Jægerspris fik jeg kontakt med en gruppe studerende, der var i gang med en opgave, der skulle komme med idéer om, hvordan fremtidens døgninstitutioner kunne udformes. Gruppen var flere gange på besøg på Strandridergården, inden arbejdet var færdigt i juni 1971. Der kom mange konstruktive tanker på bordet, som kunne bruges, da der skulle laves et pædagogisk oplæg med helhedsplan og målsætning for det fremtidige arbejde på Strandridergården. Der var flere fra gruppen, der søgte de ledige pædagogstillinger, da de blev opslået. Tre af dem blev ansat: Claus Hegelund som

afdelingsleder, Søren Sigsgaard og Lone Post som pædagoger. Jytte Claudi blev ansat som pædagogisk medhjælper. Vi kendte hende i forvejen fra Nærumgård. Grethe Knudsen blev ansat som ny køkkenleder.

Min kone Kis og jeg flyttede til Strandridergården 1. maj med vores to børn. Der var ingen forstanderbolig til et gift par, så vi måtte midlertidigt indrette os i et par værelser på 2. sal og et i tagetagen.

I løbet af maj og juni havde vi flere møder i den nye personalegruppe. Alle var indstillet på også at bruge friweekender, så vi kunne få institutionen gjort klar til, at de første 12 børn kunne starte 1. august. Som en del af forberedelserne havde vi kontakt med skolepsykologisk kontor i Søllerød Kommune, der beskrev, hvad kommunen kunne tilbyde til personalet og til børnene på Strandridergården. Den pædagogiske beskrivelse af institutionen blev gjort færdig i begyndelsen af juli og sendt til Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorg og til børneværnene i de nærliggende kommuner. Vi fik mange henvendelser fra kommunerne, og der var ingen problemer med at få sammensat en gruppe på 12 børn. Den bestod af 6 piger og 6 drenge i alderen fra tre til 12 år. De første flyttede ind 1. august, og inden for 14 dage var alle kommet. De fik værelser på 2. sal, hvor tidligere personale havde boet. Opholdsrum var på 1. sal, hvor også kontor og vagtværelse lå.

Et særligt kapitel i starten på Strandridergården var inventar. Det var meget begrænset, hvad der kunne bruges af det, der var efterladt fra Mindets tid. Da havde børnene soverum på 1. sal. Her stod 23 høje børnehospitalssenge, og til hver seng var der en lyseblå taburet med en lille skuffe. Vi fik anskaffet nogle sovesofaer, der var fremstillet på skolehjemmets Godhavns snedkerværksted. Vi fik stor hjælp af Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorg. Det betød, at jeg

kunne køre til ungdomshjemmet Flakkebjerg syd for Slagelse, der skulle lukke. Her kunne jeg hente sengetøj, håndklæder, gardiner og porcelæn. Jeg var derne-
de to gange og fyldte min Opel Rekord stationcar med gode ting, som var meget
anvendelige for os.

Det lykkedes også for os at få værelserne malet og rengjort, inden børnene flytte-
de ind.

Det var nogle lange, hårde dage i sommeren 1971, men også spændende, og vi
nåede det hele.

Efterfølgende fik vi kontakt med arkitekt Steen Andkilde, som lavede forslag,
tegninger og økonomiberegninger til, hvordan vi kunne indrette og totalrenovere
køkkenet og indrette madelevator op til afdelingerne. Han fik senere til opgave
at lave tegninger til en midlertidig forstanderbolig i tagetagen, der senere ville
kunne bruges til ungdomsafdeling, når der var blevet bygget en forstanderbolig
på grunden.

Projekt tjenestebolig

Efter de gældende bestemmelser skulle der stilles tjenestebolig til rådighed for
de tjenestemænd, der også uden for den egentlige arbejdstid skulle føre tilsyn
med institutionen. Der var derfor boligpligt for mig på Strandridergården.

Den tidligere forstander var ugift, så til hende var der kun en toværelses lejlighed
med tekøkken og et lille bad. For en gift forstander var der ret til en lejlighed på
mindst 130 kvadratmeter. Ved ansættelsen blev jeg lovet en snarlig løsning af
problemet, så vi flyttede midlertidigt ind i to værelser på 2. sal og et på loftet. Der
blev opsat en skillevæg til elevværelser og trappeopgang.

I mange måneder var vi uden bestyrelse, hvilket betød, at der ikke kunne tages
stilling til byggeri af større omfang. Da den nye bestyrelse var tiltrådt, tilbød
Rundskuedagen, at de gerne ville bygge en forstanderbolig under forudsætning
af, at det var det firma, de benyttede, der kunne opføre det, og at Københavns
kommune fik ret til at disponere over 10 pladser. Det kunne resten af bestyrelsen
ikke gå med til, så derfor trak Rundskuedagen sig ud af bestyrelsen.

Som det næste fremlagde arkitekt Steen Andkilde tre forslag for bestyrelsen. Det
første var et etplanshus på grunden. Det andet var indretning af midlertidig for-
standerbolig i tagetagen. Det tredje var en bolig på grunden med forstanderbolig
i stueetagen, fire elevværelser på 1. sal til en udslningsafdeling. I kælderetagen

skulle der indrettes et stort rum til mødelokale og rum til hobbyaktiviteter.
Bestyrelsen gik varmt ind for denne løsning, der ville skabe gode og tidssvarende
rammer for institutionen. Samtidig blev der skaffet midler til, at den midlertidige
forstanderbolig i tagetagen kunne indrettes.

Bestyrelsen mødte mange vanskeligheder med at få realiseret den endelige og
ideelle løsning, idet kommunen ikke ville give byggetilladelse, da byggeriet forud-
satte, at grunden skulle udstykkes. Der blev foretaget mange forsøg på at finde
en løsning, men planen måtte skrinlægges.

Indretningen af den midlertidige forstanderbolig blev sat i gang i 1973 og var
færdig i 1975. Det betød, at vi nu kunne lave to selvstændige boafdelinger på
1. og 2. sal med plads til henholdsvis 11 og 12 børn. I afdelingerne var indrettet
opholdsstuer og et lille køkken med plads til henholdsvis 11 og 12 børn.
Ændringen gav en dejlig ro og gode pædagogiske muligheder for at få vores
tanker om gruppebehandling prøvet af.

Problemet med forstanderbolig var dog ikke løst, og i 1978 blev naboejendommen
Strandvejen 508 sat til salg. Bestyrelsen så på ejendommen, men måtte erkende,
at udgifterne til indretning og vedligeholdelse ville blive uoverkommelige. Vi var
stærkt presset med plads, da der var stor efterspørgsel på pladser, navnlig for
aldersgruppen 12 til 15 år. I perioder havde vi en betydelig overbelægning.

I 1981 købte bestyrelsen ejendommen Strandvejen 503, der lå lige over for
Strandridergården. Bygningerne havde alt, hvad vi manglede af plads for, at vi
kunne realisere de pædagogiske målsætninger, vi havde for institutionen. Her
blev indrettet en forstanderbolig på 130 kvadratmeter. Her var en stor stue,
hvor møder og familiefester kunne holdes. Der var også en bagbygning, som var
velegnet til pedelværksted og depot. Der var også et rum, hvor der kunne spilles
bordtennis og meget mere.

Der var indgået en mundtlig aftale mellem bestyrelsen og Københavns Amt inden
købet, men der kunne ikke laves en endelig aftale om dækningen af driftsudgifter-
ne, så derfor var bestyrelsen tvunget til at sælge ejendommen igen, og samtidig
måtte Strandridergården sælges til amtet. I 1984 måtte vi flytte tilbage til den
midlertidige forstanderbolig i tagetagen.

Vi fik godt tre år, hvor de bygningsmæssige forhold var i orden, og hvor de ældste
børn kunne have eneværelser, og hvor vi ikke skulle bruge børnenes opholds-
stuer til at holde møder.

Strandridergårdens tilhørsforhold

Stat og bestyrelse 1971 – 1983

Fra staten blev der kvartalsvis overført et beløb, der svarede til 48-50% af det godkendte budget. Resten af de nødvendige penge til drift skulle indtjenes som plejepenge. Regninger blev sendt til de anbringende kommuner hvert kvartal med angivelse af antal opholdsdage og eventuelle udlæg. Da der skulle være en belægning på mindst 90%, var det svært at få pengene til at slå til. Heldigvis havde vi ingen problemer med at få pladserne fyldt op, så vi kunne bruge vort budget fuldt ud. Vi havde ingen hjælp til at føre regnskabet. Det var en spændende, men også tidsrøvende opgave.

Københavns Amt og bestyrelse 1983 - 1992

Ved bistandslovens indførelse i 1976 blev driftsansvaret overført fra Staten til Københavns Amt. Al visitering til institutionen af børn og unge skulle ske gennem amtets socialcenter. Amtet overtog alt regnskab og lønudbetaling. Bestyrelsen havde ansvar for drift og personale, men fra 1. januar solgte bestyrelsen Strandridergården til amtet. Vi blev dermed en amtskommunal institution.

Søllerød Kommune 1992 – 2003

I forbindelse med Nordkommune-projektet overtog Søllerød Kommune driftsansvaret for Strandridergården. Personalet overgik dermed til ansættelse i Søllerød Kommune.

Pedelvirksomhed

I oktober 1971 fik vi ansat Niels Nielsen som pedel. Vi kendte ham allerede fra Nærumgård. Alle var på efternavn med ham.

Der var intet værksted til ham, så han startede i et hjørneværelse i stueetagen. Vi fik en arkitektstuderende til at lave tegninger og ansøge om byggetilladelse. I 1972 gik vi i gang med at bygge pedelværksted, depot og rum til haveredskaber og cykler. Man var på det tidspunkt i gang med at bygge Forsvarskommandoen ved Henriksholm, hvor vi gratis kunne afhente de forskallingsbrædder, der var brugt til støbning af fundamenter.

Nielsen skulle køre børnene til og fra deres skoler, der var spredt over hele kommunen. Nielsen foretog også småindkøb til køkkenet og stod for bygningsvedligeholdelse og pasning af parken.

Nogle af de store børn, der ikke havde så lang skoledag, hjalp meget til med byggeri og oprydning. Det var lærerigt for dem, og de var stolte af at være med.

Da værkstedet var færdigt, gik Nielsen i gang med at lave senge og borde til værelserne. Her var børnene også med til at komme med forslag, idéer og ønsker.

Senere blev det til renovering af lysthuset, og der blev bygget pergola og en stor carport til tre biler og lagt fliser på store arealer.

Nielsen var pedel hos os i 19 år. Han var uundværlig.

I det hele taget var det meget karakteristisk for Strandridergården, at vi forsøgte at inddrage børnene så meget som muligt i praktisk arbejde. Ikke alene lærte børnene meget ved at hjælpe Nielsen, men når der var håndværkere, var de også villige hjælpere, der hjalp med de evner, de nu havde. Mange af børnene fik da også lærepladser gennem de håndværkere, der havde opgaver på Strandridergården. En del af pædagogerne, der havde en håndværksmæssig uddannelse, deltog også aktivt i det praktiske arbejde.

Når vi havde vores jubilæumsfester, viste børnene deres stolthed over det, de havde været med til med f. eks. med en bemærkning som: "det holder sgu endnu".

Forstanderhustru og husholdningsleder

Jeg vil godt starte med et citat fra Holger Horstens bog "Børne- og ungdomsforsorg i Danmark": "Skal en mand ansættes som leder af et børne-ungdomshjem, er det ikke tilstrækkeligt, at han selv har de fornødne kvalifikationer, men det er af den allerstørste betydning, at også hans hustru er i besiddelse af de egenskaber, der ifølge sagens natur kræves af hende, for at hun kan være i stand til at løse de mangeartede opgaver, som hun uvægerligt vil blive stillet overfor, blandt andet som leder af hjemmets husvæsen. En sådan ordning tillægger man herhjemme stor betydning, da hustruens medvirken i forstanderens arbejde – ved de ikke for store børne- og ungdomshjem – muliggør skabelsen af hjemlige forhold for eleverne. Ved anerkendelsen af lederen har man da også sin opmærksomhed på hustruens egnethed til stillingen. "

Bestyrelsen var ved ansættelse af mig meget bevidst om dette, idet jeg blev bedt om, at min kone Kis blev ansat som forstanderhustru med ansvar for ledelsen af institutionens husvæsen efter de gældende regler og mod et beskedent årligt vederlag.

Heldigvis var Kis indstillet på at tage jobbet, selv om der var tale om en stor løn- nedgang fra en stilling som pædagog/afdelingsleder. Der blev lavet en aftale om, at Kis kunne fungere som tilkaldevikar.

I forbindelse med bistandslovens vedtagelse og amtets overtagelse af institutionen blev stillingskategorien forstanderhustru sløffet, og i stedet blev der oprettet husholdningslederstillinger.

Kis havde mange kræfter i opbygning af Strandridergårdens husholdning og skabelse af stedets traditioner. Hun opnåede flotte resultater med de børn, forældre og medarbejdere, som hun samarbejdede med. Køkkenet var altid et naturligt samlingssted for børn og voksne. Mange af børnene var rigtig glade for at hjælpe til i køkkenet. De lærte mange ting, som de senere kunne have stor glæde af.

Kis fungerede som husholdningsleder i 28 år.

Traditioner på Strandridergården

Vi havde mange traditioner på Strandridergården. De indgik naturligt i den samlede årsplanlægning, og de havde utvivlsomt stor betydning for børnenes følelser af at høre til og at være del af en større helhed.

Første maj var institutionens fødselsdag, hvor der var masser af boller, lagkager og varm chokolade.

23. juni på Sankt Hans aften var der åbent hus for børn, unge, forældre og bedste- forældre. Sammen med personale og gamle elever mødte man talstærkt op ved "lysthuset" til grillfest og senere til bål på stranden. Kun to gange, i de 32 år jeg var forstander, blev det aflyst, da begge afdelinger var på feriekoloni.

10. november festligholdt vi mortensaften med hygge på afdelingerne.

1. december blev vores store "udejuletræ" tændt, og herefter blev der serveret æbleskiver og saftvand og julegløgg til de voksne. 22. december blev der holdt juletræsfest på begge afdelinger, det var dagen før, de fleste børn skulle hjem på juleferie. Efter middagen mødtes vi alle og dansede om juletræet. Vi sluttede af med at løbe i en lang kæde rundt i hele huset, mens vi sang "Nu er det jul igen".

Børnenes og medarbejdernes fødselsdage blev fejret med flagning, og så fik man lov til at bestemme maden til aften. På fødselsdage var der to retter. De børn, der gik i skole, fik lov til at invitere klassen på besøg på Strandridergården.

Sommerfesten for familier blev afholdt en eftermiddag i midten af august i "lyst- huset". Festen var planlagt sammen med forældrerådet. Vi startede kl. 15 med boller, kage og saftvand. Derefter var der mange forskellige opgaver og spil på grunden. Vi sluttede af med at grille pølser og bøffer, så vi kunne være færdige, før børnene skulle i seng. Der var tit søskende og bedsteforældre med, så vi har haft fester, hvor der var mere end 60 deltagere.

Også i påsketiden blev der gjort mere ved måltiderne. Her serveres dejlig sodavand og velsmurte hjemmebagte boller. Foto fra 2005.

Jubilæumsfester holdt vi hvert femte år. Gamle elever og tidligere personale blev indbudt. Vi var mellem 80 og 90 deltagere, så vi blev nødt til at låne et stort telt fra Elleslettegård, for at alle kunne være der. Festen var planlagt sammen med et festudvalg af tidligere beboere og tidligere personale. Vi sad sammen ved borde med vores egen årgang og fik noget godt at spise.

I forår og efterår havde vi to aktivitetsdage af tre timers varighed. Her hjalp vi hinanden med oprydning og rengøring på grunden. Tit var der forældre, der deltog. Bagefter sørgede køkkenet for, at vi fik noget god mad.

En ganske særlig tradition var feriekolonierne, der er et ganske godt udtryk af, hvad vi forsøgte at opnå i arbejdet med vores børn. Begge afdelinger var afsted næsten hvert år i forbindelse med skolernes sommerferie. De fleste koloniturer, der som regel var af en uges varighed, gik til Danmark, men vi har også haft ture til Sverige, Norge og Holland. Flere gange har vi været på kanoture på Gudenåen og Susåen eller på cykelture på Fyn og Bornholm. Andre steder, vi har besøgt, er Skagen, Ebeltoft, Langeland, Ærø, Fanø og Als.

Overnatningerne fandt sted i telt, på vandrehjem, eller i andre døgninstitutioners sommerkolonier. Det var væsentligt for os, at børnene selv stod for indkøb og madlavning ofte under meget primitive forhold.

Forberedelserne til koloniturer tog lang tid, ofte startede de tre måneder før, vi skulle af sted. Børnene var involveret fra starten, og alle havde mulighed for at komme med forslag og idéer. Der skulle indhentes oplysninger om de områder, turen skulle gå til, og der skulle træffes aftaler om indkvartering, seværdigheder og transport. Desuden skulle der laves økonomiske beregninger og laves lister over, hvad der skulle med hjemmefra. Forberedelserne var meget vigtige og meget tidskrævende. Alle skulle vide, hvad der skulle ske hver dag.

En vigtig del af turene var bearbejdningen efter hjemkomsten. Der blev brugt megen tid og kreativitet på at lave en fælles mappe med billeder og beskrivelser af turene. Mapperne havde stor pædagogisk værdi, og de blev set og læst flittigt af både børn og pædagoger og ikke mindst af forældrene. Alle mapperne er gemt på Rudersdals Lokalhistoriske Arkiv.

Mange af børnene havde kaniner, her ses fire glade ejere i færd med at nusse omkring dyrene. Foto ca. 2008.

Strandridergården som praktik- og uddannelsessted

I min forstandertid var der 151 pædagogstuderende i lønnet praktik i seks måneders varighed hos os. De kom fra 12 forskellige seminarier spredt over hele landet. Vi var et efterspurgt praktiksted, og der var altid mange ansøgere. Strandridergårdens faste pædagoger, der fungerede som praktikvejledere, havde alle gennemgået en praktikvejlederuddannelse på et socialpædagogisk seminarium. Der var efterspørgsel på at være praktikvejleder, selv om det krævede en del forberedelse, og selv om lønnen for arbejdet ikke var stor. Vi udarbejdede en manual om det at være praktikant på Strandridergården.

Køkkenlederuddannelsen

Vi har altid haft en færdiguddannet køkkenleder, der sammen med vores husholdningsleder stod for uddannelsen af køkkenledereleverne. Uddannelsen er treårig, hvoraf to halvår er på Suhrs Husholdningsskole og to år i praktik i et institutionskøkken. Vi har været med til at uddanne 20 køkkenledere.

Samarbejde med skoler og socialforvaltninger

Vi har lige fra institutionens start haft et fagligt meget kvalificeret og konstruktivt samarbejde vedrørende skoleplacering af vores børn. Ansvar for visitering til skolerne hørte under Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) i Søllerød Kommune. Problemerne blev hurtigt analyseret, og behov for særlig hjælp til børnene iværksat. Var der undervejs opstået problemer, blev der hurtigt grebet ind, og vi var til disposition med hjælp til lærerne, så det var meget sjældent, at det blev nødvendigt med skoleskift.

Fra Strandridergårdens side sørgede vi for, at børnene kom i skole til tiden. Vi var med til forældresamtaler og klassemøder, hvor forældrene også deltog.

Vores behandlingsmøder med sagsbehandlere fra den anbringende kommune var tit med deltagelse af klasselærer, speciallærer og psykolog fra PPR. Vi havde ikke kunnet klare vores mange og af og til vanskelige opgaver, hvis ikke vi havde haft et så fagligt dygtigt og rummeligt skolevæsen som i Søllerød Kommune.

Samarbejde med Søllerød Brandvæsen

Vi har haft et godt og konstruktivt samarbejde med Søllerød Brandvæsen. Næsten hvert år havde vi brandøvelse, hvor vi blev undervist i, hvad man skulle gøre og navnlig ikke gøre, hvis der opstod brand. Børn og medarbejdere prøvede at slukke ild og at være i et røgfyldt lokale. Der blev holdt stigeøvelse i slutningen af november og starten af januar måned samtidig med, at vi fik tændt og slukket det store udejuletræ.

Samarbejde med politiet

Vi havde af politimesteren i Lyngby fået tildelt en fast kontaktperson, det var kriminalassistent Egil, der i omkring 20 år var en stor hjælp for og i det forebyggende arbejde. Han var tit på besøg og deltog i alle vores fester.

Når nogle af vore børn havde været involveret i kriminelle handlinger, var Eigil altid til stede ved afhøring og rådgivning.

Strandridergårdens pædagogik

Allerede inden Strandridergårdens start var der livlig gang i diskussionen af den pædagogiske linje, der skulle karakterisere institutionen.

Gennem kontakt til børneforsorgsseminariet i Jægerspris blev der skabt kontakt til en gruppe entusiastiske personer, der blev ansat på stedet inden opstarten. Man holdt mange møder om, hvad institutionen skulle bruges til, og hvad der skulle karakterisere pædagogikken på institutionen. Gruppen blev tiltrådt af overinspektør Arne Rohde, der ydede et værdifuldt bidrag til udarbejdelsen af en pædagogisk handleplan. Allerede i juli 1971 var den første version færdig. Den er senere blevet fulgt op af flere ændringer.

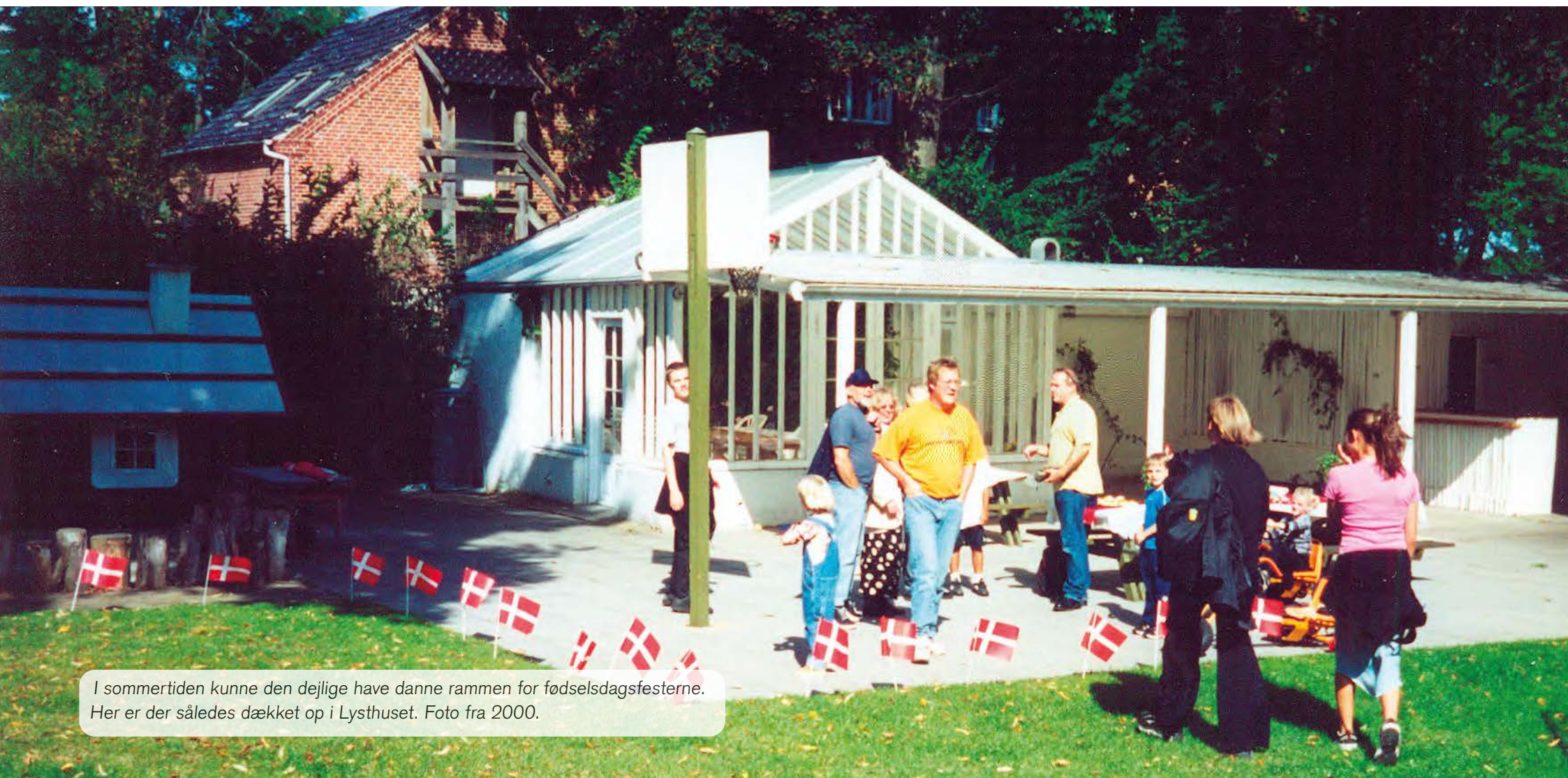
Samtidig blev der af gruppen udarbejdet en helhedsplan for ombygning og modernisering af stedet i samarbejde med arkitekt Andkilde fra Værløse. Ombygningen var meget omfattende.

Forholdene var særdeles vanskelige, da man stod med en nedslidt institution, der slet ikke var indrettet til den børnegruppe, der kunne være aktuell for Strandridergården. Desuden havde man ikke nogen viden om, hvordan kommunerne ville benytte stedet, og om det overhovedet ville kunne dække de behov, der var for anbringelser. Samarbejdet med kommunerne blev dog hurtigt udbygget.

Man ønskede at skabe et varmt levegruppemiljø, der havde så store ligheder med et normalt miljø i familier som muligt, og som dermed, så vidt det kunne lade sig gøre, var forskelligt fra traditionelle institutionsmiljøer. Man ønskede samtidig, at samarbejdet med familierne skulle være meget tæt. Som målsætning formulerede man, at der skulle arbejdes med børnenes selvindsigt, selvtillid, sociale harmoni og deres tilpasning til samfundet. Formålet søgtes opnået ved at skabe meget tætte familiegrupper af de anbragte børn, hvor der blev arbejdet med den fælles ansvarlighed over for både gruppen som helhed og for hvert enkelt af de andre børn. Familiegruppen var også udgangspunkt for fritidsaktiviteterne i huset, og også for de frivillige og tvungne pligter, der er en væsentlig del af behandlingen.

Man forestillede sig personalegruppen som meget dynamisk og med stor indsigt i forskellige behandlingsformer. Blandt andet nævntes miljøterapi, der var en helt ny behandlingsform på dette tidspunkt. Man krævede også af personalet, at de ville være i stand til stadigt at kunne omstille sig efter de skiftende behov hos børnene, og at man kunne reagere fleksibelt efter den aktuelle situation og ikke efter i forvejen fastlagte regler.

Lige fra begyndelsen var det en intention, at institutionen skulle være en integreret del af lokalmiljøet, og ikke som det var almindeligt på den tid en institution, der lukkede sig om sig selv.

I sommertiden kunne den dejlige have danne rammen for fødselsdagsfesterne. Her er der således dækket op i Lysthuset. Foto fra 2000.

Det betød blandt andet, at man ønskede, at børnenes skolekammerater kunne komme regelmæssigt på institutionen, og at børnene kunne deltage i de lokale klubaktiviteter. Holdningen betød også, at man ville opbygge et tæt samarbejde med kommunens skolevæsen, der stillede en række tilbud til rådighed for Strandridergården. Holdningen betød også, at der blev lagt fælles behandlingsplaner for de enkelte børn, som meget regelmæssigt blev evalueret og udbygget, og som noget meget utraditionelt drøftet med børnene, der oftest deltog i de møder, der blev holdt om dem. Denne arbejdsform indebar, at et meget stort ansvar blev uddelegeret til den enkelte medarbejder, der var kontaktperson og ansvarlig.

En passage fra den første handlingsplan kan give et indtryk af den forståelse, der var fremherskende på institutionen: "Kapitlet interne tilbud er faktisk behandlingssituationen fra A til Z, hvor behandlingsmidlerne omfatter dels vore rammer og vort program, dels atmosfæren, dels de kontakter og det samspil, der indeholdes i disse rammer, og dels en støtte, vejledning og korrektion af den enkelte på baggrund af hans situation. Dvs. at vi her har plads til gruppearbejde samt det individuelle arbejde, hvilket set ud fra et pædagogisk synspunkt er to arbejdsmetoder, der hver for sig er gode, men som af hinanden må opfattes som uafhængige metoder, i hvilket pædagogiske behandlingsmetoder kan arbejde bredest. "

Strandridergården ca. 1900.
Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune.

Erindringer fra Strandridergården

Af Kirsten Bruun Jensen
Forstander på Strandridergården fra 2003 til 2013

Den 1. oktober 2003 fratrådte Jens Refsgaard, idet han gik på pension efter 32 år som forstander for Strandridergården.

Indtil da boede forstanderparret på Strandridergården, hvilket havde mange fordele, men måden at drive børnehjem var ændret, og det var ikke længere almindeligt, at forstanderparret boede på institutionen.

Den 1. oktober 2003 startede jeg som forstander på Strandridergården.

Forstanderskiftet gav mulighed for at inddrage forstanderboligen til brug for hele institutionen. Efter omrokering og ombygning blev den tidligere forstanderbolig i sommeren 2004 taget i brug, hvilket gav plads til følgende:

Stue til brug for samvær mellem forældre og børn

Møde- og konferencelokale

Administration

Et værelse til en ung

I forbindelse med ombygningen blev der givet tilladelse til en nednormering af børnegruppen fra 20 til 17 børn, således at alle børn fik deres eget værelse. Hele huset blev moderniseret, så det i højere grad matchede børnenes og de unges behov.

Nye politiske strømninger inden for døgninstitutionsområdet og en udviklingsorienteret og nysgerrig personalegruppe blev kimen til den fortsatte dynamiske udvikling på Strandridergården.

Strandridergården var et ældre hus med mange trapper og hjørner, hvilket i tilfælde af brand kunne blive en total katastrofe. For at råde bod på dette fik vi i samarbejde med beredskabschefen udarbejdet en beredskabsplan.

Strandridergården bestod af to afdelinger, der hver især arbejdede meget individuelt med egne regler, pædagogik og tilgange. I denne periode blev der arbejdet intensivt på, og med succes, at samle huset til et fællesskab, hvor et fælles børnesyn og fagligt fællesskab blev omdrejningspunkt for tilgangen og tonen i huset. Dette betød, at børn og personale mere naturligt begyndte at bevæge sig frit rundt i huset og tage fælles ansvar for Strandridergården.

I tiden omkring forstanderskiftet kom der skærpede retningslinjer fra såvel regering som forvaltningens side, blandt andet krav om større skriftlighed og dokumentation af arbejdet med børnene og de unge. Der blev udviklet procedurer for udarbejdelse af interne handleplaner med henblik på større klarhed, målrettet og professionel behandling og ensartet tilgang til det enkelte barn og den enkelte unge. Disse handleplaner blev udarbejdet i samarbejde med de unge, hvilket gjorde det pædagogiske arbejde særdeles synligt for børnene, de unge og forældrene. Der skulle udarbejdes statusbeskrivelser, og det var vigtigt for os at have en høj etik i vores skriftlighed. Med hensyntagen til at beskrivelserne fulgte børnene og de unge – måske – i mange år fremover, blev vi ekstra opmærksomme på, at det skrevne ord ofte har mere magt end det sagte ord. Vi var således bevidste om den magt, vi udøvede med vores beskrivelser, og det var ud fra den tænkning, at sproget har magten til at kærtegne og til at "slå ihjel".

Alle beskrivelser herunder dagbog og statusbeskrivelser blev løbende læst og drøftet med børnene og de unge ud fra ideen om, at der ikke skulle skrives noget om dem, som de ikke var bekendte med. Ligesom at de fik retten til at medkommentere og få deres stemme med i en beskrivelse.

Derudover skulle personalet udarbejde en række trivselsundersøgelser i kommunalt regi. Det blev afsættet til at tale om, hvordan en ansættelse på Strandridergården skulle være for på samme tid at sikre, at man som personale følte tilfredshed og arbejdsstrivsel, samtidig med at børnenes trivsel og udvikling blev sikret. I denne proces var det vores held, at Rudersdal Kommune bidrog med økonomi, så personalet kunne opkvalificeres og uddannes.

Magtanvendelser

Der blev et større fokus på brugen af magtanvendelser. Strandridergården blev på mange måder foregangsinstitution i kommunen i forhold nedbringelse af magtanvendelser, hvor midlet var en ændret pædagogik og et ændret barnesyn, som tydeligt sås som en ny og bevidstgjort tilgang til børnene og de unge på Strandridergården.

I samarbejde med de andre døgninstitutioner i Rudersdal Kommune udarbejdede vi en model for, hvordan man med fordel kunne arbejde med magtanvendelser i Rudersdal Kommune. Dette med henblik på at skærpe opmærksomheden omkring magtanvendelser og for at reducere antallet af disse. Ligeledes skulle modellen sikre, at både tilladte og ikke tilladte fysiske magtanvendelser blev indberettet korrekt.

Det blev således helt naturligt og nødvendigt at gentænke og udvikle den pædagogiske tilgang til børnene og de unge ud fra overbevisningen om, at en magtanvendelse er voldsomt grænseoverskridende dels for personalet, men i særdeleshed for børnene og de unge.

I personalegruppen blev der brugt en del tid på at drøfte forholdet mellem magtanvendelse og pædagogik. Med den nye bevidsthed og holdningsændring omkring pædagogik og tilgange undgik vi konfrontationer i konfliktsituationer, og der ved afværgede vi magtanvendelser, der kunne have skabt voldsomme situationer.

Københavns Amts tilsyn var en god hjælp og støtte i denne proces, da de understøttede personalet og superviserede ledelsen i henhold til nye holdninger og lovgivning omkring magtanvendelser.

Det lykkedes i høj grad at få reduceret antallet af tilladte og ikke-tilladte magtanvendelser på Strandridergården.

Efteruddannelse

Opkvalificering og uddannelse af personalet tog udgangspunkt i lovgivningen og den nyeste forskning på anbringelsesområdet og var i tråd med Rudersdal Kommunes vedtagne pædagogiske orientering, som havde sit udspring i den systemiske og narrative tænkning. Narrativ teori og metode handler om den fortælling, vi har om os selv og vores liv, hvorfor der blev arbejdet med nye livshistorier og handlemuligheder.

Dette uddannelsesforløb medvirkede til at samle personalet og tilføre større enighed og forståelse for metodevalg og fælles ansvarlighed i personalegruppen. Der blev udarbejdet håndbøger med stillingsbeskrivelser, personalepolitik og beredskabsplan, hvilket var medvirkende til at skabe klarhed over arbejdsopgaver og ansvar i det daglige arbejde.

Udbygning af it-området i kommunen blev vi på Strandridergården også en del af, og der blev anskaffet flere computere for at sikre de rette forhold for den øgede digitalisering og dokumentation.

Der skulle udarbejdes virksomhedsplaner med henblik på at sikre en målrettet udvikling af kommunens opgaveløsning med henblik på internt styringsredskab i institutionen.

Børnesamtaler

Vi arbejdede også bevidst med børne-/ungesamtaler. Vi var optagede af den mangfoldighed, som disse samtaler kunne have. Det kunne handle om, hvad vi særligt havde hæftet os ved og lagt mærke til, og vi bestræbte os på at vægte alt det positive, som vi havde lagt mærke til, at den unge havde gjort. Vi øvede os i at have blik for de initiativer, som de unge tog, og over for dem beskrive det, vi lagde mærke til.

Vores interne psykolog udviklede "trekantsamtaler", som var konstrueret sådan, at kontaktpersonen over for psykologen fortalte om deres kontaktbarn, mens han eller hun lyttede. Barnet/den unge havde så mulighed for at bryde ind og bidrage til samtalen, hvis han/hun ville.

Tilsyn

Strandridergården havde jævnlige besøg af Københavns Amts tilsyn. Disse tilsyn var af stor interesse for os. Konsulenterne fra amtet, som var tilknyttet Strandridergården, blev vigtige sparringspartnere i forhold til flere temaer omkring det at drive døgninstitution i en politisk organisation. Det at blive "set over skuldrene" og over for et tilsyn at forpligte sig på diverse udviklingsarbejder, for eksempel arbejdet med nedbringelse af magtanvendelser, medvirkede til et konstant fokus på udvikling og den politiske agenda.

Børnene og de unge deltog i dele af tilsynet og kunne til hver en tid give udtryk for deres mening og opfattelse.

Forældreansvar

Vi arbejdede ligeledes løbende med at udvikle forældresamarbejdet. Vores udgangspunkt var, at forældrene gør og har gjort det bedste, de kunne som forældre, og vi betragtede dem som helt nødvendige medspillere, hvor vi brugte deres erfaring med deres børn, og vi spurgte dem gerne til råds. For at kunne leve op til dette havde vi – så vidt det var muligt – regelmæssige samtaler med forældrene og deres børn, ligesom vi også meget gerne tog på hjemmebesøg hos forældrene. Vi var ydmyge og loftede aldrig en pegefinger. Vi fortalte altid, hvad vi fortalte forvaltningerne.

Over for børnene var vi meget opmærksomme på at omtale deres forældre positivt, hvilket var medvirkende til, at børnene måske kunne se deres forældre i et andet lys end det, at de ikke magtede opgaven som forældre. Altså skabe en anden historie.

Efterværn

Der blev også arbejdet med efterværn for at sikre en bedre overgang til voksenlivet. Det sker desværre ofte, at de unge må klare sig selv fra den dag, de bliver 18 år, uanset om de har mulighederne for det eller ej. Vi havde mange diskussioner med forvaltningerne om bevilling af dette, og det var ofte vanskeligt at få bevilget et relevant efterværn.

Som tidligere omtalt var der en del traditioner på Strandridergården. Disse blev alle holdt i hævd indtil lukningen af institutionen. Dog indførtes en ny årlig sammenkomst, hvor tidligere elever fra Strandridergården mødtes for at hilse på hinanden og det tidligere personale.

Mødevirksomhed

Internt havde vi daglige morgenmøder, hvor der var orientering fra de medarbejdere, der havde været på arbejde om aftenen og natten, om hvordan det var gået.

Der var overlap om eftermiddagen fra de medarbejdere, der havde været på arbejde om dagen. Det var vigtigt at vide, hvordan huset og stemningen var.

Vi havde ugentlige personalemøder.

Eksternt havde vi løbende møder med samarbejdspartnere fra blandt andet forvaltning, skoler, politi og læger.

Strandridergården kan beskrives som en innovativ institution, der hele tiden tænkte på børnene og de unges muligheder frem for begrænsninger.

Barnets reform blev vedtaget med virkning fra den 1. januar 2006, og som følge af intentionerne i reformen og den generelle udvikling på anbringelsesområdet blev der anbragt færre børn og unge på døgninstitutioner.

Fra politisk hold ønskede man ligeledes at bruge socialpædagogiske opholdssteder, plejefamilier og slægtsanbringelser frem for anbringelser på døgninstitutionerne.

Det skal bemærkes, at anbringelserne på døgninstitutioner var væsentligt dyrere end andre anbringelsesformer.

Den vigende efterspørgsel på døgninstitutionspladser var baggrunden for, at Rudersdal Kommune besluttede at afvikle Strandridergården, der lukkede den 1. juli 2013.

Da Københavns Amt købte Strandridergården i 1982, var det med den klausul, at såfremt Strandridergården ikke længere skulle benyttes som døgninstitution for børn og unge, skulle ejendommen tilbagefalde til Mandrup Philipsens Legat, hvilket også skete.

Strandrider- gården lukker

Som konsekvens af det faldende antal børn, der anbringes på bl.a. døgninstitutionen Strandridergården i Rudersdal Kommune, bliver Børn og Unge Huset Strandridergården nu lukket

Af Anne Dahl Kristensen

VEDBÆK Rudersdal Kommune har igennem de seneste år haft et markant fald i antallet af børn fra andre kommuner, der anbringes på døgninstitutioner i kommunen. Og i den forbindelse har Skole og Familie fremlagt et for-

slag til kapacitetsændringer på døgninstitutionsområdet, som blev behandlet på tirsdagens kommunalbestyrelsesmøde.

På det seneste møde i Børne- og Skoleudvalget blev det besluttet, at driftsoverenskomsten med Skolehjemmet Skovly opsiges fra og med den 30. september 2013.

Og på tirsdagens kommunalbestyrelsesmøde blev det endvidere besluttet, at Strandridergården skal lægges sammen med Egebækskolen til en samlet institution den 1. april.

Her skal der være en døgnafdeling for børn i skolealderen på Egebækskolen og en døgnafdeling for unge over den skolepligtige alder i villaen. Dermed bliver Strandridergården helt afviklet.

Institutionen har hidtil været en døgninstitution, som modtog børn og unge med psykosociale og adfærdsmæssige problemer. Cirka halvdelen af børnene og de unge har boet på stedet i mere end to år. Men fremover skal de altså i stedet være på den sammenlagte institution.

Det sagde politikerne om Strandrider- gårdens lukning

Jens Bruhn, Socialdemokraterne:

"Jeg har flere gange været med til at nedlægge institutioner og specielskoler, og hver gang er det en kæmpe kulturhistorie, som der skrues ned for. Det er altid vemodigt, og både Skovly og Strandridergården har været fantastiske institutioner, hvor mange børn med en trang skæbne har fået en god opvækst".

Annelise Møller (SF):

"Det er altid trist, når historie bliver revet væk. Men det er fornuftigt, det vi gør. Selvfølgelig skal vi ikke bruge vores penge på tomme pladser. Med hensyn til bygningerne er jeg ikke bekymret for Strandridergården, men det kan jeg godt være for Skovly, der er bygget som en institution og ligger tæt på motorvejen. Vi må have øje på, at det ikke står tomt for længe, det er ikke sundt for kommunen".

Rudersdals Kommunalbestyrelse besluttede den 19. marts 2013 at nedlægge Strandridergården, da der var sket et markant fald i antallet af børn fra andre kommuner, som søgte ind på Strandridergården. Denne faldende søgning fulgte i øvrigt en national tendens og en politisk målsætning om, at flere børn fremover skulle anbringes i familiepleje fremover.

Her præsenterer Rudersdal Avis den 21. marts 2013 sine læser med nyheden om at "Strandridergårdens lukker".

Mine oplevelser

Pædagog Gerda Zacho Hansen

Jeg havde min første arbejdsdag på Strandridergården i Vedbæk 1. januar 1974. Jeg søgte stillingen, da jeg arbejdede på en børne- og ungdomspension. Når mit valg faldt på Strandridergården, var det, fordi jeg gerne ville arbejde med børn og unge på en institution, hvor der blev arbejdet med hele familien og ikke kun med det barn, der boede på Strandridergården. Endvidere var der et tæt samarbejde med de lokale skoler, hvor en heldagsskole, specialklasser og et meget stort engagement fra lærernes side gjorde, at Strandridergårdens børn kunne benytte skolesystemet og ikke skulle være på skolehjem.

Jeg blev modtaget af en pædagog, der viste mig rundt i huset og gav en kort briefing. Derefter havde han fri. Jeg husker, at jeg ikke var helt tryk ved at være i det store hus og de få børn, der ikke var hjemme hos deres forældre. Der var mange for mig ukendte lyde. Det var ikke meget søvn, jeg fik den nat. Det varede ikke mange dage, før alle børnene var tilbage fra juleferie, og huset blev pludselig meget levende.

Jeg var ansat på 2. sal, men da afdelingerne blev slået sammen i weekender og ferier, var det også nødvendigt med noget kendskab til de børn, der boede på 1.sal. På grund af de bygningsmæssige rammer var der blandt andet etableret et fire-mandsværelse, hvor der boede fire drenge med "krudt i rumpen", så der var ofte meget livligt.

Vi var to pædagoger, der begyndte samtidigt, og jeg skal love for, at de fire på fire-mandsværelset afprøvede vores grænser. De fire drenge forlod deres senge, efter der var sagt godnat, og så gik den "vilde jagt" rundt i huset efter dem. Det var heldigvis kun en afprøvning i de første dage, og grænser og autoritet skal jo afprøves. I bagklogskabens klare lys skulle vi selvfølgelig ikke være løbet efter dem, så havde det jo ikke været så sjovt for dem.

Der burde jo kun have været to-mandsværelser, hvilket havde givet det enkelte barn mere ro. Der var ikke ansat rengøringspersonale, da der tidligere var truffet en beslutning om, at rengøring var en del af det pædagogiske arbejde, hvor børn og voksne (læs pædagoger) gjorde rent sammen. Selvom børnene ofte var trætte af at skulle gøre rent, fik vi nogle hyggelige seancer ud af det, hvor vi efter at have gjort rent skulle godkende hinandens område, både børn og voksne. Børnene var vilde med at finde en liste eller andet, pædagogen havde glemt. Der var heller ikke opvaskemaskine, det var også en pædagogisk opgave at vaske op sammen med børnene. Det var ofte i de stunder, børnene fortalte, hvordan de havde det. Ud over dette var der vask af børnenes tøj, sengetøj m.m., hvilket var beskæftigelse til de pædagoger, der arbejdede om formiddagen, når børnene var i skole. Hver 3. uge vaskede pædagogerne paneler, og hver 3. måned vaskede vi vægge. Der var pædagogstuderende, der kærligt kaldte den Strandvaskergården.

Strandridergården var et sted, hvor der var stort sammenhold i personalegruppen, og derfor var medarbejderne på Strandridergården i mange år. Der var en høj faglighed, ansvarlighed og seriøsitet, men også humor var et redskab, der blev brugt medarbejderne imellem. Børnene på Strandridergården var frivilligt anbragte, og opgaven for medarbejderne var at støtte dem, så de blev i stand til at klare sig hjemme hos familien igen. Vi vidste også, at vi ikke kunne støtte børnene, uden at deres familie var inddraget som en positiv medspiller.

De fleste af børnene var hjemme i ferier og weekender. Før og efter blev der holdt samtaler med forældrene om, hvad de havde svært ved at klare, når børnene var hjemme, så de kunne få nogle værktøjer til at klare problemerne.

De fleste forældre kom til møder om deres børn og til årlige arrangementer. En del børn blev også hentet og bragt i forbindelse med weekender og ferier. Der var en del traditioner på Strandridergården, hvilke der blev gjort meget ud af, og som børn og forældre satte pris på.

Jeg rejste fra Strandridergården oktober 1988, da jeg havde fået en stilling i Københavns Amt. Jeg husker min tid på Strandridergården som en tid, hvor jeg bl.a. lærte vigtigheden af forældresamarbejde meget på familiens præmisser, da man kan "trække hesten hen til truget, men ikke tvinge den til at drikke", sagt med andre ord; du kan ikke presse dine normer ned over andre familier. Det var endvidere vigtigt med samarbejde med skolerne og sagsbehandlere i kommunerne.

Min tid på Strandridergården er en tid, jeg altid vil huske og ikke ville have undværet. En del af børnene har også, efter de blev voksne, givet udtryk for, at uden Strandridergården ved de ikke, hvad der var blevet af dem.

Små episoder fra hverdagen:

- 1) Der var en regel om, at når børnene kom hjem, skulle de stille deres sko i garderoben og tage hjemmesko på, så deres strømper ikke blev slidt. De prøvede tit at snyde afhængigt af, hvem der var på arbejde.
- 2) Vi havde på et tidspunkt en ung, der rigtig gerne ville køre bil, så han stjal biler og kørte en tur i dem. Det foregik ofte om natten, når nattevagten var gået i seng. Jeg stillede nogle gange tændstikker på højkant op ad hans dør for så næste morgen at kunne se, om han havde været ude om natten.
- 3) Vi havde et tæt samarbejde med en lokal politibetjent, der havde ansvaret for institutionerne i området. Han var rigtig god for de børn og unge, der lavede kriminalitet, da han tog dem til en "pædagogisk samtale", hvor han fortalte dem, at når først de var blevet 15 år, klappede fælden, og de ville blive straffet.

Der blev lagt mange kæfter i at fejre børnenes og personalets fødselsdage. Her er pedel Jørgen Hansen med som gæst i juli 1999.

Strandridergården set fra et fugleperspektiv

Af køkkenleder Heidi Andreasson og husholdningsleder/pædagog Kis Refsgaard

Strandridergården var et meget smukt sted, en stor hvid patriciervilla, som lå på en stor grund lige ned til Øresund. Om sommeren nød vi at bade fra badebroen i det friske vand.

I gården var der et springvand med smukke orientalske fliser. Springvandet sprang ved festlige lejligheder. Springvandet kunne også benyttes som soppebassin for de yngste. På grunden var der rige muligheder for at lege. Der var nogle mål til boldspil og basketballbane. Man kunne køre på mooncars og cykle. Der var sandkasse og legehus. Børnene var meget ude. På grunden var der mange gamle store træer, blandt andet en kæmpe stor hængebøg, der havde et meget stort omfang. Der var et stort rum under bøgegrenene. Børnene elskede dette træ, det var vores klenodie. Det indeholdt så mange muligheder, for eksempel: gemmeleg, klatring, bygning af huler og samtaler. Vi tror også, at mange af børnene har siddet alene der og drømt og har tænkt store tanker.

På grunden var der et lysthus, hvor bagvæggen var af ægte koraler. Dejligt lyst sted at være, sidde og se på blomsterne, lege, læse og bare være. Andre gange kunne lysthuset være omdrejningspunkt for et af vores mange arrangementer.

Børnene/de unge værnede om og passede rigtig godt på grunden og omgivelserne. Det gav dem ro og tryghed at være i smukke og kendte omgivelser.

Køkkenet

Trygheden ved den daglige rytme var vigtig. Hver dag kl. 17.15 blev der serveret to retter veltillavet og pænt anrettet mad. Det kunne være forret og hovedret eller

hovedret og dessert. Der var altid salat eller grønsager. Maden blev sendt op via en lille elevator til afdelingerne.

Frokost for børnene bestod i det daglige mest af madpakker, da børnene enten var i skole eller i børnehave. Eftermiddagsdrik kl. 14.30 bestod altid af hjemmebagte boller, frugt, te og saft. En gang i mellem var der kakao og en gang om ugen tilbud om kage. Til aftendrik var der knækbrød, frugt, brød og grønne snacks.

Der blev til weekenden forberedt frokost og aftensmad samt kage, brød, slikskål og frugt.

Køkkenet var et centralt sted for både børn og voksne. Mange af børnene kom hver dag ind i køkkenet, når de kom fra skole for at dele deres oplevelser fra deres hverdag med os. Det kunne spænde fra bekymring, frustration, forundring og glæde. Nogle af børnene kom senere på eftermiddagen ned til os i køkkenet bare for at hygge og ville gerne hjælpe med enten eftermiddagsmad eller aftensmad. Her kunne nogle børn åbne sig og fortælle nogle af de svære ting, de gik og tumlede med. Vi lyttede og stillede spørgsmål til barnet. Så kunne vi reflektere over, om det var noget, der skulle tales med en pædagog på afdelingen om, eller om det var mindre alvorligt, så barnet bare havde brug for at snakke med en voksen om det. Børnene kom også for at fortælle, at de skulle på weekend hjemme, eller fortælle, at de havde været på weekend. Børnene var glade for at komme i køkkenet og ville gerne hjælpe til, og de lærte mange ting, som de kunne bruge. Børnene var ret stolte af, når de sad og spiste aftensmad, at kunne fortælle, at den mad havde de været med til at lave. Ved travlhed spurgte vi ofte efter hjælp fra de unge/de store børn. Det var en rigtig god hjælp. De dannede sig et overblik og gik så i gang. De havde et godt håndslag. Børnene og de unge fik arbejdsduser

for deres arbejde. Vi havde et godt samarbejde med institutionens grossister og de lokale handlende og håndværkerne.

Fødselsdage

Når et barn/ung havde fødselsdag, blev flaget hejst som det første. Som en selvfølge bestemte fødselaren menuen. Der var mange spændende menuer. Den lidt særprægede var vinbjergsnegle. Favoritten var en overgang ristaffel og en spændende dessert. Nogle gange ville et barn gerne have et kagetog med flag og lys eller lignende med i skole eller med op på afdelingen. Der kunne også være et ønske om et tema; det kunne være en lagkage pyntet som en fodboldbane eller pyntet som et slot. Det kunne også være en kagemand/-dame, som selvfølgelig var flot dekoreret med flag og slik. Kun fantasien satte grænser. Det var sjovt at høre om barnets fantasi og prøve i samarbejde med barnet at udforme det. Det kunne også være det mere traditionelle med kakao med flødeskum, boller og lagkage med lys og flag. Det betød meget, at barnet/den unge havde en dejlig dag og var i centrum.

Traditioner

Vi havde mange traditioner på Strandridergården, og hver tradition havde sin egen historie og betydning i årets gang. Vi har altid vægtet traditionerne højt og vægtet vigtigheden af helheden, at tingene hænger sammen.

Om det var møder, gæster, parkdage, mærkedage, fødselsdage, traditioner og helligdage, var køkkenet med i samarbejdet. Det kunne være med pædagogerne, praktikerne, børnene eller folk udefra. Der blev samarbejdet på kryds og tværs. For eksempel til Skt. Hans skulle der laves en heks, et bål, grillen gøres klar, laves mad og kaffe med videre. Andre gange skulle der fejres fliser, dækkes bord, pyntes op, hentes stole, laves skattejagt eller julebages med børnene. I julemåneden var der en speciel stemning fyldt med forventning og glæde, men samtidigt var det også en følsom tid for mange af børnene.

Traditionen den 22. december, blev der holdt juletræsfest, dagen før de fleste af børnene skulle på ferie. Køkkenlederen, der var ansat på dette tidspunkt, havde bagt et brunkagehjerter til hver eneste deltager med navn på og havde hængt dem smukt op på juletræet. Det var en meget sød overraskelse. Da festen var forbi, fik alle sit hjerte med hjem. Det blev en tradition fra da af. Den mest rørende tradition var Luciaoptøget. Der var store og små, drenge og piger med i optøget. Der var en fantastisk, smuk og intens stemning. Det var til familiejulefesten.

Køkkenlederuddannelsen

Vi har hele tiden haft en uddannet køkkenleder og været med til at uddanne køkkenlederelever. Køkkenlederuddannelsen var bred og god. Der blev uddannet i madlavning, økonomi, planlægning, hygiejne, samarbejde, kostplanlægning, indkøb og daglig planlægning. Tingene var altid i orden. Hver køkkenleder og elev har hver især bidraget med deres energi, viden og fantasi til institutionens trivsel, hverdag og traditioner.

Kostdagbogen

Det var cirkulære-bestemt, at vi skulle føre en kostdagbog. Vi førte madplanen for en måned ad gangen og registrerede børnene, gæster og medarbejdere. Kostdagbogen blev altid gennemgået, når der var tilsyn på institutionen.

Samarbejde med lægen

Vi havde et godt samarbejde med institutionens læge. En gang om året var der lægeundersøgelse af samtlige børn og unge, hvor lægen kom ud på Strandridergården. Det var rigtig godt at få tjekket om øjne, ører, trivsel og vaccinationer var i orden. Det kunne også være, et barn/en ung havde brug for at tale med lægen.

Praktikerne og det praktiske arbejde

Vi var få praktikere, så det var en naturlig ting, at vi alle udførte praktisk arbejde. Børnene havde også deres pligter, som blev udvidet i takt med deres alder.

I forhold til det praktiske arbejde, så blev rollerne nogle gange byttet om, for eksempel kunne rengøringsassistenten hjælpe på afdelingen ved at sidde med ved morgenmaden hos de yngste børn og hjælpe med at smøre madpakker, imens pædagogen havde travlt med at gøre klar til at sende børnene i skole.

Hverdagen, traditionerne, institutionens rytme, puls og liv var en glæde at være med i. Vi havde følelsen af at være et led i kæden, hvor vi alle trak på samme hammel. Det havde en stor værdi for os alle, både børn og voksne. Ser med glæde tilbage på tiden på Strandridergården.

DE REPARERER BØRN DER ER GÅET I STYKKER

Der bor 2000 børn på børnehjem i Danmark – hvis man tager spædbørnehjem, skolehjem og behandlingshjem med, bliver det 5000. Hvordan har børn det sådan et sted? Ikke dårligt – men heller ikke godt. „Selv den bedste pædagog kan ikke erstatte de ringeste forældre“, siger en pædagog på børnehjemmet Strandridergården i Vedbæk, hvor Rie Østed boede i 3 dage. Hun talte med børn, med forældre og med pædagoger, som gør deres bedste. På meget hårde vilkår. Foto: Jo Selsing.

Ugebladet "Alt for Damerne" bragte i 1979 to fornemt illustrerede artikler om livet på Strandridergården.

– Jeg har været meget misundelig på mine klassekammerater, der har en mor og far at gå hjem til hver dag. Men man vænner sig til det, selv om jeg tror, jeg tænker på det hver dag.

Tina, 14 år, har tænkt på det hver dag i de 7 år, hvor hun har boet på børnehjem. Alligevel siger hun: – Det var det bedste for mig, at jeg kom her. Der var frygteligt derhjemme. Her er de voksne søde.

Her – det er børnehjemmet Strandrigergården i Vedbæk. Der bor 24 små mennesker mellem 7 og 14 år, børn der alle uden undtagelse er gået lidt i stykker indvendig. Ikke på grund af børnehjemmet, men på grund af de oplevelser, de har haft i deres allerførste år. Det er „skader“, som Strandrigergården har påtaget sig at reparere på.

– Jeg boede hjemme hos mor og far, indtil jeg var 7 år, fortæller Tina. De skændtes, og de sloges, og de kom begge to fulde hjem. Somme tider sagde de, at de bare gik ind i stuen ved siden af om aftenen, når jeg og min lillesøster var kommet i seng, og vi blev bange, når vi opdagede, at de var gået ud.

Jeg skændtes altid med min mor, og jeg skreg og bankede min lillesøster, og så fik jeg selv endelude med tæppebankeren. Til sidst kom jeg op til lægen, der spurgte, om jeg ville herop på Strandrigergården og bo. Det sagde jeg ja til. I begyndelsen var jeg ked af det, men jeg syntes alligevel, at det var det bedste.

Da jeg havde været her nogen tid, kom jeg hjem igen, men det varede kun et halvt år. Min far var flyttet, men jeg kunne ikke enes med mor, og så kom jeg på et andet børnehjem. Pædagogerne var meget søde der, men det var ligesom et fængsel, alting var gammelt og trist at se på. Det var meget

bedre, da jeg kom tilbage her til.

„Når nogen rejser, bliver jeg ked af det“

Der er ikke noget at sige til, at Tina synes godt om Strandrigergårdens omgivelser. Den tidligere rigmandsvilla på Strandvejen er omgivet af 4 tdr. land naturgrund og ligger lige ud til Øresund. Inden døre er der ikke meget plads til så mange mennesker, men der er hyggeligt og rart og med et meget hjemligt præg. De tidligere hvide vægge har fået farver og billeder, tæpper dækker linoleumsgulvene, og pædel Nielsens håndbyggede træsenge har erstattet de kolde jernsenge.

– Jeg ved, at jeg skal blive her, til jeg bliver voksen, siger Tina. Men jeg vil komme på besøg her, også når jeg er flyttet ud for mig selv.

Når nogen rejser herfra, bliver jeg ked af det – meget. Hvis det er nogen, jeg har kunnet lide. Men jeg synes alligevel ikke, at børnene her er en slags søskende for mig. Og jeg har heller ikke kontakt med nogen af dem, der er rejst herfra, mens jeg har været her. Jeg har venner i skolen, hvor jeg går, og jeg kommer på besøg hos nogle af dem. Der er også nogle, der kommer her. Når vi har haft en fest, er der nogle af dem, der har sovet her om natten. Så er der blevet lagt en madras på gulvet i værelset.

I weekenden er jeg hos mor og far, for jeg kan ikke så godt være hos mor. Pædagogerne har ellers hjulpet hende, hun er på antabus nu, og det går meget bedre. Min far ser jeg næsten aldrig, jeg skal i hvert fald selv finde ham, hvis jeg vil se ham. Men sidste sommer var vi på Bakken sammen, og jeg ved også, hvor han bor.

Jeg vil da godt have børn engang. Jeg tror, jeg kan blive en bedre mor, for jeg har lært meget her. Mere end man kan lære derhjemme. Jeg har nu ikke tænkt så meget over det. Kun om aftenen, når jeg er kommet i seng – så ligger jeg og tænker på, hvordan det vil være at få sin egen familie.

„Det nytter ikke at lappe cyklen, hvis man lader glasskårene ligge“

Strandrigergården er ikke noget typisk børnehjem. Først og fremmest på grund af den klare målsætning, at man ikke blot skal passe og behandle børnene, også forældre og søskende skal inddrages. Som forstander Jens Refsgård siger: – Det nytter ikke at lappe cyklen, hvis man lader glasskårene ligge. Tina skal blive på hjemmet, til hun kan klare sig selv, men hun hører til undtagelserne.

Målet er, at børnene skal hjem i deres egen familie igen, når forholdene er blevet så meget bedre, at de kan klare det. Og børnene skal hjem hver weekend og i alle ferier. Hvis forældrene ikke vil acceptere det, kan deres børn ikke komme til at bo på Strandrigergården. Det er ikke et opbevaringssted, men et behandlingssted.

– Der er en mening med, at børnene kommer her, siger forstander Jens Refsgård. Alle har været gennem skolepsykologisk eller børnepsykiatrisk behandling først, og kommunen har i forvejen gjort en del for at forebygge, at børnene skulle hjemmefra. Når de kommer her, er det først, når det er helt nødvendigt, at de kommer hjemmefra.

Der er af og til alkoholproblemer i hjemmet, eller psykiske problemer og vanskeligheder med økonomien. Vore pædagoger prøver at støtte og hjælpe, og vi kommer jævnligt på

besøg i hjemmene. Også i weekenden, hvis barnet har svært ved at klare hjemmets søg. Vi er faktisk ret meget efter de forældre, der ikke jævnligt kommer og ser til barnet.

Når det kan lade sig gøre at forvente og forlange, at forældrene holder nær kontakt, så skyldes det, at børnene på Strandrigergården kommer fra de omliggende kommuner. Da bistandsloven trådte i kraft for 3 år siden, var en af ændringerne, at daginstitutionerne kom til at høre under det enkelte amt. Det betyder, at tidligere tiders praksis med for eksempel at sende københavnere børn på børnehjem i Jylland, ikke bruges mere. Og da børn gennemsnitligt opholder sig 1½-2 år på institutioner, betyder det, at der kun er få tilbage, der ikke er anbragt i nærheden af deres hjem. Om end København for visse behandlingshjem vedkommet stadig har overenskomster om enkelte pladser i provinsen.

Pludselig kan hun ikke klare det længere

Der bor 10 børn på 1. sal på Strandrigergården og 14 på 2. sal, hvor der er to for meget. Normeringen siger 12. Det skyldes, at der en dag kørte en taxi op foran huset med en mor og to søskende til et barn, der allerede boede der. Problemerne havde taget magten fra forældrene, de så ingen anden udvej end også at allievere de to andre børn. Så i stedet for at henvende sig på bistandskontoret, tog de til børnehjemmet. Man tog imod børnene, selv om 14 opmærksomhedskrævende børn er alt for meget til de alt for få pædagoger.

Strandrigergårdens børn er meget opmærksomhedskrævende. Fortsættes næste side

43

Efter skoletid: børn og pædagoger samles til te og hjemmebagt brød.

vende. De er søde børn alle sammen, og snakker man med dem enkeltvis, er de fornuftige og ræsonnable. Men der skal så lidt til, før de tipper over, deres psykiske robusthed er meget ringe.

Mandag morgen må 9-årige Lisbeth blive hjemme fra skole, hun klager over ondt i maven. Termometeret viser 37,6, det er for meget om morgenen, og man er overordentlig omhyggelig med syge børn.

– Vi er stærkt udsatte for kritik udefra i den slags tilfælde, siger Kis Refsgård, gift med forstanderen og selv pædagog. Så vi holder hellere et barn hjemme en dag for meget end en dag for lidt.

Hun sidder på Lisbeths seng og får lidt at vide om maden

hjemme hos forældrene om søndagen. Hun observerer og så de tomme chokoladepapirer og dåsen med slik under dynen, men insisterer ikke på at se, hvor meget der er i den. Forklarer bare, at slik ikke er godt for en dårlig mave.

Der er næppe tvivl om, at Lisbeths dårlige mave faktisk ikke skyldes forkert mad eller for meget chokolade. Det er noget psykosomatisk – det ligger for meget på hende at komme hjem i weekenden.

Hele dagen klarer hun sig godt. Om formiddagen hører hun radio og lytter til sin båndoptager, og om eftermiddagen spiller hun nogle spil med de andre børn. Hun er tilsyneladende glad.

Hun under aften kommer en

dreng ind på værelset for at låne noget. Hun kalder ham for hvidhårede abe, og han giver hende et boksestød på armen. Børnene på Strandrigergården er sårbare over for drilleri. Lisbeth slår igen, og så får hun endnu et stød. Det ligner et almindeligt søskendesammenstød.

Men pludselig kan hun ikke klare at holde masken længere. Hun skrider om sig med ting og sager, sparker og regerer. Ely kommer ind og holder pigen fast, døren bliver lukket. I måske 20 minutter hører Lisbeths skrig og gråd, så falder hun til ro.

Senere fortæller Ely: – Da hun var blevet rolig, begyndte hun at snakke om, hvad der var sket i weekenden, og så vælte-

de det hele ud af hende. Hun fortalte og fortalte om konflikter og jalousi mellem familiemedlemmer, og hvordan hun selv følte sig i klemme følelsesmæssigt.

Ely og Lisbeth fik middagsmaden ind på værelset, så kunne de hygge sig sammen, mens de spiste. For en gangs skyld blev der tid til at give et barn en voksens fulde opmærksomhed i lang tid, det er sjældent muligt. Når 2 voksne er alene med 10-14 børn, kan den ene ikke gå fra.

Negativ opmærksomhed er bedre end ingenting

En dreng på 14 år, stor og voksen af sin alder, kender ingen anden mulighed for at få

BORNEHJEM 1979

de voksnes opmærksomhed end larmende opførsel og tale. Så dæmper de ham ned. Når han tager et sygetermometer og hamrer det mod en lampe, så det knuses, er det vel sandsynligt, at han gør det for at henvende opmærksomheden på sin person. De voksne reagerer. At det er en negativ kontakt, han opnår, er noget, han tilsyneladende ikke formår at behandle og ændre på. Pædagoger er også mennesker, og når man har mange børn om sig og nødvendigvis skal skabe ro, er det ikke så mærkeligt, hvis de enkelte gange savner overskud til at vende en sådan voldsom episode en gang og se, hvad det er, drengen siger. Tag jer af mig! Drengens ro, når han smadrer termometeret, kan virke mere provokerende, end hvis han havde gjort det i vrede og hidsighed.

Det er belastende at være på selv det bedste børnehjem. Det er nødvendigt med en fast holdning, med en konstant dæmpen nød på gemytterne, og så snart stemmerne ved middagsbordet stiger en smule over almindelig tale, beder de voksne om ro. Det er let at lade sig rive med af en stemning, lidt skubben eller drillen kan udløse situationer, man ikke kender til i et almindeligt hjem. Men selv om man kan indse nødvendigheden af den konstante overvågning og kontrol, så kan man også forstå, hvor anstrengende det må være for børnene at høre på rettesættelser for små ting, også når det er de andre, der bliver rettesat, og også selv om tonen er dæmpet og pæn.

Børnene vænner sig til det, mener forstanderen. Og de ønsker selv regler, så går det hele lettere. Når vi har drøftet det med børnene, siger de, at det ikke er rettesættelserne, men de andres bavsens og larm ved bordet, der er trættende.

„Vi går ikke rundt med store, blødende hjerter“

— Vi går ikke rundt som tidligere tiders plejemødre med store blødende hjerter, siger socialpædagog Claus Berggren. Vi tilstræber at være professionelle. Vi prøver at skabe et varmt miljø, men vi skal og kan

Tina, 14 år
på børnehjem i 7 år.

ikke erstatte en mor og far. Vi har mange af de funktioner, som forældre har, men det, vi tilstræber, er behandling. Selv om vi nusses børnene meget. Ja, der nusses en del. De mindre børn bliver krammet jævnligt i forfarten, og der uddelles mange små venlige klap i dagens løb. De store børn slås på skramt med pædagogerne, bokser ud og griner og løber lidt væk for at blive fangelt og holdt fast. Det er især de mandlige pædagoger, der giver den form for kropskontakt til de børn, der er for store og for generte til at tage om halsen eller sidde på skødet. Børn på institution har et meget stort behov for berøring.

— Solv den bedste pædagog kan ikke erstatte de dårligste forældre, siger Claus Berggren. Det er naturligt for børn at være i egne hjem med forældre, men vi tror på, at vi kan ruste disse børn, så de kan klare sig. Vi prøver på at give dem et så realistisk billede af

samfundet udenfor som muligt. De fleste af forældrene er glade for den hjælp, både børnene og de selv kan hente her, når de først er ude over begynderstadiet med alle de almindelige, lidt negative holdninger til pædagoger. De ser, at der sker noget. Selv får de lidt mere styr på deres økonomi og på andre ting, der har belastet dem. Jeg har ikke været ude for, at forældre ikke ville samarbejde. Generelt vil forældre gerne have børnene hjem igen, men det er en lang proces. Det har noget at gøre med, at forældrene skal blive bevidste om deres egen situation. I alle hjemmene er der forhold, der ikke fungerer, som de burde. Børnene har fået nogle komplikationer af det og reagerer på noget, som andre børn ikke reagerer på.

Børnene skal helst ikke knytte for stærke bånd

Den professionelle holdning, som de ansatte på børnehjemmet prøver at fastholde, betyder, at de forsøger at undgå at knytte børnene så fast til sig følelsesmæssigt, at det går hen og bliver et problem, når barnet skal derfra, eller hvis pædagogen ønsker at rejse.

— Det er klart, at nogle børn knytter sig lidt mere til én, og at der er nogle, man bedre kan lide end andre, siger Claus Berggren. Men vi prøver at være ens over for dem og ikke favorisere nogen. Vi betragter dette som et 40-timers job og prøver på ikke at tage arbejdet med hjem.

Der er 7 uddannede socialpædagoger på hjemmet (plus en på barselsorlov). Alle arbejder 40 timer om ugen, plus har en rådgivningsvagt ca. en gang om ugen. Det vil sige, at en af dem overnatter. Forstanderen og hans familie bor på etagen ovenover.

Hvis en ansat møder for eksempel kl. 11 om tirsdagen, så rækker den vagt frem til ons-

Forstander
Jens Relsgård.

dag kl. 13. Andre møder kl. 6.30 om morgenen, og går hjem om eftermiddagen. Andre igen møder kl. 11 og går hjem om aftenen. Man sørger for overlappings timer, så det ene hold kan nå at videregive alle oplysninger om børn af såvel praktisk som pædagogisk art. Foruden de 7 uddannede er der andre voksne: en sociolog, der fungerer som uddannet medhjælper, en praktikant fra seminariet, pedellen, økonomien, en dame, der reparerer tøj, en kontorassistent, samt Kis Relsgård, der arbejder 20 timer om ugen og specielt tager sig af syge børn. Der er noget, man ikke har. Der går ingen blåklædte rengøringsdamer rundt og sæber al Alt, hvad der hedder rengøring, opvask, borddækning osv., klarer børn og pædagoger selv. Som det bliver sagt: Det er jo de færreste hjem, der har rengøringshjælp. Det skal vi ikke vænne børnene til.

To forskellige etager, to forskellige familier

De to etager, 1. og 2. sal, fungerer som to familier. Enten hører man til det ene sted eller

Fortsættes næste side

BORNEHJEM 1979

En dreng får hjælp til lektierne af Elly.

også det andet, og det gælder både børn og voksne. Et barn på 2. sal går ikke ned og leger på 1. uden at få lov.

Mennesker er ikke ens, det er der heller ingen familier, der er, der for er der en ret mærkelig forskel i atmosfæren på de to etager, når man kommer udefra. De pædagogiske regler er ikke ganske ens, selv om begge etager har Jens Relsgård svævende over vandene.

— Der må jo være forskel, siger Kis Relsgård, for det redskab, vi bruger, er os selv, og vi er ikke ens. Men vi er enige i grundholdningen, i de overordnede mål.

På 2. sal har man lavet nogle individuelle regler for børnenes praktiske medhjælp. Opvask, trappevask osv. er dele-

geret ud til hvert barn på bestemte ugedage.

På 1. sal arbejder man i grupper, i arbejds hold. Hver dag er der en bestemt mængde arbejde, der skal udføres, så må holdet selv aftenen forud eller senest ved morgenbordet snakke sig frem til, hvem der skal gøre hvad. Det betyder, at man kan tage en del hensyn til hinanden. Er der en, der skal til spejdermøde eller badminton om eftermiddagen, får han/hun ingen pligter på det tidspunkt. Er der en, der er syg, tager de andre uden vrøvl tønnen alene. For en, der er vant til bemærkninger fra egne børn som: det kan ikke være min tur nu, og åh, jeg kan ikke nå det nu, var det en forbløffende oplevelse at se den selvfølge, hvormed

alle børnene på Strandridergården arbejdede. En 7-årig dreng tog velfornøjet fat på en opvask efter 15 mennesker: kopper, knive og smørerbrøder. Skullede alt omhyggeligt af og stablede det, før han gik rigtigt i gang.

Forældre med hjemmeboende børn kunne (ved et besøg på Strandridergården) lære en del om, hvad børn kan klare på egen hånd.

Børnene smører også deres skolemadpakker selv (alle børn går i almindelige skoler, der er ingen undervisning på Strandridergården. Nogle går på en dagskole med særundervisning, andre får specialundervisning på den almindelige kommuneskole). I den ene ende af det lange spisebord bliver

der sat brød og pålæg frem, og mens andre spiser morgenmad, sidder et par stykker ad gangen og smører mad med rullepølse, agurk, torskerogn osv. Også de mindste børn klarer det alene, men kan evt. få en hjælpende hånd til indpakningen.

— Efter at vi har indført det system, er der ingen, der kommer hjem med en uspiset madpakke, fordi de ikke brød sig om pålægget, siger en pædagog.

„De har slet ingen tiltro til voksne“

Når man på såkaldte børnehjem der på Strandridergården har snakket med børnene om, hvad der er godt og hvad der skidt på hjemmet, har børnene fremhævet, at det gode var, at man hjalp hinanden. Noget af det mindre gode var børnenes eget til tider grimme sprog, og at man ikke foretog sig så mange ting i fællesskab, f.eks. udflugter.

Kan børnene ikke påvirke hinanden i negativ retning?

— Jo, siger Jens Relsgård, det kan ikke undgås. Men det kan det jo på den anden side heller ikke i en opgave. Her lever man så tæt sammen, at vi har mulighed for at skride ind, hvis der sker noget.

Når vi får en forespørgsel, om vi kan tage et nyt barn ind, så må vi vurdere, om det følelsesmæssigt er så understimuleret, at det vil være vanskeligt for os at hjælpe og støtte tilstrækkeligt. Det kan undertiden kræve en fuldtidspædagog alene til det ene barn. Vi har i øjeblikket en ekstra pædagog til en dreng på 12 år, der følelsesmæssigt og indlæringsmæssigt var gået helt i stå. Han har endnu ikke lært at læse, men har dog nu efter 8 måneder indhentet næsten 2 skoleår.

Vi fik i 1978 en sådan ordning med Søllerød kommune, der

yder den ekstra bevilling. Og Københavns amt har også sat et beløb af til sådanne specialopgaver.

Tillidsforholdet mellem børnene og os er alfa og omega, det er det, vi må prøve at bygge op. De fleste af børnene har ingen som helst tiltro til voksne, når de kommer her, blandt andet fordi forældrene måske er så pressede, at de ikke har kunnet give noget.

I langt de fleste tilfælde lykkes det os at overbevise dem om, at de kan stole på os. Siden vi startede i 1970, har der været måske 3-4 stykker, der ikke har fået den tiltro til os, men de var her forholdsvis kort tid. Det sker ret tit, at børn går amok. Vi kan få børn, der har det så dårligt, at de må holdes flere gange i løbet af en dag. Der er også nogle, der efter flere års ophold stadig har en form for angstneurose, der gør dem aggressive.

Når de meget voldsomme ting sker, er det, fordi de følelsesmæssigt har det dårligt. Forældrene har måske været på besøg, eller barnet har været hjemme, eller det er blevet drillet i skolen. Og så kan det hele lige pludselig eksplodere.

Artiklen fortsætter i næste uge, blandt andet med samtaler med forældre til børn på Strandridergården.

ALT 23

Børnene havde forskellige pligter, blandt andet skulle de tage opvasken efter måltiderne.

Foto: Jo Selsing, 1979.

Elevfortællinger

Min far døde ved en trafikulykke 1972, og min mor magtede ikke at have mig hjemme, og hun fik heller ikke opbakning fra sin familie.

Derfor greb Søllerød Kommune ind, og det varede derfor ikke længe, før jeg flyttede ind på observationsskolen i Thorup ved Hundested. Her var jeg elev det næste års tid.

Da jeg blev udskrevet her fra i slutningen af 1972, blev mit nye hjem Strandridergården, og jeg forblev på dette børnehjem frem til 1981.

Strandridergården blev rammen for min tilværelse. Jeg gik på Vedbæk Skole i en ganske almindelig klasse og passede min skolegang, så godt som jeg nu kunne, til jeg forlod folkeskolen efter 10. klasse. Her blev jeg gode venner med et par af min klassekammerater, som jeg spenderede en del af min fritid med, blandt andet med lystfiskeri.

Selvom Strandridergården døre altid stod åbne for gæster, inviterede jeg aldrig disse venner indenfor. Jeg syntes bare, det var for pinligt at skille med, at jeg ikke var en del af en almindelig kernefamilie i det "fine Vedbæk", men var beboer på en institution og følte, at jeg stod nederst i hierarkiet.

Min hverdag husker jeg som værende meget struktureret. Op om morgenen, i tøjet, morgenmad, smøre madpakken og så i skole. Hjemme igen stod den på lektielæsning, og man var enten på sit værelse eller i stuen, hvis man skulle have hjælp af en voksen.

Ved 17-tiden stod den så på borddækning til små 15 personer i min afdeling på

"Strandridergården blev rammen for min tilværelse"

Af Michael Mogens Petersen – nu Buchardt

første sal. Maden var god "almindelig husmandskost", som vi børn satte til livs med god appetit, dog ikke de dage, hvor der blev serveret grødretter og budding – og det er måske derfor, at jeg i dag aldrig spiser disse retter.

Vi var delt ind i hold af to og to. Nogle dækkede bordet, andre ryddede af og vaskede op – og det i hånden. Opvasken kunne let tage en lille times tid. De øvrige børn blev sat til at rydde op og gøre rent.

Sommeraftenerne brugte vi drenge på at spille bold eller fiske nede ved stranden – sidstnævnte, hvis pædagogerne havde tid.

I den mørketid hyggede vi os med forskellige brætspil, mens vi lyttede til fed musik. Ved ni- eller ti-tiden blev vi sendt i seng. Vi boede enten på fire-, tre-, to-personersværelser eller alene på værelserne. De mindste børn var på de store værelser.

Weekenderne var jeg hjemme hos min mor, det var alle tiders – skønt.

Mit forhold til de voksne var sjovt nok sådan, at jeg holdt mest af gartner Niels Nielsen og Heidi i køkkenet. Jeg vidste nemlig altid, hvornår disse mennesker var til stede på "STG".

Pædagogerne var gode nok, men de havde altid skiftende vagter, så jeg havde sværere ved at knytte mig til dem.

Som jeg husker det, passede jeg egentlig mig selv og erindrer kun et par af pædagogerne tydeligt. Det var først langt senere, at jeg oplevede en tættere kontakt til "de voksne", da elevrollen var overstået, og vi derfor kunne optræde som ligemænd.

Multibanen indvies i sommeren 2002. Banen var en gave fra Søllerød Kommune og Mandrup Philipsens Legat, som Strandridergårdens børn fik stor glæde af.

Da min skolegang var overstået, kom jeg efter eget ønske i lære som blikkenslager og valgte at flytte fra Strandridergården, da der åbnede sig den mulighed for mig at få et værelse i Ungdomsboligerne i Skovly-porten, og et nyt kapital i min tilværelse tog sin begyndelse.

Når jeg i dag tænker tilbage på mine år på Strandridergården, har jeg den følelse, at det var her, jeg lærte at strukturere min hverdag, fik mulighed for at udvikle mig til et selvstændigt menneske, der altid har viljen til hele tiden at sætte mig mål for på bedste vis at komme videre i tilværelsen.

"Det er hårdt" Den anden af to artikler som ugebladet "Alt for Damerne" bragte i 1977 om hverdagen og livet på Strandridergården.

DET ER HÅRDT AT VÆRE 12 ÅR OG UDENFOR

Når 24 børn skal leve sammen som en familie og lære at fungere sammen socialt, må de voksne være konsekvente – ellers går det bare ikke. Det kan være barsk for et barn, der i forvejen ikke har det for nemt. Det handler den anden artikel om børnehjem 1979 om. Og om at være forældre til de børn, man er nødt til at sende på børnehjem: „Man kan ikke lade være at føle skyld over det“.

Foto: Jo Selsing

Det kan være svært at tænke på, at der findes så mange børn på børnehjem, der er ringere end Strandridergården. Det er måske de fleste. På Strandridergården er der så mange gode viljer, så mange rare mennesker, så dejlige omgivelser. Og alligevel behøver man ikke alverdens fantasi for at vide, hvor ensom man kan være mellem mange. At være barn og ikke have en voksen, der hører én til. Og når man så i forvejen er der, fordi man ikke har kunnet klare det hårde liv. Alle børnene er der, fordi de har behov for behandling, og med i den behandling er børnehjemmets indsats for at støtte forældrene på en måde, der på et tidspunkt vil gøre det muligt for dem igen at tage børnene hjem.

Det er meget sjældent, at et barn stikker af fra børnehjemmet, heller ikke selv om nogle af dem har kortere vej fra skolen til forældrenes hjem end fra skolen til Strandridergården. De kommer hjem i weekenden, det kan for de fleste være nok, for hjemmene er så langt fra problemfri. For mange er det noget med psykiske vanskeligheder, skændrier, alkohol, dårlig økonomi.

Det kan dog ske, at et barn pludselig løber hjem. En 12-årig pige, stor af sin alder, lavede et nummer på skolen, der fik læreren til at sende hende hjem. Han ringede til Strandridergården og fortalte, at nu kom hun altså i utide. Det gjorde hun bare ikke. Pædagogerne på pigens afdeling samledes og drøftede, hvad de skulle gøre. De havde mistanke om, at hun nok var taget hjem til sin mor og søster, og ringede dertil. Ganske rigtigt, det var pigen, der tog telefonen. Hun smækkede røret på, da de bad hende tage bussen tilbage.

– Så må vi vel hente hende, sagde René og drog af sted sammen med pedel Nielsen. Pigens mor var ikke kommet fra arbejde, men storesøsteren og hendes ven lukkede op, da de kom, og pigen fulgte godviligt med igen. Hjemme på Strandridergården fortalte de hende, at det er dyrt at køre i bil. 20 kilometer hver vej – det kom til at koste hende en krone pr. kilometer. Hun nikkede samtykkende. – Det havde været billigere for dig at tage bussen. Vær du glad, at vi ikke sendte en taxi efter dig, det var blevet dyrt.

Tonen, der tales i, er saglig. Det her drejer sig om at lære et barn at tage konsekvenserne af sine handlinger, og det ser også ud til at blive forstået og accepteret.

Alligevel – humøret er så lavt, at hun lidt efter nægter at udføre de arbejdsopgaver, der er hendes. Børnegruppen samarbejder om husarbejdet, og uddelegerer de forskellige job som opvask, trappevask osv. til hinanden. I dag siger hun nej til at være med. Hun får 10 minutter til at betænke sig i, ellers er det udelukkelse fra aftenens arrangement – et diskotek, arrangeret af et par af de mest aktive børn. De 10 minutter hjælper ikke, hun må tilbringe aftenen alene på sit værelse, mens de andre morer sig.

– Vi er nødt til at være konsekvente, siger Gerda, der er konstitueret afdelingsleder, og isolation fra gruppen er et middel, der er meget effektivt. Men det er hårdt at være 12 år og udenfor.

Er institution bedre end familiepleje?

Almindelige „opbevarings-børnehjem“, hvor børn

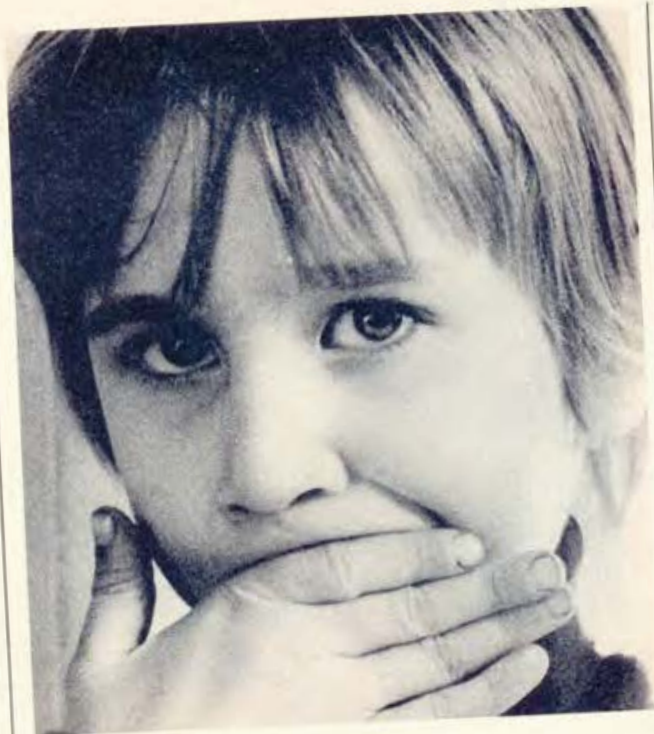
anbringes, fordi de er forældre-løse, findes knap nok i Danmark mere. De børn, der ikke har forældre at komme tilbage til, bliver i dag bortadopteret eller man finder en plejefamilie til dem.

Der er en lovregel, der siger, at hvis et barn på børnehjem ikke har haft kontakt med sine forældre i et år, så bør det sættes i privat pleje og evt. bortadopteret. Alligevel findes der vel omkring et hundrede børn på børnehjem, som må betegnes som „glemte børn“. Mange af dem er i dag så store, at et plejeforhold ikke vil have mange chancer for at lykkes. Mange års institutionsophold sætter sit præg, og loven om kontakt med de biologiske forældre er kommet for sent for disse børns vedkommende. De ca. 2000 børn, der i dag findes på børnehjem (plus de ca. 3000 andre børn og unge, der er anbragt på spædbørnehjem og skole- og behandlingshjem for unge), er børn, hvis forældre midlertidigt har måttet opgive at have dem, og stort set alle sammen har psykiske problemer og er adfærdsvanskelige. Har de godt af at være på institution – eller ville familiepleje være en bedre løsning?

– Mange børn, også blandt dem vi har her, har prøvet at være i familiepleje, men det er ikke gået, siger forstander Jens Refsgård. Mange har været igennem mere end et af den slags nederlag. Det er en slem oplevelse for et barn at blive returneret.

Mange børn går i stykker i privat pleje

Desværre har vi set temmelig mange børn gå i stykker i privat pleje. Og hverken plejeforældre eller de biologiske forældre kan altid klare det. Mange faktorer spiller ind, men den

største belastning er nok den skyldfølelse, som både børn og de biologiske forældre får. Børnene føler skyld over for de rigtige forældre, hvis de knytter sig til plejefamilien, og forældrene føler skyld, fordi de ikke har kunnet klare noget, som en anden familie tilsyneladende kan.

Vi har et forældreråd her på Strandridergården, der blandt andet arrangerede en debataften omkring dette emne i vinter. Mange af forældrene fortalte om, hvor svært det er at ringe på hos en fremmed familie og bede om lov til at se sit eget barn. Det gav dem en følelse af mindreværd, som er belastende. De gav udtryk for, at det var meget rarere at komme her på Strandridergården og snakke med uddanne-

de pædagoger.

Til mange børn mener jeg, siger Jens Refsgård, at døgninstitutioner er bedre end privat pleje. Men der er dog også nogle børn, der ikke ville have godt af at være på institution. Vi har børn, der følelsesmæssigt er meget indesluttede og kræver fantastisk meget af en voksen person, og der kommer vi i et dilemma, fordi vi har for få ansatte.

Den bølge vi havde for nogle år siden med, at så mange børn som muligt skulle i privat pleje, er imod bistandslovens ånd. Loven siger, at det drejer sig om at yde støtte til forældrene, så de kan beholde børnene hjemme længst muligt. Og for os her drejer det sig om at arbejde på, at børnene kan sendes hjem igen.

Det går godt, når de kommer hjem

Hvordan går det så de børn, der sendes hjem igen efter nogle års ophold på Strandridergården?

– Over 90 pct. af de børn, der hjemsendes planlagt – når vi, børnene og forældrene er enige om det – går det godt for, siger Jens Refsgård. Vi har stadig kontakt med størstedelen af de i alt 67 børn, vi har haft siden starten i 1970, afstanden mellem hjemmene og os er ret kort. Mange kommer på besøg, og forleden havde vi en stor dreng på weekend. Hans forældre skulle noget, og så ville han hellere være hos os end hos familie. Desværre er der også nogle, der er taget hjem af forældrene imod vores og børnenes egen vilje, og nogle af dem er gået i stykker på det. Vi kan ikke sætte os imod, at de hentes hjem, for børnene er her på frivillig basis. Når vi forbereder deres ophold her, kommer både børn og forældre på besøg flere gange forinden, og vi taler åbent om, hvorfor det er nødvendigt med et sådant skift for barnet.

På Strandridergården, der på flere områder er anderledes end andre børnehjem, lægger man så stor vægt på kontakten til familien, at forstanderen i perioder stiller sit gæsteværelse til rådighed for børnenes familie. Gæsteværelset er nærmest en lille lejlighed på kvissten, og her har man i længere tid ad gangen taget imod forældre og evt. søskende, der af forskellige grunde har haft brug for støtte.

– Det har givet os lidt problemer med kommune og amt, fortæller forstanderen, for det her er jo en døgninstitution for børn og ikke for voksne. Sådan et arrangement er ressourcekrævende, fordi vi må støtte og

Fortættes næste side

hjælpe der også. Men det har givet resultater, selv om vi desværre ikke har haft mulighed for at følge dem op. Men i hvert fald har vi været med til at give de familier en lidt større tro på sig selv.

Det er vanskeligt at gøre noget ud over det, vi er normeret til. Et børnehjem er et børnehjem, og de bevilgende myndigheder har nogle firkantede kasser med så og så mange børn til så og så mange pædagoger, uanset hvilke børn, det drejer sig om, og hvad vi ellers laver. Det er en usikker situation for os, men vi er optimister og tror på, at amtet vil give os en anden status, så vi bliver i stand til at fortsætte den totalbehandling, vi har startet.

Privatliv er vigtigt på en institution

På dørene til børnenes værelser, hvor de sover 1, 2, 3 eller 4 sammen, alt efter alder og behov, hænger der hjemmelavede navneskilte: Her bor Peter og Jens, her bor Lise. Og på næsten alle døre har beboerne skrevet sådan noget som: Bank 3 gange på døren, før du går ind. Det er vigtigt med privatliv på en institution. De færreste børn bryder sig vel om at tabe i spil, men på Strandridergården nægter de mindre børn det simpelt hen. Som eneste voksne med god tid blev det til et utal af kort- og brætspil i de tre dage, jeg boede på børnehjemmet, og hver gang det så ud som om, jeg var ved at tage føringen i et spil, lavede børnene skyndsomst reglerne om til egen fordel. De snød, så det drev, men kaldte det noget andet. At være god til noget og få anerkendelse for det betyder meget.

For nogle af dem, især for de store piger, betyder tøjet en masse. Alle børn går helt individuelt klædt, og selv om

Børnene danner arbejds hold, hvor de selv fordeler husarbejdet imellem sig. Her er det en opvask, der skal væk (øverst). Det er rart at have sin bamse, når man skal sove (nederst).

budgettet ikke kan bære de store udskjelser, så anerkender pædagogerne, at det kan have betydning for en 14 års pige at eje et par stramme sorte satinbukser, inspireret af diskofilmen med Travolta. Det kan give selvtillid at være med på noderne.

Tirsdag aften har to drenge arrangeret et diskotek og slået indbydelser op på alle etager. Hjemme i weekenden har de bagt bunker af kager og indkøbt saftvand i spandevise. Fælleslokalet i kælderens bliver stillet til rådighed, og ved middagsbordet drøfter børn og voksne betingelserne. De voksne er velkomne til at komme ned og danse lidt med, men de behøver ikke at være der hele tiden. Pædagogerne pointerer kraftigt, at der er tale om en tillid, og bliver der den mindste ballade, bliver festen stoppet. Man vil ikke nøjes med at pille eventuelle uromagere ud.

Arrangørerne sukker lidt beklemt, de ved, hvor lidt der skal til, før et par børn kammer over. Pædagogerne forklarer siden, at de gør det på den måde for at appellere til hver enkelts ansvarsfølelse for hele gruppen.

Det går fint. Ingen uro, ingen skænderier, ingen der bliver voldsomme. De 10-14 årige pænt pyntede piger og drenge danser under blinkende kulørte lamper indtil kl. 21. Så stopper gildet, og oprydningsholdet tager fat og efterlader et blankpudset fællesrum. Arrangørerne er stolte.

Henrik blev skadet i sine første måneder

Tre gange om ugen kommer Grete, Henriks mor, på besøg. Hun hører til de forældre, der oftest kommer.

– Jeg undrer mig lidt over, at der ikke er flere forældre, end der er, som kommer i ugens

løb, siger hun. Men måske er det lettere for mig at komme hjemmefra, fordi jeg er alene og ikke har andre børn. Grete er en meget sød mor. Hvorfor har en mor som hun været nødt til at sende sit barn på børnehjem?

– Jeg tror, at grunden til vanskelighederne med Henrik, der nu er 13 år, blev lagt allerede i spædbarnsalderen. Han er et adopteret barn, og de første mange måneder af sit liv tilbragte han på hospital, og det tror jeg skadede hans udvikling. Man har ikke haft tid til at tage sig af ham. Når vi kom på besøg, kunne de små sidde på række på potter, bundet fast til sengebenene, det hele gik på samleband.

Vi fik ham hjem, og det gik nogenlunde. Da han var 7 år, blev hans far dræbt ved en færdselsulykke, og siden har jeg været alene med ham. Han blev trodsig, og der kom en masse problemer. Han glemmer alting, og han har aldrig kunnet holde sig tør.

I skolen sagde de til mig, at det gik udmærket. Det passede bare ikke, men det fik jeg først at vide, da han var kommet i 3. klasse. Der var mange vanskeligheder med ham, og han havde svært ved at lære noget. Det er noget, jeg er meget, meget skuffet over – at de ikke fortalte mig noget om det før. For hvordan skal man kunne gøre noget ved det, når man bare får at vide, at det går godt?

Henrik kom på børnepsykiatrisk afdeling om dagen, sov hjemme om natten. Det hjalp ikke. 10 år gammel blev han sendt på en observationsskole, men kom hjem i weekenden. Han rømte flere gange derfra. Vi fik at vide, at han skulle være der, indtil man havde fundet et mere egnet sted til ham, og det varede et år. Så kom han endelig her til Strandridergården.

Fortræktes side 84.

ALT 24

BØRNEHJEM 1979

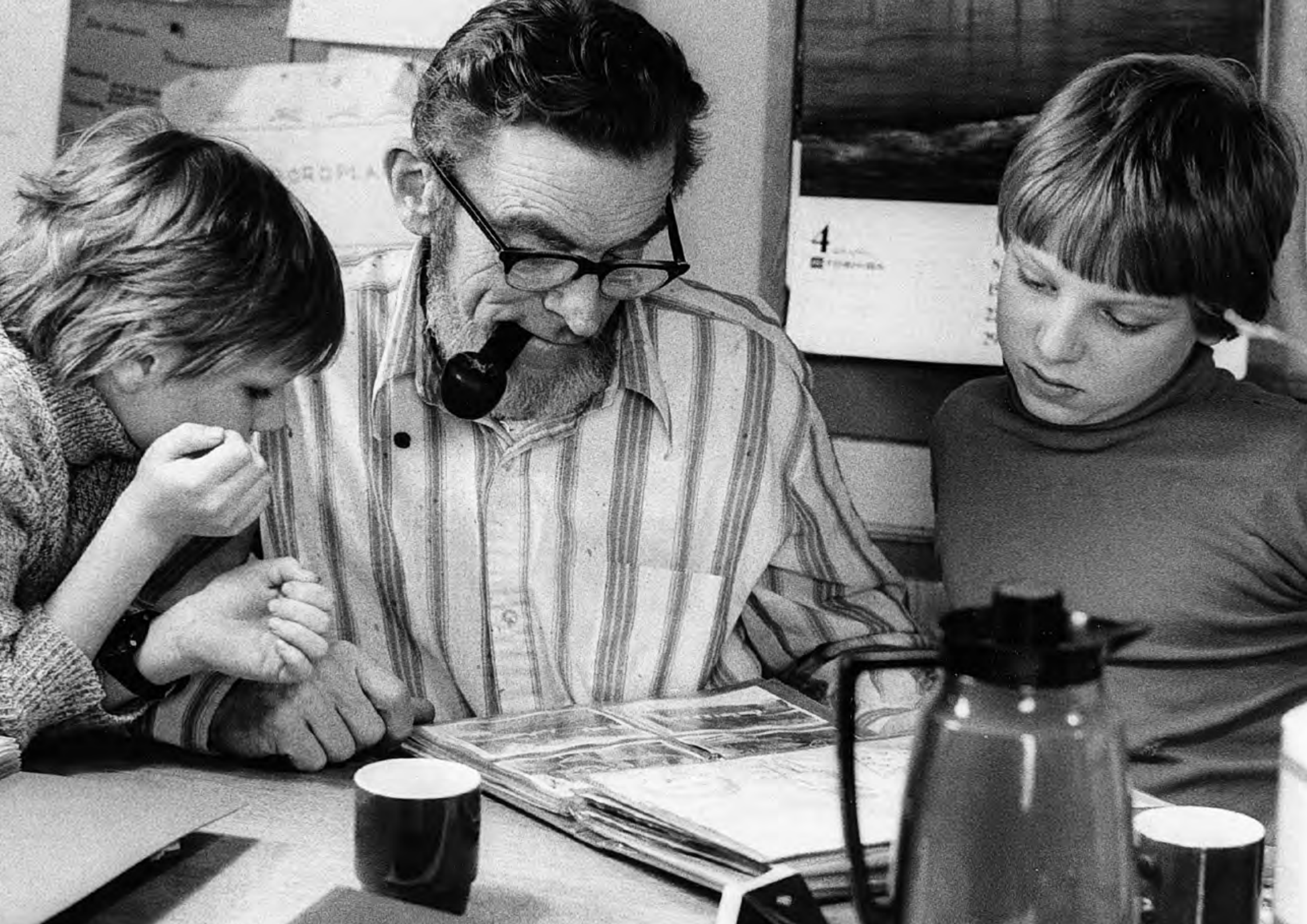
Fortsat fra side 39

den, der ligger i nærheden af, hvor jeg bor. Jeg føler mig alligevel som en dårlig mor, når jeg ikke kan have mit barn hos mig.

„Jeg føler tryk ved, at de er her“

En anden mor, Lissie, der har to drenge på Strandridergården, bryder ind med en protest: – Nej, jeg synes ikke, man er en dårlig mor af den grund. Jeg savner dem, men jeg føler tryk ved, at de er her. Jeg har ikke dårlig samvittighed, for jeg ved, at jeg ikke kan klare dem så godt, som de kan her. Lissie kan ikke have sine børn hjemme, blandt andet fordi hendes mand har meget løst siddende næver. Han kender ikke andre argumenter end de slående, og det har givet drenge vanskeligheder. Men Lissie er optimist – hun synes, at det har hjulpet, at Strandridergårdens pædagoger har snakket en del med børnenes far. Han griner ikke ad dem, som han gjorde i starten. Grete, Henriks mor: – Man får støtte her. De fortæller én, at man ikke behøver at have skyldfølelse, og de har også givet mig lidt større selvtillid. Men det er nu svært ikke at føle skyld over det. Og jeg har også haft store diskussioner med familien, for de kender kun Henrik fra den pæne, høflige side. For den der ikke har set de andre sider, kan det også være svært at tro, at Henrik skulle være et problembarn. Rolig, venlig og fornuftig virker han. Men hverken Henrik eller de 23 andre børn på Strandridergården går rundt med sjælen uden på frakken.

□

”Et hjertevarmt sted”

Af Mikkel Traugott Hasseldam Hartwich

Uddannet salgsassistent, arbejder nu som nedriver i firmaet J. Jensen

Håndboldtræner i Øresund Håndbold

Jeg valgte helt selv at flytte hjemmefra, og efter et kort mislykket ophold på Farvergården i Kokkedal landede jeg, 14 år gammel, på Strandridergården den 17.1. 2009, som derfor blev mit hjem frem til 1.5. 2013.

Her fik jeg, lige som de andre børn, tildelt mit eget værelse med toilet og bad på gangen lige uden for min dør. Dette første værelse var ikke ret stort, men som tiden gik, blev jeg ”forfremmet” til at bo i det såkaldte ”Baronværelse” med eget toilet og bad – dog uden havudsigt. Det var bare fine forhold for en ung mand som mig.

Min skolegang var noget sporadisk, indtil jeg kom i mesterlære som købmand. Derfor fik jeg etableret mit sociale netværk blandt de jævnaldrende, som jeg mødte i håndboldklubben. Her fandt vi sammen og fik oparbejdet et fællesskab på grund af vores store interesse for håndbold. Jeg har det fortsat på den måde, at når jeg dyrker denne idrætsgren, oplever jeg nemlig at få et frirum, der får mig væk fra hverdagens trakasserier, så jeg kan give mig helt hen til at nyde venskabet med de andre klubkammerater.

Mine hverdage på Strandridergården formede sig almindeligvis med, at jeg stod op ved 6.30 tiden, spiste til tider morgenmad med de andre børn, men da jeg blev lidt ældre og kom i lære, sprang jeg ofte morgenmaden over og gik ned på Strandvejen for at nå en bus, som der kunne bringe mig til en af Kystbanens stationer.

Det var meget forskelligt, hvornår jeg kom hjem fra mine gøremål, men vel ankommen blev jeg altid modtaget venligt af pædagogerne, og så indgik jeg i den almindelige huslige turnus. Det var superhyggeligt efter dagens pligter at spille

spil med de voksne eller med de andre børn. I sommertiden var der også mulighed for at spille bold på den gode multibane i haven, hvor vi fik brugt vore kræfter og fik sol på kroppene.

Højtiderne blev almindeligvis fejret hos mine forældre eller på forskellige håndbold- eller klubture.

I den periode af mit liv, hvor jeg boede på Strandridergården, oplevede jeg institutionen som et meget hjertevarmt sted, hvor vi børn havde relative frie forhold. Passede vi vores ting og overholdt indgåede aftaler, forløb tilværelsen nærmest problemfrit.

Overordnet set blev jeg godt behandlet af de ansatte, da de aldrig gav op på mig og min personlighed, men altid bakkede mig op i mine valg af gøremål. Naturligvis kunne bølgerne gå højt, når de voksne og vi beboere ikke var enige i den pædagogiske linje, men sådan er det vel alle steder, hvor der er mennesker under oplæring.

Noget jeg var glad for og tryk ved, var den måde at pædagogerne tog hånd om de handlingsplaner, der med mellemrum skulle udfærdiges for os beboere. Udarbejdelsen af disse foregik nemlig på en yderst åben og tillidsfuld måde, hvor vi elever deltog i udformningen og formuleringerne af det nye indhold og målsætningen for de videre tiltag.

Fidusen ved denne fremgangsmåde var, at jeg fik mulighed for at være med til at prioritere mine fremtidige mål og dermed også fik ejerskab til aftalerne, samtidig med at handleplanen kom til at fremstå en pæn og i en særdeles sober tone.

Denne konstruktive samarbejdsmetode har jeg senere selv videreført i mit arbejde som træner, men tillige også i min almindelige omgang med andre mennesker – hør efter, hvad andre har at sige, inden man tager stilling til, hvad der skal ske.

Når jeg ser tilbage på mine fire års ophold på Strandridergården, oplever jeg, at dette steds personale har bakket mig utroligt meget og nænsomt op, hjulpet mig gennem vanskelige situationer og dermed har banet vejen for, at jeg i dag har en lys og god tilværelse, hvor jeg hver dag glæder mig at være en god medspiller på arbejdet eller i håndboldklubben.

I december blev hele Strandridergården omdannet til en stor juledekoration, og juletravlheden tog sin begyndelse. Her er et par af børnene ved at pakke gaver ind og skrive julekort. Foto fra 1983.

Pædagog Claus Nissen omgivet af vilde indianere ved fastelavnsfesten i 1974.

”Jeg valgte at bo på Strandridergården”

Af Claus Ulrich Dahlfelt
Cand. jur. og politibetjent

Jeg valgte at bo på Strandridergården i årene 2003 til 2006, da mine forældre havde svært ved at strukturere vores hverdag. Familiens sagsbehandler foreslog, at jeg skulle besøge børnehjemmet for i det mindste at se, hvordan et børnehjem tog sig ud. Der var nemlig én ting, jeg var helt sikker på, og det var, at jeg aldrig skulle bo på en døgninstitution.

Jeg tog derfor lidt modstræbende ned på Strandridergården og blev vist rundt, og efter en enkelt rundgang var min holdning til stedet ændret en del. Derfor flyttede jeg som 12-årig ind i marts 2003, og Strandridergården blev mit hjem til 2006. Den beslutning har jeg aldrig fortrudt.

Den første tid på Strandridergården husker jeg tydeligt. Hverdagen fik jeg til at fungere, men når jeg lå i min seng om aftenen, var det med en følelse af ensomhed. Heldigvis blev jeg dog hurtigt glad for at bo på stedet, og mine lidt tunge tanker forsvandt stille og roligt hen ad vejen.

Først boede jeg på et lille værelse, sparsomt møbleret med en køjeseng, et skab og et skrivebord. Udsigten fejlede bestemt ikke noget – der var frit udsyn til Øresund. Siden flyttede jeg til et langt større værelse med eget badeværelse, men dog kun med udsigt til Strandvejen. I dette værelse boede jeg resten af min tid på ”Gården”, selvom værelset lå på børneafdelingen, og jeg efterhånden blev gammel nok til at flytte nedenunder til ungeafdelingen.

En af årsagerne hertil var, at jeg havde fået opbygget et ualmindeligt godt forhold til min kontaktpædagog, Jakob Hartmann. Han kom til at betyde uendelig meget for mig i den tid, men også for tiden efter livet på Gården. Jakob formåede at stille høje krav samtidig med, at vi kunne tale om musik, fodbold og alt muligt andet,

der var interessant for mig i den fase i livet. Han blev en fin mentor, og derfor har vi også bevaret kontakten.

Af pligter havde jeg selvfølgelig den, at jeg skulle passe min skolegang på Vangeboskolen og lektielæsningen, når jeg kom hjem. Smøre min madpakke, vaske tøj og rydde op på værelseret var nogle af hverdagens rutiner.

Min hverdag var ellers præget af min store interesse for at spille fodbold. To til tre gange om ugen trænede jeg på Rundforbi Stadion iført Søllerød Boldklubs blå farver. I weekenderne spillede vi så turneringskampene. Jeg gik også til guitarundervisning en gang om ugen, og jeg var også en del af et band, der bestod af nogle venner fra min klasse. Vi fik det til at flytte sig, og det musikalske fællesskab, vi havde, fortsatte faktisk mange år frem. Det var dejligt, at der var så meget at tage sig til.

Ved de fleste af årets højtider var vi børn hjemme hos vores familier. Jeg husker dog, at der ved juletid afholdtes en forpremiere på juleaften nogle dage før selve begivenheden. Her blev der serveret ekstra god mad og uddelt gaver, hvorefter det store hus’ mange trapper og værelser blev gennemløbet, mens vi sang Nu’ det jul igen.

På et børnehjem går udskiftningen af børn jo nogle gange hurtigt, men gennem det meste af min tid på Gården boede Niclas Dagaard der også. Selvom vi på mange måder var forskellige, så mindede vores familiebaggrunde om hinanden, og fodbold og piger kunne vi vist altid tale om, så vi blev hurtigt gode venner, og det varede ved i vores fælles tid på Gården.

Som jeg husker det, blev der næsten altid spillet fodbold på Gården. I hvert fald

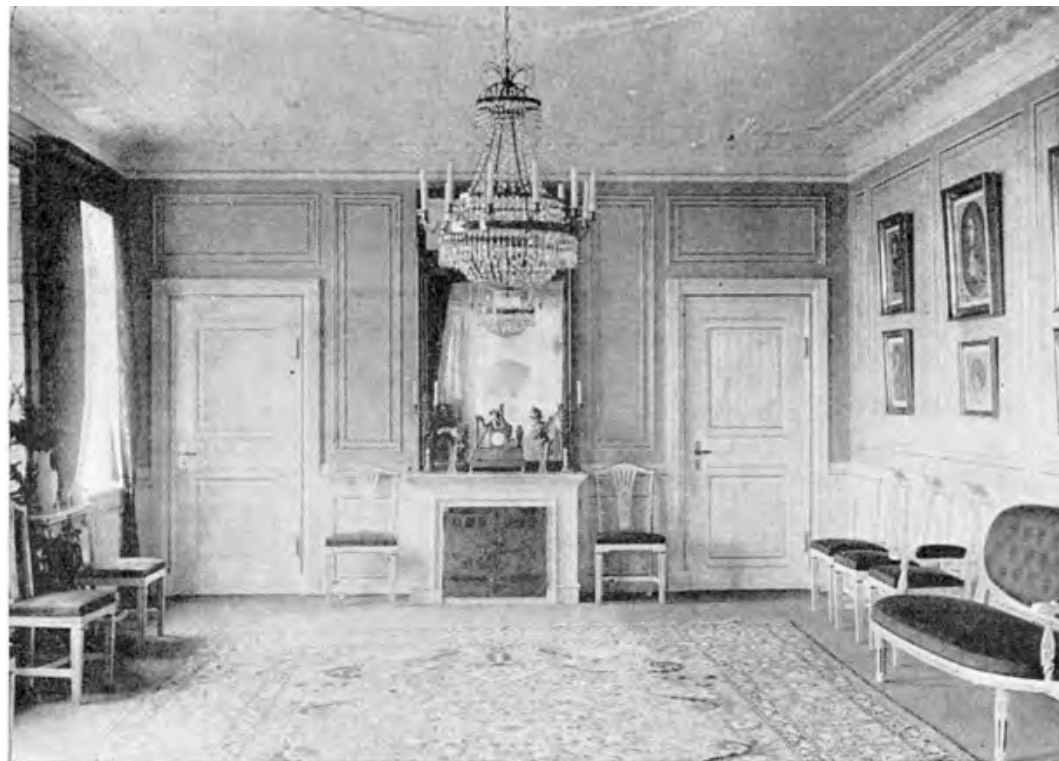
når vejret holdt til det. Enten foregik det på den store græsplæne, selvom den var lige så plan som en grøn skiløjpe, eller også spillede vi i "Buret", hvor banen var væsentlig mindre. Som regel var græsplænen forbeholdt de store kampe, hvor stort set alle inklusive nogle af pædagogerne deltog, mens den mindre bane i Buret egnede sig bedre til de mindre kampe med mere teknik.

I løbet af min tid på Gården var jeg med på to skiferier i Sverige. For mange af os var det første gang på ski, og så vidt jeg husker, var det en stor og hyggelig oplevelse for alle. Vi boede i hytter og var fælles om at lave mad om aftenen. Det ene år var vi vist lidt svære at få ud af sengen om morgenen i min hytte, så pædagogen Lau vækkede os hver dag ved at åbne vores soveværelsesdøre og banke grydelåg mod hinanden. Eftersom han havde fødselsdag på turen det år, ville vi give ham lidt igen på en venskabelig måde. Vi stod op tidligt og ville vække ham på hans fødselsdag med en blanding af fødselsdagssang og grydeklang.

Desværre havde han hørt os luske på trappen, så han stod bare og grinede triumferende af os, da vi åbnede hans dør.

Det var også en årlig tradition, at vi tog på sommerferier forskellige steder i Danmark. Jeg nåede at være med på tre forskellige ture til Langeland, Vesterhavet og Rørvig.

Hele min folkeskoletid foregik på Vangeboskolen, og alle mine klassekammerater voksede op i meget trygge omgivelser med stærke forældre. Min tid på Strandrigården har været med til at give mig et meget bredere billede af, hvordan livet også kan være, end jeg ellers ville have oplevet det.

Illustreret Tidende bragte i 1901 to billeder af familien Bestles sommerresidens. Læserne fik både syn på den ydre herskabelighed, men blev tillige inviteret indenfor til besigtigelse af en af vingrossererers stuer. Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune.

Tre af børnene på børnehjemmet »Strandridergården« i Vedbæk havde første skoledag den dag, jeg besøgte hjemmet. Derfor var deres mødre på besøg, og festdagen blev filmet, fotograferet og fejret.

Der var også en fødselsdag, og fødselaren havde fået en knallert. Hun var ikke selv til stede til aftensmaden, så afdelingslederen indskærpede ved den lejlighed over for de andre, at man ikke må køre på knallert, før man er 15 år, og ikke må sidde to på én knallert. »Både for jeres egen skyld og for hendes skyld må I overholde det. I får jo bare en bøde, som er pokkers ærgerlig, og *hun* mister sin knallert, hvis I plager hende til at gøre det. Og det *kan* være svært at sige nej.«

De to små situationer er typiske for det, »Strandridergården« i sin bare to-årige levetid har manifesteret sig på: Et fremragende forældrearbejde og en uhyre bevidst brug af dagligdagens rutine i behandlingsmæssig øjemed.

— Vi lægger stor vægt på at udvikle børnenes vi-følelse, siger souschef, afdelingsleder Claus Hegelund. Det skal ikke være pædagogerne, der bestemmer over børnene. Selvfølgelig bestemmer vi i praksis en del, men vi prøver at gøre det på en måde, så børnene helt naturligt siger »vi« og »vores« om det hele. Vi gør meget ud af at være åbne over for dem, drøfter både små og store ting igennem med dem, forklarer dem, hvorfor det og det gøres, og prøver, når det er nødvendigt at indføre sanktioner, at få børnene selv til at gå ind for dem. Når jeg har foreslået, at vi skulle ophæve en eller anden sanktion — f. eks. opvask af alle afdelingens madkasser, hvis man glemmer at aflevere til køkkenpigen — har jeg tit oplevet, at DE har sagt: »Nej, det er for tidligt, du ved godt, så hjælper det ikke.«

Indholdet kom før rammerne

Af Merete Carlsen

foto: Søren Sigsgaard

Ambitiøst projekt

Da »Strandridergården« begyndte som intensiv behandlingsinstitution for langtidsanbragte børn, lagde den op som det pædagogiske mål: at skabe en accepterende atmosfære, der giver sikkerhed og tryghed, så børnene kan komme til at fungere bedre i relation til samfund, skole og familie, samt at genskabe den sociale og dynamiske balance i familiekernen ved et samarbejde mellem barn, familie, skole og sociale myndigheder samt institutionen.

Det ambitiøse projekt forudsatte ifølge oplægget en større ombygning af »Strandridergården«, så der blev to afdelinger med hver sine værelser, spise- og opholdsrum, alrum og fællestue, bl. a. ved at inddrage forstanderens lejlighed og bygge ny bolig til ham.

INDHOLDET af det pædagogiske oplæg er for en stor del blevet ført ud i livet med succes. Det har knebet mere at få noget at have det i. Der er faktisk endnu i dag ikke meget mere, end da oplægget blev lavet. Det skyldes uheldige omstændigheder med bestyrelsesproblemer og forsinket sagsbehandling. Først for en måned siden kom der gang i sagerne, så ombygningerne måske kan komme i gang i løbet af efteråret.

Så meget mere grund er der til at tage hatten af for det arbejde, der er gjort. Først og fremmest den intensive indsats omkring barnets totale situation:

— Vi tager helst kun børn fra de nærmeste kommuner, siger forstander Jens Refsgård. Det er en forudsætning for en god forældrekontakt. Når vi får en henvendelse om et barn, VI mener, vi kan hjælpe, inviterer vi barn og forældre herud og prøver at finde ud af, om DE har samme opfattelse.

— Vi viser hjemmet frem, går turu på grun-

den og prøver at få et indtryk af barnet sammen med forældrene, supplerer Claus Hegelund. Er vi enige om at prøve sammen, aftaler forældrene og vi at være totalt åbne og ærlige over for hinanden for bedst muligt at hjælpes ad med at få det hele til at fungere. Dermed er kimen lagt til det videre familiearbejde.

»Blander sig«

Vi bruger altid mindst en måned på at forberede barnets ankomst til os. Vi inviterer barnet til at komme her så tit, det vil, forældrene også, selvfølgelig, men barnet må også gerne sove her om natten ind imellem. Forældrene er også med, når vi skal finde skoleplads til barnet. Det sker gennem kommunens skolepsykolog, der er med ved visiteringen. Forud for skolegangen arrangerer vi et møde mellem »gamle« lærere — fra den hidtidige skole — og de kommende, og det har vist sig til stor nytte.

Den halvårige indberetning gennemdrøfter vi også med såvel familien (inclusive barnet) som lærere og hovedsagsbehandler, dvs. den familievejleder eller socialrådgiver i barnets hjemkommune, som har haft med familien at gøre. Det har været os en kolossal hjælp, at hovedsagsbehandlingen BLIVER på familiens sag og dermed hele tiden har kontakten både med hjemmet, det lokale børne- og ungdomsværn og os.

Mens barnet er hos os, ringer vi til hvert forældrepar mindst én gang om ugen for at snakke med dem om ugens forløb — hos os og i weekenden hjemme. Er der særlige vanskeligheder med barnet hjemme, tager vi somme tider, når familien ønsker det, på besøg i weekendens løb. Og vi opfordrer altid forældrene til at komme herud, når som helst de har lyst, og i hvert fald komme ind omkring og snakke f. eks. ved at hente deres børn hjem på besøg og være med, hver gang der foregår noget særligt med barnet.

Een gang har en mor til et af børnene boet her et par uger sammen med barnets to søskende.

— Det har bragt både hende og os meget videre, siger Jens Refsgård. Hun så, at hendes barn også sagde lort til os, og at vi osse ind imellem var opgivende over for det — men ikke gav efter for det — og vi så, hvordan fa-

milien fungerer sammen. Vi ville meget gerne benytte os meget mere af den mulighed, men hidtil har vi været afskåret fra det af bevilings- og pladsmæssige grunde.

— Vi »blander« os også længere ud for at få et totalt billede af barnet, fortsætter Claus Hegelund. F. eks. ser vi på forældrenes forhold til arbejdspladsen, deres økonomi og udadvendte kontakter, på børnenes venner og på deres fritidsinteresser. Vi har snæver kontakt med sportsklub- og aftenskoleledere for at sikre deres medvirken til, at børnene ikke bliver sat udenfor.

»Strandridergården«s forældreråd er selv sagt uhyre aktivt, og pædagogerne får tit det skulderklap, at forældrene er glade for deres arbejde. De har også den glæde, at børnene gennemgående forbavsende hurtigt er kommet efter kundskabsmæssige efterslæb og er blevet helt accepteret på deres nye skoler. Børnene er ikke spor kede af at sige, at de kommer fra et »børnehjem«, og nogle har endda haft hhv. en hel klasse (i orienteringsfag) og en hel børnehave med hjem på »Strandridergården« for at vise, hvad sådan et børnehjem egentligt er for noget.

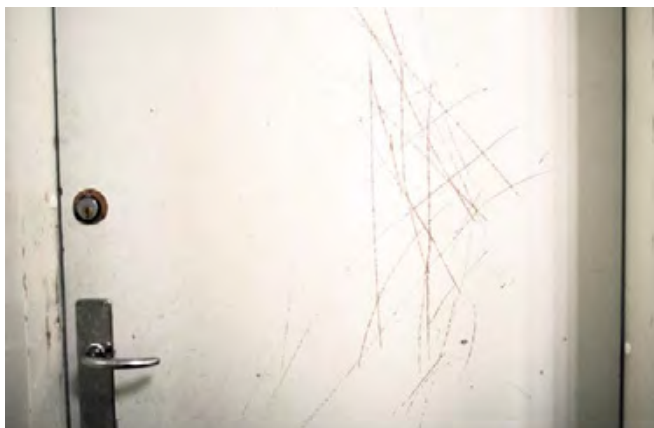
— Dynamoen er dygtige og varme pædagoger, siger Jens Refsgård. Uden dem kunne vi ikke have manifesteret os i disse nedskærings-tider. Jeg tror også, det betyder meget, at vi ikke er flere, end at vi kan overskue det, og allesammen kommer hinanden ved.

Der er også pres på institutionen. Den kan ikke tage flere børn, og for at undgå venteliste-mareridt har den fået den ordning med børneværnene, at den siger til, når den har ledige pladser, i stedet for at børneværnene jævnlgt skal ringe forgæves.

07.24. »Der er ikke bacon«. Drengene synes ikke, det er en rigtig weekendbrunch.

08.19. Mikkels dør. Ridset af en af de andre under et skænderi.

09.18. Jacob er pædagog og giver Mikkel et godt råd med på vejen.

Sidste nat på b

Overalt i landet skæres der kraftigt ned på antallet af institutionspladser til udsatte børn og unge. Det 40 år gamle børnehjem Strandridergården i Vedbæk lukkede forrige weekend. For 18-årige Mikkel Hartwich betyder det, at hans elskede hjem gennem fire svære år nu bliver opløst. Vi fulgte Mikkel den sidste nat på børnehjemmet.

UDSATTE BØRN

Solen er ved at stå op. Vækkeuret har lige ringet, men Mikkel bliver bare liggende i sengen og kikker op i loftet.

JOACHIM
ADRIAN,
TEKST OG FOTO

Lytter til stilheden af en forårmorgen i et børnehjem, hvor alle stadig sover. Men i dag er det sidste dag, han kommer til at opleve lige netop det.

Nogle gange lister

han i bare tæer rundt i det store hus og nyder at være den første, der indtager dagen. Han elsker denne fornemmelse. Stilheden i et sovende hus fyldt med mennesker, han betragter som sin familie.

Børnehjemmet Strandridergården i Vedbæk lukker denne fredag.

Overalt står der ting, der er taget ned. Lamper og spejle. Billeder fra forgangne somre er pillet af væggene og ligger rundt omkring i vindueskarmene. Gangene er fyldt med flyttekasser.

Den imponerende villa på Strandvejen har været institution for børn og unge med forskellige problemer i godt 100 år.

I over 40 år har det været et decideret

børnehjem. Men siden barnets reform trådte i kraft i 2011, har man politisk prioriteret familiepleje over opholdssteder. Det anses for at være en både bedre og billigere løsning.

Resultatet er ledige pladser rundt om på landets børnehjem. Rudersdal Kommune har derfor besluttet at slå to institutioner sammen – og lukke Strandridergården.

»Vi har mere end det dobbelte af det antal pladser, vi har brug for, så vi er nødt til at lukke det ene sted, men vi gør det med blødende hjerte«, forklarer Rudersdal Kommunes borgmester, Jens Ive (V), som har fulgt stedet som politiker siden 2002.

Han forklarer, at kommunerne i dag anbringer færre børn, og at de foretrækker at bruge deres egne tilbud frem for at betale for en plads i en anden kommune.

Lukningen af Strandridergården betyder ikke, at nogen af de nuværende beboere sættes på gaden. De forflyttes eller tilbydes andre løsninger.

Deler værelse med sin bror

Til gengæld betyder det, at der ikke vil være flere børn, der skal hjælpes videre på det gamle børnehjem.

Og for lige netop Mikkel blev det anledningen til, at han besluttede sig for at vende systemet ryggen.

09.25. Sengen får også en tur. Efter den er blevet smidt ud fra et vindue.

09.41. Når børnehjemmet nu alligevel lukker, er væggene ikke længere fredet.

10.08. Alt er klart. Nu venter Mikkel bare på flyttebilen.

Børnehjemmet

Ved siden af Mikkel ligger Nicky og slumrer videre i morgenstilheden.

Nicky er Mikkel's bedste ven på børnehjemmet. Eller rettere, han er hans bror. Det er den bedste måde at beskrive ham på, mener Mikkel. De vil altid være der for hinanden, tænker han.

De sover faktisk sammen næsten hver aften. De synes begge, det er hyggeligt og trygt at falde i søvn sammen, mens de ser film på fladskærmen. I starten prøvede pædagogerne at begrænse det lidt, men fordi de faktisk godt kunne administrere både at komme i seng i ordentlig tid og også komme op igen, har det efterhånden udviklet sig til en fast rutine. Det

kommer Mikkel også til at savne.

Mikkel har fået konstateret adhd, og han valgte selv på grund af problemer med familien, at han ville væk hjemmefra.

Sidenhen er folkene på børnehjemmet Strandrigårdens blevet hans anden familie, også selvom han stadig har sin rigtige familie. Pædagogerne betragter han som sine fædre og mødre.

Jeg ville ønske, at jeg var klar til det her. Det er ikke bare det at skulle flytte. Jeg mister også mit hjem
Mikkel Hartwich

De behandler ham med respekt og kærlighed. Har han et problem, smutter de ikke bare, når de har fri, men bliver, til der er blevet snakket færdigt.

Børnehjemmet har givet ham så meget styr på tilværelsen, at han nu er i fuld gang med en købmandsuddannelse. Noget, hans første sagsbehandler aldrig havde troet på ville ske, har han senere fået at vide.

Men nu lukker børnehjemmet, og for Mikkel er det derfor blevet dagen, hvor han skal flytte hjemmefra.

Egentlig skulle han være blevet på børnehjemmet en rum tid endnu, og han var da også blevet tilbudt et nyt anbringelses-

sted. Men hele lukningen gjorde ham til sidst så frustreret, at han skrev et vredt brev til borgmesteren og herefter besluttede sig for ikke længere at ville være et sagsnummer.

Nu vil han prøve at klare sig selv, og han har fundet sin egen lejlighed.

På borgmesterkontoret kan Jens Ive ikke erindre brevet, og hans forvaltning har ikke kunnet finde det, men han forstår godt Mikkel's frustration.

»Det er et skønt sted, hvor han har haft en række positive oplevelser, så jeg forstår godt, at han er frustreret, og at han synes, det er en stor mundfuld«, siger Jens Ive, som dog også fremhæver, at Mikkel som

18-årig snart skulle flytte fra børnehjemmet alligevel.

Jeg ville ønske, at jeg var klar

Klokken er 6.40, og Mikkel er kravlet ud af sengen og går rundt med en lille smule våde øjne i det nu halvtomme værelse.

»Jeg ville ønske, at jeg var klar til det her. Det er ikke bare det at skulle flytte. Jeg mister også mit hjem. Jeg føler mig sgu svigtet. Vi, der bor her, er blevet svigtet før, og nu bliver vi svigtet igen. Nu har jeg ikke noget sted at vende hjem«, siger han.

Han tumler ud til morgenbordet, hvor hele huset efterhånden samles. Der er wienerbrød, som Mikkel har fået med

hjem fra arbejdet. De pjatter, som de plejer, men så lige pludselig er der en, der begynder at græde. Dette bliver deres sidste måltid sammen på Strandrigårdens. Mikkel er også lige ved at begynde at græde. Også selvom han godt ved, at han selvfølgelig på et tidspunkt alligevel skulle være flyttet hjemmefra. Men det skulle ikke have været på den her måde, havde han håbet. Lige nu føles det bare, som om det er familien, der lukker.

joachim.adrian@pol.dk

[www](http://www.politiken.dk) Se flere billeder på politiken.dk

Fortsættes side 8

Sidste nat ...

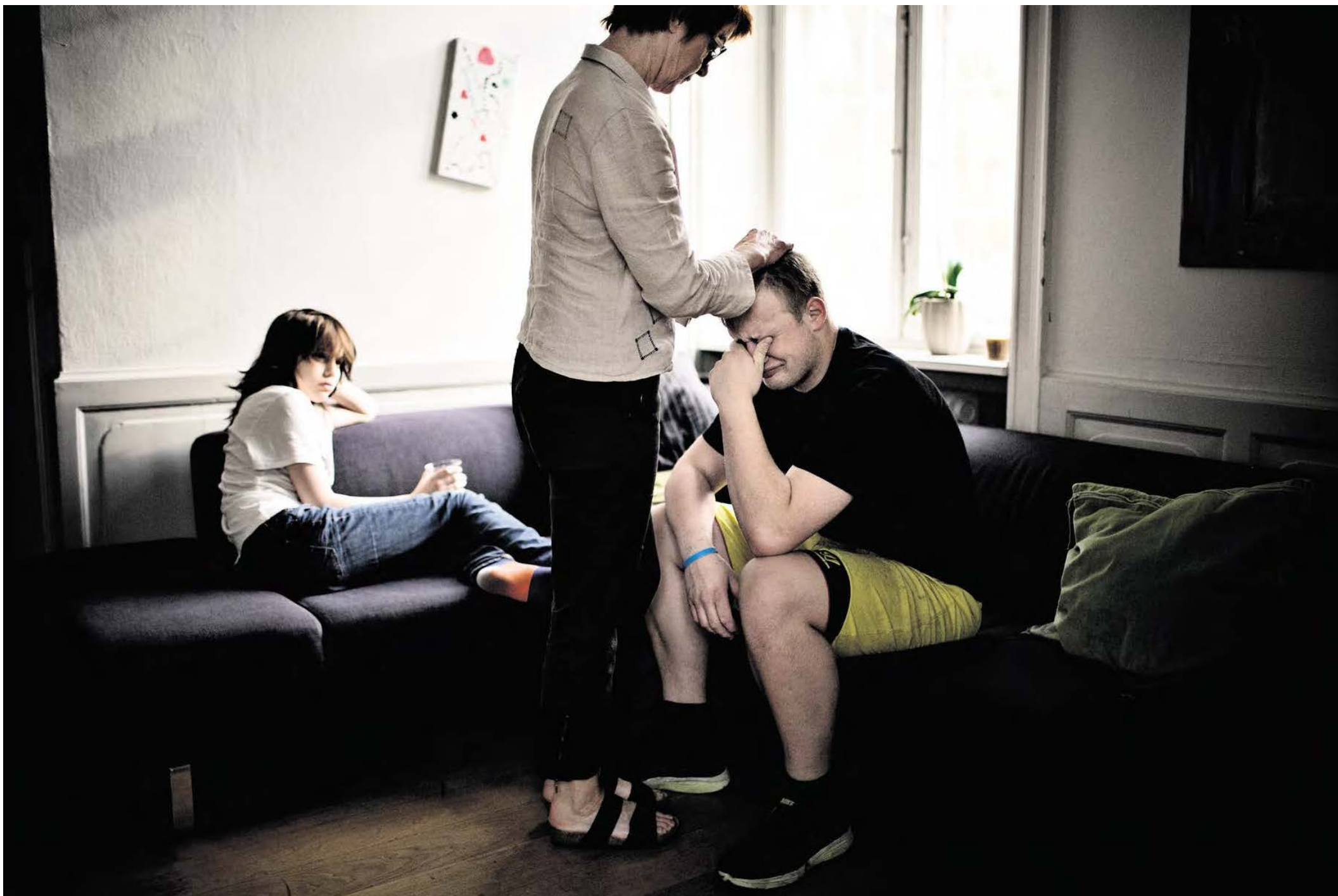
Fortsat fra side 7

06.28. For sidste gang vågner Mikkel og Nicky sammen. De skal begge flytte i dag. Hver sin vej.

07.06. I køkkenet laver Majka weekendbrunch. Også selvom det i dag slet ikke er weekend.

07.10. Lige siden de før påske fik at vide, at børnehjemmet skulle lukke, har Mikkel prøvet at være stærk. Prøvet at være en støtte over for de mindre, der havde det svært. Men i dag kan han ikke mere. Nu vil han give slip på sine følelser.

10.33. Værelset ligner ikke længere sig selv. Det er ikke længere hans.

10.34. Det er svært nu. En pædagog knuger Mikkel's hånd, mens hun selv græder.

10.59. Han dytter. Vinker. Senere på eftermiddagen vil døren bag ham blive låst. Mikkel er flyttet hjemmefra, og børnehjemmet er lukket.

10.04. Pludselig får drengene den idé, at de ligeså godt kan få tømt skumslukkerne. »Kom nu, det er sidste dag«, plager de, men får et nej fra pædagogerne. Det afholder dem dog ikke fra at gøre det alligevel.

20.29. Mikkel har lige fået fri fra arbejde. Nu skal hele hans værelse pakkes ned.

21.25. Han skulle ellers til at pakke den ned, fodbolden, men ville så hellere spille.

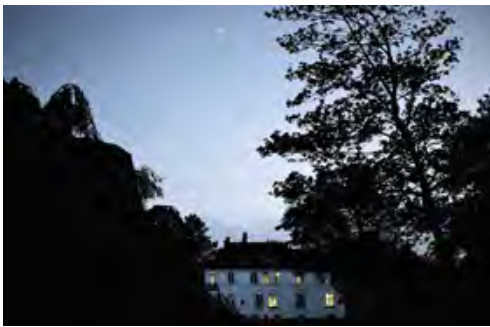
21.41. Vinden er lun, og den minder Mikkel om somme i baghaven, ved havet.

21.56. Det vælter frem med yndlingsting. Her er det en bue til rollespil.

21.35. Midt i den store have står der et gigantisk træ. Lige siden Mikkel flyttede ind, har han brugt det som klatretæ, som legeplads og som gemmested. Nu er han kravlet op i det for sidste gang og sidder længe på en gren, mens aftenen trænger sig på, og lyset langsomt forsvinder.

21.38. Månen er stået op over den sidste nat på Strandridergården.

22.33. Majka og Annie er pædagoger og har vagten. Mikkel er blevet ked af det.

22.45. Nu gider han ikke pakke mere og smider sig foran fjernsynet med de andre.

23.37. Mikkel og Nicky sover sammen hver aften. De ser fjernsyn, til de falder i søvn.

”Verdens smukkeste hus.”

Nedenstående artikel er en stil, som en ung, der boede på Strandridergården, skrev til en terminsprøve i januar 2008.

”Bussen kører rundt i tyve minutter, før den drejer, og en stemning af nysgerrighed og spænding spreder sig blandt folk i bussen. Som taget ud af den dejligste drøm kan vi se det. Stort og hvidt. Harmonisk overflade. Der er følelser i dette sted, men jeg kan ej forklare mine egne undringsspørgsmål. Det hele er så nyt og spændende. Aldrig har jeg set noget lignende, et sted lignende. Nej, det er virkelig verdens smukkeste hus.

Vi sidder alle spændte i bussen, ikke en eneste siger noget. Huset taler for sig selv. Vi sidder alle klistret til vinduet, vi vil alle ud og opleve det, vi nu sidder og stirrer på med længsel. En ung mand med musik i ørene sidder ligesom os andre og kigger. Men han kigger ikke på samme måde, med samme længsel og undring. Han har et lidenskabeligt blik. Hans smukke blå øjne er det eneste på ham, som illustrerer en form for følelse, hans krop rører sig ikke. Han sidder helt stille, mens de andre går frem og tilbage, mumler, klapper og vurderer dette nye syn.

Et øjeblik glemmer jeg min egen længsel efter dette smukke hus, et øjeblik tager jeg mig selv i at være mere optaget af denne unges mands skjulte tanker, men så vender jeg tilbage, som var jeg lige vågnet af en underlig drøm.

Al min energi og fokus vender tilbage til huset. Verdens smukkeste hus.

En følelse bevæger sig gennem min krop og hæfter sig fast forskellige steder. En følelse, jeg ikke kan slippe igen. Men en følelse af hvad? Jeg ved det ikke...

Synet af dette smukke hus gør mig varm inde i, som forelskelse og sommer kun kan gøre det, en glæde, som spreder sig og får min mund til at smile. Samtidig spænder det bag mine øjne, som jeg skal til at græde, og mit sind føles pludselig tomt. Hvad er der med dette hus? Hvorfor er vi her? Hvad er det for et hus? Hvad sker der??

Den unge mand har set mig nu, set min forvirring over disse følelser. Over dette sted. Han kigger på mig, og jeg på ham. Som vores øjne mødes, kan jeg mærke det. Han føler det samme.

Gør de andre også det? Vi kigger begge rundt på det gamle ægtepar, som smiler, de små børn, som jubler, den enlige mor griner med sin datter. Damen, som lige er blevet enke, der græder af glæde.

Alle reagerer stærkt, men i glæde. Vi kigger på hinanden igen, nej, det er måske kun os, der føler sådan her.

Folk er begyndt at gå ud af bussen. De breder sig på det åbne græsareal foran huset. De bevæger sig rundt, som var det himmelen, de befandt sig i. De små børn leger, som var det i Tivoli.

Den unge mand og jeg bliver siddende lidt. Skiftevis kigger vi på hinanden, og skiftevis falder vi tilbage til egne tanker og synet af dette hus.

På et tidspunkt nikker han til mig, og vi rejser os begge. Da vi når til døren, går vi i stå igen, kigger på hinanden. Jeg er bange for at trænge ind i dette nye. Frygter at komme nærmere på det smukke hus. Han føler det samme. Han går først, og jeg lige efter. De andre passagerer har bredt sig i de små, forskellige grupper, som de ankom i bussen. Den unge mand og jeg står ved siden af hinanden. Tæt sammen. Vi betragter huset fra alle vinkler. Det ser så fredsfuld ud. En trang til at nærme sig, at røre ved det melder sig. Vi ser på hinanden endnu engang. Vi skiller os. Går hver sin vej. Han går mod huset, jeg bliver stående.

Det er et stort, meget stort. Helt hvidt hus. Der er vinduer flere steder, mange steder. Der er et stort græsareal foran huset. Der er lysegrønt, og de få træer, som står på arealet, stråler af sundhed, velfærd og sommer. Der er en asfalteret sti, en indkørsel måske, der fører ned til husets indgang. Blomsterne følger stien, som i virkeligheden er en lang indkørsel, den drejer en anelse og går lidt ned ad bakke, tror jeg.

Jeg går ned ad den. Mine tanker og indtryk vil have mig denne vej, for enden af indkørslen, som også kunne være en sti, der fører ned ad bakke og drejer lidt, der er en hoveddør. Der er to. I midten af det hele er der et springvand. Jeg sætter mig på kanten af det springvand. Et øjeblik føles det, som om at huset drejer rundt for mig.

Der er ikke noget vand i dette springvand. Det er tørt, som havde det aldrig været i brug.

Hvad er det her for et sted?

Som jeg sidder her i midten af det hele og føler mig midtpunkt for alt, er der intet. Dette hus som inviterer, som stråler og skaber en stemning af latter, nærhed, venlighed, kærlighed og harmoni, er her bare.

Jeg går om på den anden side af huset, bagom ville nogle måske kalde det.

Det smukke, lysegrønne og glade græs fortsætter her. Der er en legeplads, legetøj på græsset og flere smukke blæsende træer, hvis grene næsten danser i takt med vinden.

Jeg kigger rundt, først på huset. Vinduer, men en anden slags. Herfra ligner vinduerne døre til liv. Forskellige liv. Ikke et eneste vindue skjuler det samme liv.

Jeg vender mig om, står med huset i ryggen. For enden af den store, virkelig store græsplæne er der vand. Ikke bare en vandpyt, men havet.

Jeg løber hen af græsplænen, jeg ved ikke hvorfor. Pludselig løb jeg bare. Og ligeså pludseligt som jeg begyndte at løbe, stopper jeg op, og før jeg når at trække vejret, smider jeg mig på græsset.

Jeg ligger her og mærker fantasi blive til virkelighed og virkelighed blive til noget andet eller helt forsvinde måske.

Pludselig ser jeg den unge mand. Han har været ved vandet, og han har noget i hænderne, jeg ved ikke, kan ikke se herfra. Han kigger på mig uden at sige noget. Jeg rejser mig op og går med ham. Vi betragter det smukke hus, da vi går forbi det. Vi går baglæns, når vi trækker tilbage mod bussen for at få det hele med. Da vi går ind i bussen, ser jeg genstanden i hans hænder. Det er en mælkebøtte.

Bussen holder lidt stille, før den atter skal køre os tilbage til byen. Buschaufføren snakker lidt om et minde, han har. Ingen hører alligevel efter, så hvorfor skulle jeg. Vi betragter alle sammen, på samme tid, med samme følelse, dette smukke hus.

Et øjeblik forestiller jeg mig, at huset rødmer og trækker sig sammen, fordi vi alle sammen kigger. Øjeblikket efter føler jeg en varme, som om huset smiler og vinker til mig.

Jeg har ikke lyst til at forlade dette sted igen. Jeg vil blive, for evigt og for altid. Ved verdens smukkeste hus.

Bussen sætter i gang igen og kører tilbage af den samme vej, som vi kom ad.

En tårer triller ned af min kind på grund af tanken om aldrig at opleve verdens smukkeste hus igen.

Den unge mand sætter sig over for mig, vi ser intenst på hinanden. Pludselig griner vi, begge to. Latteren kommer indefra.

Måske oplever jeg aldrig verdens smukkeste hus igen, men jeg har oplevet det, og det er blevet til et minde, der varer ved. **Verdens smukkeste hus.**

Ingen kan tage det fra os, hvad vi har oplevet i dag. Set og følt. Ingen kan ændre det.

Da vi stopper i byen, smiler vi til hinanden, og jeg ser den unge mand gå af sted med sin mælkebøtte. Selv glemmer jeg alt om, hvad jeg skal, og dasker lidt omkring på må og få. Da jeg endelig kommer hjem, går jeg direkte i seng, og før jeg sover, føler jeg mig heldig, jeg har set verdens smukkeste hus. "

Før julemiddagen blev der på anden sal danset om juletræet og sunget julens sange og salmer. Så blev det tid til gaveuddelingen, så alle kunne sætte sig til bords for at nyde julemaden. Foto fra 1999.

Hen på aftenen mødtes alle elever og voksne på første sal til en omgang "Nu er det jul igen..." Først med et par omgange rundt om træet og derpå i en lang kædedans rundt i hele huset. Foto fra 1999.

Julemiddagen serveres på anden sal. Menuen bestod af både ande- og flæsketeg med rødkål, små brunede kartofler og masser af risalamande. Foto fra 1999.

På første sal holdt de større børn deres julefest med dans om juletræet og besøg af julemanden, der bragte de eftertragtede gaver med sig. Foto fra 1999.

Farvel

Ikke alle fotografier kan eller skal indeholde blod, drama og ødelæggelse. Politikens fotograf Joachim Adrian fulgte i 2013 18-årige, ADHD-ramte Mikkel Hartwich det døgn, da børnehjemmet Strandridergården i Vedbæk måtte lukke, præcis som mange andre institutionspladser til udsatte børn og unge er blevet ramt af besparelser. For Mikkel Hartwich var det et farvel til hans hjem og selvvalgte base gennem fire år.

"Kommunen har nedlagt Mikkels børnehjem."
Berlingske Tidende 9. marts 2014.

At sige mere end tusind ord

I 2013 blev der taget flere billeder end i fotografiets snart 200-årige historie sammenlagt. På fredag kårer de danske fotografer årets bedste fotos. Men når snart alle ejer en smartphone, og sociale medier flyder over med øjnevidneskildringer, hvad har de professionelle så tilbage at tilbyde?

Fik Mandrup Philipsen sine ideer opfyldt?

Mandrups ønsker og drømme er meget bestemt af den tid, hvor han oprettede legatet, og de behov for hjælp, der da trængte sig på. Det var en tid, hvor hjælpemuligheder for børn i vanskeligheder havde nogle helt andre dimensioner, og hvor det offentlige havde en helt anden og mere tilbagetrukket rolle i forhold til den enkelte borger. Samtidig var de fysiske behov langt mere fremtrædende, hvorfor det var naturligt at satse på børnenes helbred, mens de psykiske behov fik en langt mindre rolle eller blev ignoreret. Der var en tyrkertro på, at frisk luft og god ernæring ville klare alle problemer. Det er jo også de forestillinger, der lå bag Julemærkehjemmene, som langt hen ad vejen lignede Mandrups børnerekreationshjem.

Mandrup havde en forestilling om, at det beløb, han kunne stille til rådighed, ville kunne dække driften af en institution og muligvis nyopførelsen af nye bygninger. Han var meget forsigtig, så der kunne ikke tages noget initiativ, før legatsummen havde en størrelse på 400.000 kr., som i dag ville være omkring 10 mio. kr. Umiddelbart kan det virke uforståeligt, at legatbestyrelsen valgte at købe hus i Vedbæk, der allerede dengang var et dyrt område, og samtidig købte et hus, der skulle gennem omfattende ændringer, før det kunne være egnet som døgninstitution. Mandrup ville næppe heller have valgt en meget kendt og meget dyr arkitekt til at forestå indretningen af huset.

De indledende beslutninger om køb og indretning betød, at legatet ikke var tilstrækkeligt stort til at kunne fungere i forhold til driften. Det samarbejde, der blev etableret med Rundskuedagen var næppe noget, Mandrup

havde forudset eller havde ønsket, men den meget generøse støtte var jo en forudsætning for institutionens eksistens. Samarbejdet indebar, at Rundskuedagens meget afvisende holdning til at modtage offentlig støtte indebar nogle begrænsninger i driften af institutionen.

Mandrup havde næppe forudset, at behovene for rekreation efter hospitalsbehandling ville ændres i løbet af få år, og at institutionen, som den oprindelig var tænkt, ville blive nærmest overflødig, og at der skete en gradvis overgang til, at det hovedsagelig var grønlandske børn, der de sidste år blev anbragt på "Mindet". Han havde næppe heller forestillet sig, at institutionen i løbet af få år blev totalt nedslidt på grund af det utilstrækkelige økonomiske grundlag.

Egentlig lå oprettelsen af Strandridergården uden for de forudsætninger, der var nedfældet i legatets fundats. Det betyder ikke, at Mandrup ville have modsat sig denne ændring. Den øgede offentlige finansiering var en forudsætning for opretholdelse af institutionen. Det betød samtidig, at legatet fik mindre betydning for den daglige drift og betingelserne herfor. Hvor legatbestyrelsen i "Mindets" tid havde en stadig kamp med en dårlig økonomi, blev udfordringen i Strandridergårdens periode en fortsat kamp med utilstrækkelige fysiske rammer for institutionens virksomhed.

Det er sikkert, at Mandrup ville have været betænkelig ved, at institutionen blev solgt, og at legatets virksomhed dermed kun blev til legatuddelinger.

Sammenfattende kan siges, at de ønsker og forhåbninger, Mandrup havde, kun i et vist omfang blev opfyldt.

Foto: Søren Sigsgaard

Strandridergårdens store grønne arealer var en vidunderlig tumleplads for børnene. Foto 1978.

Under den glade leg, skal der deles hold. Foto 1978.

Ved Jens Refsgaards afskedsreception i 2003 var der et stort fremmøde, for at tage afsked med Strandridergårdens forstander gennem 32 år. Borgmester Erik Fabrin mødte op for at sige tak for fornemt arbejde gennem de mange år.

"Nu har du overtaget ansvaret – og jeg ønsker dig alt held og lykke", siger Jens Refsgaard til sin efterfølger som forstander, Kirsten Bruun Jensen, under afskedsreceptionen.

Når familien lukker Kommunen har nedlagt Mikkel's børnehjem

PS Side 6-9
Mikkel Hartwich på 18 år siger farvel til det børnehjem, der i fire år har været hans hjem. Overalt i landet er der blevet lukket børnehjem, efter at kommunerne overtog ansvaret for udsatte børn og unge fra amtene. Forrige weekend kom turen til Strandridergården, hvor Mikkel skal til at sætte sig ind i bilen, da to mindre beboere kaster sig i hans arme. «I kan altid ringe den i Vedbæk. Alt er pakket, og Mikkel skal til at sætte sig ind i bilen, da to mindre beboere kaster sig i hans arme. «I kan altid ringe til mig, hvis der er noget. Er I med på det», trøster han dem. Vi fulgte Mikkel, den dag han skulle blive voksen. Foto: Joachim Adrian

Foto:

Fotos side 6:

Der skulle også læses lektier, men heldigvis var der også tid til at læse i illustrerede blade.

Foto side 24:

Strandridergården set mod nord 1979. Foto: Jo Selsing

Foto side 27:

Opvasken delte børnene mellem sig efter tur. Der var noget at tage fat op, når der skulle ryddes op efter aftensmåltidet. Praktikant fra Esbjerg. Foto Søren Sigsgaard, 1973.

Foto side 29:

Børnene havde forskellige daglige pligter så som at dække bord og deles om opvasken. Her er nogle børn ved at gøre klar til aftensmaden.

Foto side 52:

Strandridergårdens første pedel Niels Nielsen, som alle var på efternavn med, og som børnene holdt uendeligt meget af. Her er Nielsen i godt selskab med et par af børnene, hvor fotoalbummet studeres grundigt i foråret 1979. Foto Jo Selsing.

Foto side 72:

Strandridergården set mod nord 1971.
Historisk Arkiv for Rudersdal Kommune.

Foto side 75:

Kanotur på Gudenåen 1977
Foto: Søren Sigsgaard

Foto side 77:

En af året helt store begivenheder var den ugelange feriekoloni i skolernes sommerferie. Flere gange var det en kanotur på Gudenåen og lejrlev ved åens brink, der var sommerturens mål som her i 1977. Foto: Søren Sigsgaard.

Foto side 80:

Foto: Søren Sigsgaard.

Kilder:

Meddeler fra akademisk Architectforening 1898-1899, side 25-28, 1899.

William Haste, Strandvejen – dens huse og mennesker, 1930.

Søllerødbogen 1991, side 12.

Bolette Bramsen og Claus M. Smidt, Strandvejen her og nu, bind 2, side 154, 2009.

Bo Bramsen, Strandvejen før og nu, bind 2, side 65, 70, 74, 76, 77, 1995.

Herman Andersen, Københavns Toldsted fra de ældste Tider til vore Dage, side 234-237, 1915.

Illustreret Tidende 1901, 42. årgang, nr. 42.

Strandridergården set mod øst omkring 1900, hvor haven lige er blevet anlagt med symmetriske bede.

9 788789 724799 >

Idons forlag
ISBN 978-87-89724-79-9